

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Cosmographia

Ptolemaeus, Claudius

Ulm, 1486

De locis admiralibus mundi et primo de tribus orbis partibus

[urn:nbn:de:bsz:31-51374](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-51374)

DE LOCIS AC MIRABILIBVS
MVNDI. ET PRIMO DE TRI
BVS ORBIS PARTIBVS.

ACTOR. CA I.

VONIAM VT ait.
Augustinus deus in cō
mutabili eternitate vi
uens: creauit omnia si
mul ex qbus currerent
tempora & impleretur

loca: ip̄osq; loca motib; voluerentur secul
la. Isidorus in li. ethimo. 14. In tres em̄ p̄
tes orbis non equaliter diuisus est. Nam a
sia a meridie per orientem vsq; ad septentri
onem peruenit. Europa vero a septentrione
ad occidentem. Et inde affrica vsq; ad meri
diem. Sicq; mediū orbem sola tenet asia: me
diū vero europa & affrica. Que ideo due
facte sunt quia inter vtrūq; ab oceano ma
re magnū ingreditur: qđ eas intersecat.

De asia & eius capite qđ est paradysus.

CA II

Sia ex noīe cuiusdam mulieris ē

a appellata: que apud antiquos im
perium tenuit orientis. Hec in ter

cia orbis parte disposita: ab oriēte solis or
tu. A meridie mare indicū. ab occidente no
stro mari finitur. a septētrione meotide lacu
& tanay flunio termiatur. Habet aut̄ puin
cias multas & regiones quarū breuiter noīa
et situs expediam: sumpto inicio a paradī
so. Paradysus locus est in orientis partibus
cuius vocabulū ex greco in latinū vertitur
ortus. Porro hebraice eden dicitur: qđ in
linguā nostrā delicie interpretatur: qđ vtrūq;
iunctū: facit ortū delicias. Est em̄ oīm gene
re ligni et pomiferarū arborū cōsitus habēs
etiā lignum vite. Nō ibi frigus: non estus.
sed p̄petue aeris temperies. E cuius medio
fons prumpens: totū nemus irrigat: diuidi
turq; in q̄tuor nascentia flumīa: cuius loci
post p̄ctm̄ hoīs: aditus ē interclusus. Sep
tus em̄ est vndiq; rumphea flammea id est.
muro igneo accinctus: ita cū eius vt celo pe
ne iungatur incendiū. Cherubin quoq; id ē

Asia de mediana velle
Africa & europa sū. sū. ha mediana

angelorū presidū arcendis spiritib; malis su
per rumphee flagratia ordinatum ē: vt ho
mies flāme: angelos vero malos cherubin
submoueant: ne cui carni vel spiritui trans
gressionis aditus pateat.

De india & eius mirabilib;. CA III.

India ab indo flumie dicta ē quo

i ex pte occidentali clauditur. Hec a

meridiano mari porrecta vsq; ad

ortum solis: & a septentrione vsq; ad mon
tem caucasum puenit: hñs gentes multas. &
oppida: insulam quoq; taprobanā gemmis.
auro & argento secundas: tylem q̄q; arbore
folijs nūquā carentē. Habet & flumios gan
gē & indū illustrātes indos. Terra indie fo
uonj spū saluberrima in anno bis metit fru
ges: vice hiemis ethelias patitur. Gignit au
tē tndū coloris hoīs. Elephantes ingentes
monoceron bestiam Psitacū auē. Ebenū q̄q;
lignū & cinnamomū: piper: & calamū. Mit
tit ebur: lapides quoq; preciosos: berillos:
crisopassos: adamātem: carbūculos: ligites:
margaritas: & vniones: quib; nobiliū femi
narū ardet ambitio. Ibi sunt & mōtes aurei
quos adire p̄pter dracones & griffones: &
immesorū hominū monstra impossibile ē.

Parthia ab indie finibus vsq; ad mesopota
miam generaliter noīatur. Propter inuictā
em̄ virtutē parthorū: & assiria & reliq; p̄xi
me regiones in eius nomē tñsierūt. Sūt em̄
in ea arachosia. parthia. assiria. media. p̄sia.
aria. carmania. gedrosia. q̄ regiones inuicem
sibi cōiuncte iniciū ab indo flumie summūt
Tigri claudūtur: locis montuosis & asperis
oribus. Sunt em̄ inter se finib; suis distrete:
noīa a p̄prijs autoribus ita trabētes. Ara
chosia ab oppido suo nūcupata. Solinus
Tradūtur ī india fuisse gnq; milia opidorū
precipua capacitare populorū. Diu etiā cre
dita ē esse tertia pars terrarū. Nec miruz sit
vel de hominū: vel de vrbū copia: cū soli
indi nūq; a natali solo recesserint. India liber
pater ingressus ē: vtpote qui indis subadis
oīm p̄mus triūphauit. Maximi in ea amnes
ganges & indus Minima gangis latitudo

a 2

Parthia qđ dicitur ab indo flumie hinc vsq; ad rumphea rumphea rumphea

Dele hinc nūq; a natali solo recesserunt

Quinq; loca minima vno mōte possunt

Dele hinc nūq; a natali solo recesserunt

India

Dele hinc nūq; a natali solo recesserunt

Parthia

Dele hinc nūq; a natali solo recesserunt
Dele hinc nūq; a natali solo recesserunt
Dele hinc nūq; a natali solo recesserunt

p octo milia passuum: maxima p 200 patet
 Altitudo vero vbi vadofissimus est mensu-
 ram centū pedum deuorat. In gange insula
 ē populosissima amplissima cōtinens gentē
 Quorū rex quinquaginta milia peditū: equitū
 quinquagintaquor milia in armis hēt. Oēs
 sane quicunq; sunt pediti regia p̄tate: non sine
 maximo elephantorū equitūz etiā peditum
 quōq; numero militarē agitant disciplinā. Par-
 sia gens validissima palibotrā vrbem inco-
 lunt. Vnde quidā gentem ip̄am palibotras
 noīauerunt. Quorū rex septencena milia pe-
 ditum: equitū triginta milia: elephantorum
 octo milia omībus diebus ad stipēdiūz vo-
 cat. Ultra palibotrā mons vxent⁹ ē: in quo
 vmbre hyme & septentriones estate in au-
 stros cadant vicissitudine: hac durante sen-
 nis mensibus. Septentriones in eo tractu ī
 anno semel nec vltra. 14. dies parent. Sicuti
 actor ē bethon: q̄ phibet hoc in plurib; in-
 die locis euenire. Indo flumini p̄ximātes
 versa ad meridiem plaga vltra alios torren-
 tes hēt colores: deniq; vim sideris p̄dit ho-
 minum color. Montana pigmei tenēt. At hi
 quibus vicinus ē oceanus line regib; degūt
 Pandea gens a feminis regitur: cui reginam
 p̄mam assignāt herculis filiam. In india sunt
 mōstra diuersi generis serpentes enormes:
 leucrocota: eale thauri mirabiles: manticora:
 monoceros: anguille tricenorū pedum: po-
 maria. 60. passuum: harū dines immēse: & alia
 plura mirabilia. CA III.

De ceteris asie regionibus.

Arthiam parchi a scithia venien-
 tes eamq; ex suo noīe vocauerūt
 regna in ea. 18. sunt porrecta. a cal-
 pio litore ad terrā scitharū. Assiria vocata ē
 ab assur filio sem: qui eam post diluuiū regi-
 onem p̄mus incoluit. In hac regione p̄mu-
 vsus inuentas ē purpure. Inde primū criniā
 & corporam vnguenta venerūt: & odores
 quibus romanorū atq; grecorū effluxit lux-
 uria. Media & persia a regibus medo & p-
 so cognomiate sunt: q̄ eas puincias debel-
 lando aggressi sunt. Huius terra medicā ar-

borem gignit: quā alia regio mīme parturit
 In psia p̄mum orta est ars magica ad quaz
 nemroth gygas post cōfusionē linguarū
 abijt: ibiq; plas ignem colere docuit. Nam
 omēs in illis p̄tibus solē colunt: qui ip̄sorū
 lingua el dicitur. Mesopotamia grecā ethy-
 mologiā possidet: q̄t duobus fluuijs ambia-
 tur. Nam ab oriente tygrim hēt. Ab occidē-
 te eufraten. Incipit autē a septentrione inter
 montē taurū & caucasuz: cui⁹ a meridie seq̄-
 tur babilonia. deinde caldea: nouissime ara-
 bia: q̄ inter sinum persicū: & sinū arabicū an-
 gusto tractu terre orientē versus extēditur.
 Babilonie regionis caput babilon vrbis ē a
 q̄ & nūcupata tam nobilis vt caldea & assi-
 ria & mesopotamia in eius nomē aliquā trā-
 sierunt. Arabia ē appellata: id est: sacra: hoc
 em̄ significare interpretatur: eo qd̄ sit regio
 turiferos odores creans. Hinc eā greci eude-
 mon nostri b̄tam noīauerunt. In cuius salti-
 bus mirra & cinnamomū prouenit. Ibi nas-
 citur auis fenix Sardonis gēma & yris me-
 lotides & pederota: ibi inuenitur. Ip̄a est &
 saba appellata a filio chus qui nūcupatus ē
 saba. Hec autē vt prediximus angusto terre
 tractu ad orientē versus ad psicū sinū extē-
 ditur: cui⁹ septētrionē caldea claudit: occa-
 sum sinus arabicus.

Iterum de eodem.

CA V

Iriam syrus quidā perhibetur in-
 digena suo vocabulo nūcupasse
 hec ab oriente fluuio eufrate. Ab
 occasu nostro mari & egypto termiatur. A
 septentrione armeniā & capadotiā. A meri-
 die sinum arabicū. Situs eius porrectus in
 immensam lōgitudinem. in latu angustior:
 habet autē in se puincias commagenā: & fe-
 niceā: & palestina cuius ps ē iudea: absq; sar-
 racenis & nabatheis. Comagena ē p̄ma pro-
 uincia syrie: vocabulo cōmage vrbis nūcu-
 pata: q̄ quondā ibi metropolis habebatur.
 Hui⁹ ē a septētrione capadocia. Ab ortu me-
 sopotamia. A meridie syria. Ab occasu ma-
 re magnū. Fenix catheni frater de thebis e-
 gyptiorū in syriā p̄uectus apud sydenem

Arabia est de saba

et est india cum noīe sine
 persia: ff persia: a palibot
 et india in gange: et in longi
 ab eadē

Valde
 communis

regnavit: eamq; p̄vintia ex suo noīe feniciaz
appellavit. Ipsa est vbi ē tyrus ad quā ysa
ias loquitur: habet aut̄ arabia Ab oriēte ma
re rubrū A meridie Palestina p̄vincia: philis
tīm vrbem metropolim habuit q̄ nūc di
citur ascalon ex qua ciuitate om̄es circa eā
regio palestina ē nūcupata: huius ab oriēte
mare rubrū occurrit. A meridiano latere iu
dea excipitur A septētrionali plaga tyrio
ram finibus clauditur. Ab occasu egyptio
limite termiatur. Iudea ex noīe iude est ap
pellata ex cuius tribu reges habuit. Hec est
palestina regio q̄ prius canaan dicta est a fi
lio cham. siue a decem chananeorū gentibz
quibus expulsis eandē terram iudei posside
runt. Inicium longitudinis eius a vicu arfa
vsq; ad vicū iulidam porrigitur: in quo iu
deoz pariter ac tyriorū cōmunis habita
tio est Latitudo aut̄ eius a monte libani vs
q; ad tiberiadis lacū extenditur. In medio
autē iudee ciuitas hierosolima ē: q̄si vmbili
cus ē regionis totius Terra ē variaru opū
diues: frugibus fertilis: aquis illustris: opi
ma balsamis. Vnde scdm̄ elementoz gr̄am
existimauerūt iudei eam p̄missam patribz
terram fluentē lacte & melle. cū hic illis de
us resurrectōis prerogatiuā polliceretur. Sa
maria regio palestine ab opido quodā no
men accepit: quod vocatur samaria: ciuitas
quondam regalis in israel: q̄ nūc ab augusti
nomīe sebastā nuncupatur. Hec regio inter
iudeā & galileā media iacet: incipies a vicu
cui nomē est eleas: deficiens in terram attra
batu. Situs eius natura consimilis: nec vllō
differens a iudea Galilea regio palestine vo
cata est: qd̄ gignat candidiores hoīes: q̄ pa
lestina. Hec autē ē duplex: superior et inferi
or sibi tñ cōnexe: syrie & fenici adherentes
Terra earū opima & ferax & fructibz satis
fecunda. Pentapolis regio in confinio arabie
& palestine sita ē. Dicta a quibz ciuitatibz im
pioz a hicro olimis olim vberissima: nūc au
tē deserta atq; exusta Nā p̄ scelere incolatū
de celo descendit ignis qui regionem illā in
cineres eternos dissoluit. cui⁹ vmbra & spe

cies in fauillis & arboribz ip̄is etiā adhuc
videntur Nascuntur em̄ ibi poma virtutia
sub tanta spē maturitatis: vt edendi deside
riū gignat: si q̄ carpas fatiscūt ac resoluūtur
in cinerem: sumū exalant quasi adhuc ardes
ant.

Ad huc de eodem CA VI

Abathea a filio hysmael ē nuncu
gata iacet autē inter iudeā & ara
biam & surgēs ab eufrate in mare
rubrū porrigitur & ē pars arabie. Egiptus
q̄ pri⁹ eia dicebatur: ab egipto danai fratre
postea ibi regnate nomē accepit. Regio celi
imbribus insueta: & pluuiaru ignara. Nilus
solus eā circūfluens irrigat: et inundatione
sua secundat Vnde & ferax frugibz multam
p̄tem terraz frumēto alit: ceteroz q̄q; nego
ciorū adeo copiosa: vt impleat necessarijs
mercibus etiā orbē terraz Finis egypti ca
nopia a canope menelai gubernatore sepul
ti in ea insula: q̄ libie principiū: & ostiū nili
facit. Helinandus Plato tradit in egipto
nunquā pluuisse. Isidorus. Seres opidum ē
orientis a quo & genus sericum & regio nū
cupata est. Hec a scitico oceano & mari cas
pio ad oceanū orientalem inflectitur: nobi
libus frondibz fertilis: e quibz vellera decer
puntur q̄ ceteraru gentiu populis seres ad
vsum vestium vendūt Bactriane regioni p̄
prius amnis bactrus vocabuluz dedit Par
tes eius q̄ plane sunt paropanisis montibz
ingis ambiuntur q̄ aduersē sunt indi fluuij
fontibus termiatur: reliq; includit occus flu
uius. Mittit bactria fortissimos camelos
nunq; atterentes pedes Scithia sicut & gos
thia a magoth filio iaphet fertur cogniata
Cuius terra olim ingens fuit. Ex quibus qd̄
dam agros incolunt: quedā portentuose ac
truces carnibus huānis & eorum sanguine
viunt Scithie plures terre sunt locupletes
inhabitabiles tñ plures Nā dum implevisq;
locis auro & gemmis affluat griffoz imma
nitate: accessus hoīm rarus ē. & smaragdis
tñ opima hec patria est: cineus quoq; lapis
et cristallus purissimus scythie ē. Habet &

flumina magna fāsīdē ostōy atq; araxē.

Iterum de eodem CA VII

Ircania dicta est a silua hircana q̄
b scythie subiacet. Est aut siluis as-
pera: copiosa immanibus feris. ti-
gribus panteribusq; & pardis. Vnde. Vir-
gilius. Hircanēq; admouēt vbera tigres. Al-
bania ē a candore populi nuncupata eo qd̄
albo crine nascantur. Huic terre canes ingē-
tes sunt tāteq; feritatis: vt tauros p̄māt: le-
ones perimāt. Armenia vocata ē ab armēo
iasonis thessali comite: q̄ amisso rege iasone:
collecta multitudine eius q̄ passim vagaba-
tur: armeniam cepit: et ex suo noīe nūcupa-
uit. Sita ē aut inter taurū & caucasum: a ca-
padocia vsq; ad caspiū mare p̄tensa. Hīs a
septentrione ceraunios mōtes: ex quorum
collibus tigris fluius nascitur: & in quibus
mōtib; archa post diluuiū sedisse p̄hibetur
Duplex ē aut armenia: superior & inferior:
sicut due p̄āonie. Hyberia regio ē asie p̄-
pe pontū armenie iuncta. In hac herbe tin-
dare vtilēs nascūtur. Capadocia vrbs pro-
pria noīauit hec in capite syrie sita. Terra ei-
us ante alias nutritrix est equorū. Elis amnis
p̄ eam fluit qui quondā lidie regna disīxit
a persis

CA VIII

De asia minori & eius prouincijs.

Sia minor Ab oriente capadocia
a cingitur. Ab alijs p̄tibus vndiq;
mari circūdatur Nā a septētrione
pontū euxinū habet Ab occasu p̄pontidē.
A meridie egeū mare habet p̄uincias: bit-
niam: frigiā: galaciam: liddiam: cariam: pam-
philiam: ysauriā: liciam: atq; ciliciam. Bithi-
nia in pontū exordio ad p̄tem solis oriētis
aduersa tracia iacet: multis antea nominib;
appellata Nā pri⁹ bericia dicta: deinde mig-
donia: mox a bithinio rege bithinia nūca-
pata ē. Ip̄a ē maior frigia Nicomedia vrbs
in ea est vbi hanibal fugiens veneni haustu
animā expirauit. Galacia dicta est a priscis
gallorū gentibus a q̄bus exitit occupata.
Nam galli in auxiliū a rege bithinie euocati
regnū cū eo p̄acta victoria diuiserunt. sicq;

deide grecis admixti p̄mum gallogreci: nūc
ex antiquo galloꝝ noīe gallathe dicūtur.
& eorum regio gallatia nuncupatur. Frigia
dicta ē a frigia europis filia. Hec est darda-
nia: a dardano iouis filio dicta: de quo he-
merus ait. Quē p̄mus genuit celesti iupiter
arce. Hic em̄ p̄fectus de corintho ciuitate p̄-
mus venit in frigiam. Est aut regio troadis
subiecta. Huius regio troia ē: quā ex suo no-
mie appellauit tros troianorū rex ganime-
dis pater Due sunt aut frigie: maior et mi-
nor. Maior frigia smirnam habet. Minor
vero ilium: licaoniā. Cariam gerem⁹ fluius
discernit a frigia Liddia sedes antiqua reg-
norū quā pactoli vnda extulit in diuitias
torrētibus aureis: hec antea meonia diceba-
tur Que dū p̄ breuitate duos fratres reges
liddum & tirrenum ferre nō posset. hinc ex
sorte tirrenus cum ingenti multitudine p̄se-
ctus: loca gallie occupauit: & tirrenā noīa-
uit Liddia aut a liddo rege fratre qui in p̄-
uincia remāsserat cognōiata est Coniūgitur
aut minori frigie ab occidēte Ab ortu smir-
nam vrbs habet quā elles fluius cingit:
cuius campos pactolus & geremus circūflu-
unt harenis aureis ditissimi. Paphilia cilicie
sociatur: cuius vltima phaselis: de hincq; li-
caonia q̄ ab illa parte q̄ galatia continua est
habet ciuitates q̄tuordecim. Isauria ex situ
loci perhibetur cognominata quod vndiq;
apta aurarum flatibus pateat. Metropolitim
vrbs seleuciā habet Cilicia a cilicie quodā
nomē traxit: quē ortū fenice dicūt antiquio-
renq; ioue fuisse asserūt: plurima iacet cam-
pis: recipiēs ab occiduo liciā A meridie ma-
re creticū A tergo montis thauri inga: hāc
cidnus amnis intersecat matrē vrbiū habet
tharsum. In ea & choriscos oppidū est: vñ
crocum plurimū & optimum venit spirami-
ne flagrantiori & colore aureo. Licia nuncu-
pata qd̄ ab oriente ad iūcta cilicie sit. Nam
h̄t ab ortu ciliciā Ab occasu & meridie ma-
re. A septētrione cariam: ibi ē mons cadm⁹
q̄ nocturnis estib; ignē exalat: sicut in lici-
lia ethna & veseuus in campania.

In p̄te creticū Anthonny dī nō p̄. m. q̄ p̄. In fine
p̄ in licia ē mons i. vna d̄ ethna q̄ nocturnis estib;
ignē exalat sicut in licia ethna & in Alemaniā
p̄. vna d̄

fulminea

frigia

q̄ nō frigia h̄t frigiā p̄o
mer p̄o q̄ nō frigia vna
d̄ in iūcta d̄ p̄o n̄ bithinia vñ
p̄. vna d̄

liria

De europa & eius regionibus.

CA VIII

Ost asiam ad europam stilus ver
 tendus ē. Europa quippe ageno-
 ris libie regis filia fuit: quā iouis
 ab affrica raptā cretam aduexit: & pte tertiā
 orbis ex eius noīe appellauit. Iste autē ē a-
 genor libie filius ex q̄ & affrica fertur cogno-
 miata Vnde apparet pri⁹ libie accepisse vo-
 cabulum. postea europā. Europa autē in ter-
 ciā ptem orbis diuisa Incipit a flumīe tanay
 descendens ad occasum. p septentrionalem
 oceanum vsq; ad fines byspanie: ps orien-
 talis & meridiana a ponto consurgens tota
 mari magno coniūgitur: & in insulis gades
 finitur. Prima europe regio est scithia inferi-
 or: q̄ a meotidis paludibus incipiens inter
 danubium & oceanū septentrionalem vsq;
 ad germaniā porrigitur. Que terra generali-
 ter ppter barbaras gētes quibus inhabitat-
 tur barbarica dicitur Huius ps p̄ma alania
 est: q̄ ad meotidas paludes pertingit. Post
 hanc dacia vbi: & gotia. Deinde germania
 vbi plurimā ptem sueui incoluerūt. Germa-
 nia post scithiā inferiorem a danubio inter
 renum fluum oceanūq; conclusa: cingitur
 a septentrione & occasu oceano. Ab ortu
 vero danubio: a meridie reno flumīe dirimi-
 tur terra diues viriū ac populis numerosis
 & immanib; Vnde et ppter fecunditatē gi-
 gnendorū populorū germania dicta ē. Gig-
 nit aues hyrcanias: q̄rum penne nocte plu-
 cent. Visontes quoq; feras: & vrsos atq; al-
 ces pturit. Mittit et gemmas cristallum &
 succinum: callaicū quoq; viridem: & cerauni-
 nm candidam Due sunt germanie: superior
 iuxta septentrionalem oceanū. Inferior cir-
 ca renum. Prouincie autē sunt q̄s danubius a
 barbaricū ad mediterraneū mare seclust: p̄-
 ma ē mysia a myssium puentu vocata: vnde
 & eā veteres cereris horreū vocabāt. Post
 mysiā autē p̄nonia ē. Inde noricus ager
 frigidus: & p̄thius fructuosus: post quē re-
 thicus ferax: frugibus: qui excipit galliā bel-
 gicā Thracie trax iaphet filius venies no

men dedisse phibetur: alij a seucia incolarū
 traciā appellatā dixerūt. Cuius regionem
 olim diuersarū gentium populi massagethe:
 sarmate scythe: & alie plurime nationes in-
 coluerunt. Ampla est em. Ideo q; plurimos
 cōtinuit gentes. Ebrum fluum traciā fun-
 dit: q̄ etiā gentes barbarorum plurimas tā-
 git.

CA X

De grecia & eius prouincijs.

Grecia a greco rege dicta est q̄ cūc-
 tam illam regionē incoluit Sūt autē
 prouincie grecie septē. Quarū p̄-
 ma ē ab occidente dalmacia. Deinde epyr⁹
 Inde ellades Inde thessalia. Inde macedo-
 nia. Inde achaya. Et due in mari. creta. & ci-
 clades Illiricus autē generaliter omis grecia
 ē Dalmacia a delmi maxime eiusdē puincie
 ciuitate traxisse nomen existimatur. Epirus
 a pyro achillis filio dicitur: cuius pars cao-
 nia q̄ ante mollosa dicta est a molloso filio
 pyrry quē de andromacha habuit Sed po-
 stq̄ occisus est pyrrus orestis insidijs: an-
 dromachā helenus suscepit: tenuitq; regnū
 p̄uigni q̄ successerat patri. A quo mollosa
 dicta est ps epyri: qua helenus postea a fra-
 tre caone quē in venatu per ignorantia dicitur
 occidisse: caoniam noīauit q̄si ad solaciū
 um fratris extindū. Ellades dicta est a rege
 ellana deucalionis & pyrre filio: a q̄ & pri⁹
 greci ellenes nūcupati sunt Ip̄a est attica ter-
 ra atte prius dicta Nā granus quidā gretie
 indigena fuit. ex cuius filia attis nomie atti-
 ca terra vocata est Hec inter macedoniā &
 achayā media iacet: archadie a septentrio-
 nali pte cōiuncta Ip̄a est & vera grecia: vbi
 fuit athene ciuitas mater liberalium littera-
 rum & philosophorum nutritrix: q̄ nichil ha-
 buit grecia clarius atq; nobilius. In ea est &
 maratonijs campus opinione quondā pre-
 lij cruentissimus Ellades autem due sunt p̄-
 uincie boecia & peloponesus. Boecia autē
 dicta est hac ex causa dum cathinus ageno-
 ris filius europā sororem a ioue raptā ex pre-
 cepto genitoris quereret nec reperiret: patris
 iram formidans confirmato animo elegit

a 4

scithia inferior

germania

curia di-

due germanie

bre andez syren vst
hazuff ande: romm
stheid: germania a
p̄o orient

Thracie et dacie
vst: curia di-

sup in epyro quoniam dicitur
enope de yllirid her. s.
phlacina Dalmatia

breua
Attica et
peloponesus

13. p̄uincie grecie a greco rege q̄ incoluit
illiricus q̄si dicitur grecia

veingra eam in re
y g u o r u e f u r n e f a h : i m u d

exilium Nā bouis forte sequutus vestigiā
amplexus ē sedem vbi illa recubauerat : sic
q̄ locum de noīe bouis boetiā noīauit: vbi
& thebas urbem construxit: in q̄ olim ciui-
lia bella detonauerūt . et vbi nati sunt apol-
lo & hercules maior ille thebanus. Eadem
ē eonia vocata a fonte quodā appollini &
musis cōsecrato: qui in eadem boecia est. Pe-
loponesus vero sc̄da pars elladis a pelope
rege attice vocata est. CA XI

Iterum de eodem.

Hessalia a thessalo rege dicta ē: q̄
t ad meridianā plagam macedonia
cōiuncta est Cuius a tergo epirus
est. Malta sunt in thessalia flumina et oppi-
da: inter q̄ precipue thessalonica . Ibi est &
mons parnasus quondā appollini consecra-
tus Thessalia patria achillis & origo iaphi-
taz fuit: de quibz fertur qd̄ hi p̄mo equos
frenis domuerūt vnde & centauri dicti sunt
In thessalia p̄mum solidi aurei facti sunt: do-
mādorū quoq; equoz vsus p̄mum reper-
tus ē. Macedonie in exordio ab emathio
rege emathie nomē erat: sed macedo deuo
lionis maternus nepos postquā ibi accepit
principatū: mutauit vocabulum macedoni-
amq; a suo noīe dixit. Patria alexātri mag-
ni: & regio aureis venis argentiq; opima la-
pidem quē piritem vocant ista gignit: mōs
olimpus in ea ē qui excellenti vertice tant⁹
attollitur: vt in cacumie eius nec nubes nec
venti sentiātur. Achaia ab acheo rege & vr-
bs ex puincia appellata ē. hec pene insula ē
Huius caput est vrbs corinthus: grecie de-
cus Ennius ē achaie flauius. Archadia ve-
ro sinus achaie est: vt platani foliū inter io-
nium et egeū mare ab euro exposita: quā ar-
chas iouis & caliste filius pela'gis in dedi-
cionem redactis ex suo noīe archadiā nūcu-
pauit Ipa est et siconia a sicione rege a quo
& regnū sicionioz est dictū Hec aut archa-
dia fluiū magnum eurotū: abestō quoq; la-
pidem qui semel accēsus nunq; extinguitur
Cādidissime ibi etiā merule nascuntur.

De ceteris europe prouincijs.

CA XII

Annonia ab alpibus apenninis di-
cta est quibus ab ytalia secernitur
regio fortis & solo leta Duobz sa-
tis acerbis fluijs daro: sanoq; vallata ē. Cō-
iungitur aut cū norico & rhetia. Hystriam
hyster amnis vocauit qui eius terrā influit.
Ipe est danubius: habet aut hystria a septē-
trione pānoniā. Actor. Pānonia europe ē p-
uincia q̄ ab hunis quondā occupata ab eo-
dem populo hungari vulgariter ē vocata:
q̄ duplex est sc̄dm Orosiū. superior & inferi-
or. Inferior q̄dem est in vltiori dacia iux-
ta meotides paludes cōstituta: a q̄ huni ve-
nationes gracia p̄mitus exeūtes: plongissi-
ma paludū & terraz spacia & ceruoz & be-
stiarū vestigia insequetes: tandē solum pās-
nonie inuenerūt: qui reuersi ad ppria colle-
cta agmine in pannoniā redierūt & expul-
sis incolis aprimeua sua origine nomē genti
& patrie indiderūt. Isidorus. vbi supra Ita-
lia olim a grecis populis occupata magna
grecia appellata est Deinde a regis noīe sa-
turnia mox & latium dicta: eo qd̄ idem sa-
turnus a ioue sedibus suis pulsus ibi latue-
rit Postremo ab ytalia siculorū rege ibi reg-
nate ytalia nuncupata est. Cuius situs longi-
tudine amplius quā latitudine a circio in eu-
rū extenditur A meridie tyrreno mari. Ab
aglone adriatico clauditur terra omnibz in-
rebus pulcherrima soli fertilitate pabuli vber-
tate gratissima. Hec lacus venacum: auernū
atq; lucrinum: fluios eridanum. tyberim.
& tepentes fontibus baias Gignit gemmas
sittite: corallium: & ligurium. Boā quoq; ser-
pētem. lincem seram. & diomedias aues. Ita-
lia autem & hyspania idcirco hesperie dicte
sunt: qd̄ greci hespero stella nauigent in ita-
liā & in hyspaniā Que hac ratione discernū-
tur: aut hesperiā solā dicis: & significas yta-
liā aut addis vltimā: & significas hyspaniā:
q̄ in occidentis est sine. Actor. Inter omnes
autem europe regiones occidentales ytal a
obtinēt principatum. Insulas em̄ h t nob-
les & port⁹ maris insignes. puincias cūctis

Thebas hinc Apollo
hercules maior

Thessalia

Macedonia

Archadia

Archadia est
siconia

Italia

similis q̄ sine addito d̄ hesperia

hyspania

hyspania q̄ sine addito d̄ hyspania

luc. italica

diuicijs locupletes. Ciuitates populosissi-
mas Est aut contra septentrionem altissimis
alpibus circūdata & mōtium iugis: ex quis
bus oriūtur flumia rhenus danubius rho-
danus & secana. *Isidorus.* Tuscīa ps ē yta-
lie: vmbria vero ps tuscie. *Actor.* Tuscīa ita-
lie est puincia inter ligures et romanorū ter-
ritorium collocata q̄ difficilibus montiū iu-
gis & accessibus locorum valde altis & ar-
tis fortissime ē munita. A thuris frequētia di-
cta Nā in illis ptibus in mortuorū exequi-
is antiqui thura cremare et offerre religionis
& deuotionis gracia solebāt et suos mortu-
os affectu lacrimabili deplangebant. Thura
etiā in aris deo potissime incendebāt: quia
vt dicitur in tuscia ars aurspicū p̄mitus ē
reperita. Hec & emilia fuit p̄mitus noiata: ha-
bens inclitas & nobiles ciuitates ab occide-
te contra liguriā habet pisanam & senes: lu-
cam: florenciā. Contra septentrionem urbem
veterem contra orientem aretinum: contra me-
ridiem turthonā perusiū: & allissium q̄ val-
li spoletani sunt contigue & vicine. hūc Ab
oriēte mare adriaticum & marchiā. A me-
ridie tyberim ripam & romā. Ab occidente
mediolonensem: liguriā. A septentrione ro-
maniolam & prouintiā paduanā. *Isidorus.*
Vmbria vero vt hystorie narrāt ab eo qd̄
tpe aquose cladis imbribus sup̄fuerit: et ob
hoc vmbria grece cognōiata est. Est em̄ in
iugis appennini montis sita in pte ytalie iu-
xta meridiem. *Etruria* ps ē ytalie dicta qd̄
eius fines tendebātur vsq; ad ripam tybe-
ris: quasi altero soroy Nam alteroy signifi-
cat altera soroy finis vocatur Rome. n. fi-
nes antea vna tm̄ tyberis ripa tenebat: hec
& tuscia Tuscīa aut a frequētia sacrificy thu-
ris dicta est aliotho yethice: illic & aruspici-
am dicūt repertam. *Apulia* est vbi brundū-
sium quā etholiolim secuti diomedem ducē
condiderūt. *Actor.* Apulia est regio marit-
tima in ytalia que pars ē europe ab insula si-
cilie p̄ maris brachium sepata: terra siquidē
est multum populosa: auro & argento refer-
ta: frumenta mero & oleo opulenta: ciuitatis

bus nobilissimis inclita: castris & opidis p̄-
munita frugibus & diuersi generis fructibus
fertilis & secunda: finis ē europe contra me-
ridiem q̄ solo mari a barbaria ē diuisa: fon-
tes dicitur habere calidos infirmis p̄bentes
sanitatem & medicinā. *Metropolis* autē illi-
us regionis brundusium dicitur quā greci
quondā edificauerunt. A brunda grece qua-
si caput cerni latine. *Isidorus.* Campania p̄-
uincia ytalie: habet terras hyeme anni at q̄
estate vernātes: & sol ibi mitis: grata tem-
peries: aer purus & blandus. *Actor.* Cāpa-
nia est ytalie prouincia inter romanum terri-
torium & apuliam collocata. Cuius metro-
polis quondā fuit capua a siluio rege alba-
norū exacta: a capacitare sic dicta: eo qd̄ ei-
us terra omnem fructum vite capiat: vnde
& caput est campanie cuius adhuc due ma-
xime sunt ciuitates. s. roma & cartago. Ex
hac etiam aliqñ tota prouintia italie campa-
nia fuit appellata plures alias habet ciuita-
tes famosas: locupletes: & populosas: sicut
Neapolim & Ponteolim.

Ad huc de eodem. CA XIII

Allia dicta ē a candore populi Ga-
g la em̄ grece lac dicitur. Montes
em̄ & rigor celi ab ea parte solis
ardorem excludunt quo sit vt candor cor-
porum non coletetur. Cuius inicium belgi-
ca: finis germania ē. *Aquitania* est regio gle-
ba vberi ac pabulosa & ad vsū animanti-
um apta Fluminibus qq; & fontib; irrigua
p̄fusa duob; magnis reno & rhodano flu-
uijs. *Belgis* aut ciuitas est gallie a q̄ belgi-
ca prouincia dicta est cisalpina: quia citra al-
pes transalpina: id ē trans alpes contra sep-
tentrionem Rheatina vero qd̄ sit iuxta rhe-
num *Aquitania* aut ab obliquis amnis ligu-
ris fluminis est appellata: qui ex pluriā p̄-
te terminus eius ē. eamq; pene in orbem cin-
git. *Actor.* Belgica dicitur gallie prouincia
Ab oriente vt *Orosius* dicit: habet germa-
niam siue flumie rheni Ab euro habet alpes
appenninas A meridie puinciam narbonen-
sem in q̄ ciuitas arelatēsis sita est Ab occasu

Brundusium metrop̄ apulie
1° metrop̄ vngulie

Campania

Roma
metrop̄
Cartago
metrop̄
Puteolus

Aquitania

Belgica

hyspania
hiberna Idem
hyspania

Vide in
eod. lib.

Quintus in hyspania

Due hyspanie

Affrica
libia De eorum fir
matione

De mundi affrica p[er]p[et]ua
Affrica p[er] d[omi]n[u]m mauritania
tripolitana libia cirene
et egypto q[uo]d est p[er]p[et]ua
affrica est minor q[uam] europa: si
aut d[icitur] affrica q[uo]d est p[er]p[et]ua
m[un]di q[uo]d dicitur in in affrica
et europa sic no[n] h[ab]et ulla[m] affrica[m]
q[uam] europa h[ab]et

puinciam lugdunensem: a circio oceanum
britannicū. A septentrione britannicā insulā:
sue angliā. Hec regioni frugibus & fructib[us]
ē secunda. **I**sidorus. Hispania prius ab hy-
bero amne hiberia nūcupata fuit: postea ab
hyspano alias hispalo fluuio hispania cog-
noīata est. Ipa est et vera esperia ab espero
stella occidentali dicta. Sita ē aut inter affri-
cam & galliā. A septentrione pirreneis mō-
tibus clausa. A reliquis p[ar]tibus vndiq[ue] mari
conclusa. salubritate celi equalis omniū fru-
gum generib[us] secūda: gemmar[um] metallorūq[ue]
copijs ditissima. Interfluūt eā flumīa magna
betis mineus: beris: & thagus. Aurū trabēs
vt pastolas. Habet puincias sex: tarraconē-
sem. cartaginensem. lusitaniā. galliciā. beticā.
& trāstreta in regione affricę tingitaniā. Due
sunt aut hyspanie Citerior q[ue] in septentrionis
plaga a pirreneo vsq[ue] ad cartaginē porrigi-
tur vltior q[ue] in meridiem a celtiberis vsq[ue]
ad gaditanum fretū extēditur.

De affrica & regionibus illius. XIII.

Affricam aut noīatam quidā inde
a existimāt quasi apricam q[uo]d sit a
perta celo vel soli: & sine horrore
frigoris Alij dicūt affricā appellari ab vno
ex posteris abrahe: de cethura qui vocatus
ē affer: de quo supra meminim[us]. Eadem & li-
bia dicta ē q[uo]d inde libis flat. hoc ē africanus:
alij aut epafū Iouis filiū q[ue] memphim i egi-
pto condidit ex cassiotha vxore p[er]creasse fi-
liam libiā que postea in affrica regnū posse-
dit. Cuius ex nomie terra libia est nūcupata
Incipit aut a finibus egypti pergens iuxta
meridiem per ethiopiā vsq[ue] ad athlātem
montē A septentrionali parte vero medite-
raneo mari coniūcta clauditur: & in gadita-
neum fretum finitur. Actor. Est autē illa ps
mundi q[ue] affrica dicitur minor spacio q[uam] alia
vel europa: sed p[ro] sua q[ua]ntitate dicitur est: &
mirabilior in qualitate. Nā in auro et gem-
mis ditissima est similiter in frugib[us] fructib[us].
& oliuis. Mirabilissimas etiā producit besti-
arum et homim[um] species & figuras. Solis ar-
doribus p[er] alijs terris exaritur Varijs occe-

ani etiā finibus intercipitur arenarū cumulis
sterilis in multis p[ar]tibus efficitur. Et a satiris
tigrilib[us]: & alijs horrendis bestijs posside-
tur. **I**sidorus. Habet aut affrica puincias li-
biam cirenensem. Pentapolim. Tripolim. Bi-
santium. Cartaginem. Numidiā. Mauritani-
am. Tingitaniā: & circa solis ardorem ethi-
opiam. Libia cirenensis in p[ar]te affricę p[ri]ma ē
a cirene vrbe metropoli q[ue] est in eius finib[us]
nūcupata. Hanc ab oriente egiptus est. Ab
occalu sirtes maiores & trogodite A septē-
trione mare libicam A meridie ethiopia: &
barbarorum varie nationes: & solitudines
inaccessibiles q[ue] etiā basiliscos serpentes cre-
ant. Pentapolis greca lingua a quinq[ue] vrbi-
bus ē nūcupata. id ē a berenice cirene centria
apollonia. ptolomaida. Ex quib[us] ptolomai-
da: & berenice a regibus noīate sunt. Est aut
pentapolis libie cirenensi adiūcta: et eius fini-
bus deputata. Tripolitana quoq[ue] puinciam
greci sua lingua signat de numero triū mag-
narum vrbiū. ocea. sabreta. leptis magna
Actor. Tripolitana regio ē duplex Vna est
in fenice dicta a tripoli ciuitate famosissima
q[ue] totius patrie in circumitu p[ro]pter nimīā sui
fortitudinem ē defensio et munimē. Alia ve-
ro est in affrica inter pentapolim & bisanciu
a tribus magnis vrbib[us] sic vocata scilicet vt
iam dictam est. **I**sidorus. Bisacena regio ex
duobus nobilissimis opidis nomē sortita ē
ex quibus vna adrometus vocatur. Altera
bisantium. hec sub tripoli est patens passu-
um. 200. vel amplitudinē milia. secūda ole-
is & glebis: ita p[er] pinguis: vt iacti ibi semis
incrementa pene centesima fruge renascantur
Zeugis vbi cartago magna: ipsa est & ve-
ra affrica inter bisancium & numidiā sita:
A septentrione mari siculo iūcta. Et a meri-
die vsq[ue] ad getulorū regionē porrecta Cui[us]
proxia queq[ue] frugifera sunt. Vltiora autē
bestijs & serpentib[us] plēa atq[ue] onagris mag-
nis in desertū vagatib[us] Getulia aut affricę ps
mediterranea est. Actor. Getulia affricę est
puincia a grecis qui scilicet de grecor[um] p[er]cel-
serūt reliquijs dicta. Qui ingenti ammo do

22 Tripolitana puincia Vna
Affrica

congregato nauigio vsq; ad libie ptes pue-
niunt & ibi sedes suas vsq; hodie posuerunt
Et quia ex gotis venerunt getuli nuncupati
sunt Et ideo e opinio apud grecos mauros
ex illa gente sibi esse consanguineos & ppin-
quos. Isidorus. Numidia ab incolis passim
vagantibus sic e vocata: qd nullam cretam ha-
bent sedem Na lingua eorum incerte sedes &
vage numidie dicuntur. Incipit aut a flumine
aruisaga: & in tingitanum limitem desinit. Re-
gio campis prepinguis. vbi aut siluestris e
feras educit: vbi iugis ardua: equos & ona-
gros pcreat. Eximio etiam marmore predita-
tur qd numidicum dicitur. Habet autem vr-
bes principales yppone: regium: & ruscadam: ali-
as susicadam. Plinius. li. 4. Numidia meta-
gonitis terra a grecis est appellata. Numi-
de vero nomades a pmutandis papilionis-
bus: maspalia sua: hoc est domus plaustris
circuferentes Opida. Collurus. Ichade. Ab
ea ad 48. milia passuum in mediterraneo:
Colonia cirthesianorum cognomine Et alia
intus sicca: liberum quoq; opidum bulla re-
ge Et in ora tacatua hippo regius: flumen ar-
mua Opidum tachabracha civium romano-
rum. Tusta fluminis numidie finis. Nec pter
marmoris numidici ferarumq; prouentum ali-
ud insigne.

Iterum de eodem. CA XV

Auron greci nigrum vocant. Sicut
ergo gallia a candore populi: ita
mauritaniam a nigro nomen sortita
est. Cuius prima prouincia mauritaniam. Sici-
fensis e q sitifi habuit opidum: a quo & vo-
cabulum regio traxisse phibetur. Mauritaniam
vero cesariensis colonie cesarie ciuitas fu-
it: & nomen prouincie ex eo datum. Vtreq;
em prouincie sibi coniuncte. Mauritaniam tin-
gitania a tingi metropolitana huius prouin-
cie ciuitate vocata est. Regio gignes feras si-
meas: & dracones: & strationes. olim etiam
& elephantis plena fuit Quos sola nunc in-
dia parturit. Garamantis regionis caput ga-
rama opidum fuit. Est aut inter cyrenensem
& ethyopiam: vbi est fons qui friget calore

diei: & calet frigore noctis. Ethyopia dicta
est a colore populorum: quos solis vicinitas
torret. Deniq; vim sideris prodit hoim co-
lor. Est em ibi iugis estus Na quicqd eius
e sub meridiano cardine est. Circa occiduum
aut montuosa est: arenosa in medio Ad ori-
entalem vero plagam deserta. Cuius situs ab
occiduo athlatis montis ad orientem vsq;
in egypti fines porrigitur A meridie oceanus.
A septentrione nilo flumine clauditur
Plurimas habes getes diuerso vultu & mo-
struosa specie horribiles. Ferarum quoq; &
serpentum referta est multitudine. Illic quip-
pe rino cerota bestia: & camelopardus. bali-
liscus. dracones. ingentes. ex quorum cerebro
gemme extrahuntur Iacinctus. & crisopas-
lus ibi reperiuntur: cinnamomum ibi colligi-
tur. Due sunt aut ethyopie. vna contra or-
tum solis. altera contra occasum in maurita-
nia Extra tres aut ptes orbis quarta e tras
oceanum interior e in meridie: que solis ar-
dore incognita nobis est: in cuius finibus anti-
podes fabulose inhabitare pduntur. Proxi-
ma aut hispanie mauritaniam est: deinde nu-
midia. inde regio carthagenensis Postq; ge-
tulam accepimus postea ethyopiam: inde lo-
ca exusta solis ardoribus.

De insulis oceani quo cingitur orbis.

CA XVI

Insule dicte sunt eo qd in salo sint
id est in mari. Ex his quoq; notif-
sime & maxime quas plurimi ve-
terum solerti studio indagauerunt notade
sunt. Britanniam oceani insula inter fuso ma-
ri toto orbe diffusa vocabulo sue getis cog-
nominata est. Hec aduersa galliarum pte ad
ppectum hispanie sita est Circuitus eius q
dragies occies quadragintaq; milia: mul-
ta & magna flumina: in ea fontes calidi: &
metallorum larga et varia copia. gagates la-
pis ibi plurimus & margarite. Thanathos
insula oceani streto gallico a britannia e va-
rio tenuiq; sepata: frumetarum capis & gle-
ba vberi Dicta est aut thanathos a morte
serpentum quos dum ipsa nesciat: apportata

ethyopia

*Insulae in Africa pte
ethyopie qd est India*

Insulae in Africa

Britannia

*Magda Britania
vbi fons Britania
vbi duo mille milia
passuum gignit.*

Thanathos

Mauritaniam

Sola India nunc partem elephantum aliam e. f. tingitaniam

inde terra quicquid gentium vecta sit: angues illi
co pimit. Tile vltia est oceani inter septētri
onalem & occidētalem plagā vltra britan
am a sole nomē habens: quia in ea estiuum
solsticiū sol facit: & continuus in ea solsticia
li tpe dies. brumaliq; nox perhēnis exigi
tur: vltra q̄ nauigatione vnius diei pigrum
& concretū est mare. / Solinus. Tylus indie
insula est Et fert palmas: oleum creat: vineis
abundat Terras omnes hoc miraculo sola
vincit qd̄ quecūq; in ea nascitur arbor nū
quā caret folio Ibi mons caucasus qui maxi
mam orbis ptem perpetuis iugis penetrat:
Frōti qua soli obuersus ē arbores piperis
ostentat quas ad iuniperi similitudinem di
uersi fructus edere asseuerāt: qui pene imma
turi exeant dicitur piper lōgum. Quod in
corruptū ē piper album. Quorū cutē rugos
sam & torridā calor fecerit. nomē trahit de
colore. / Isidorus. Orcaes insule oceani in
tra britanniā posite numero 33. quarū 20
deserte sunt 13. coluntur. Scotia eadem & hi
bernia: p̄xima britanie īsula: spacio terrarū
angustior: sed sita fecundior. hec ab africa
in boream porrigitur: cuius partes priores ī
hiberniā et cantabricūz oceanum intendūt
Vnde & hybernia dicta est Scotia aut a sco
torū gentibus creditur appellata Illic nullus
anguis auis rara. apis nulla. adeo vt adue
ctos inde pulueres vel lapillos si quis alibi
sparserit inter aluearia: examina fauos dese
rant. Gaddis insula ē ī sine betice puincia si
ta: que dirimit europā ab africa: in q̄ hercu
lis columne visuntur & vnde tyrreni maris
faucibus estus immittitur. Est aut a cōtinē
ti terra. 120. passibus diuisa: quā tiri a rubro
mari p̄fectū occupātes: lingua sua gaddis: idē
septā nomiauerūt: pro eo qd̄ circūseptā sit
mari Nascitur in ea arbor similis palme: cu
ius gummi infectū vitrū ceraunium gemmā
reddit.

Iterum de eodem. CA XVII.

Ortunate insule: hoc suo vocabu
lo significant omnia ferre bona: q̄si
felices & beate fructuum vbertate

Sua em̄ apte natura p̄ciosarū pomā siluarū
parturiunt fortuitis vitibus iuga colliū ve
stiūtur. ad herbarum vicem: messis & olus
vulgo est. vnde gentiliū error. & seculariū
carmia poetarum: p̄pter soli fecunditatē eaf
dem esse paradīsum putauerūt. harum p̄ma
aprositas dicitur. scda iuniona. tertia pluiti
na. quarta casperia. Alia veneria q̄ aere nu
buloso & concreto est. Mox canaria: canib;
immense magnitudinis plena: om̄es aubus
plene: nemorose palmifere: nucee: pinee: mel
lis copia: animalibusq; siluestrib; & piscib;
abundātes. Site sunt aut in oceano contra
leuam mauritanie: inter meridiem: occasuq;
occiduo p̄xime: & inter se interiecto mari
discrete Gorgonides insule sunt oceani ob
uerse promontorio qd̄ vocatur hesperius
q̄s incoluerūt gorgonis femie: aliti: id ē. ces
leri p̄nicitate. hirsuto & aspero corpe & ex
his insule cognomiate: distant aut a cōtinen
ti terra bidui nauigatione. Esperidum insule
vocate sunt a ciuitate esperida: que fuit in si
ne mauritanie. Sūt em̄ vltra gorgonides si
te ad athlātheum littus: in intimis maris si
nibus: in q̄rum ortis fingunt fabule draconē
peruigilem aurea mala seruātem. Fertur em̄
ibi esse. maris variū. alias estuarium. adeo si
nuosis lateribus tortuosum vt visentib; p̄
cul: lapsus angueos imitetur. Crise & argire
sunt. insule in indico oceano site: adeo secu
de copia metallorū ut pleriq; eas aureā sup̄fi
ciem & argēteā habere p̄piderūt: vñ et vo
cabulū sortite sunt. Tapbana insula ē indie
subiacēs ad eurū: ex q̄ oceanus indicus inci
pit: patēs in lōgitudine odingētis septua
gintagūq; milib; passuū: in latitudine sexingē
tis. 24. milib; stadiorū. Scinditur amne in
terfluo tota margaritis repleta & gemmis
ps eius bestijs & elephātis repleta e: p̄te ve
ro homies tenēt Hoies aut ibi maiores vl̄
oīm mensuram: rutilis comis: ceruleis oculis
acucioris soni Nullo lingue cōmertio alte
ri generi sociātur. Cū negociatorib; alijs in
ripa flumis merces opponūt ac vix cōpla
citas mutuāt Etas illi vltra humanā fragili

Concretū mare n̄ sit
Tylus indie

Orcaes 33

Scotia eadem
hybernie

Ortunate

tatem prolixa ē: vt in matu reperat: qui cē
tenarius moritur Nulli p diem somnus: an
nona eodem semp tenore: edificia humilia
paruaq; vitem nesciūt: redundāt pomis: cul
turas & venatus amant: videlis tigridim &
elephantoy Piscatōnibus delectatur: prefer
timq; testudinū: quarū supficie domus fami
liarum capaces operiūt. In hac insula dicūt
in vno anno duas esse estates: & duas hye
mes: & bis floribus vernare locū. Tyle ē in
sula indie: virens omī tpe folijs: hucusq; oc
ceani insule.

De insulis maris magni scilicet mediter
ranei. CA XVIII

Tem sunt alie insule: q̄ ab elespon
to vsq; ad gades in mari magno
sunt cōstitue. Cyprus insula a ciui
tate cipro que in ea ē nomē accepit. Ipa ē et
paphon veneri consecrata: in carpacio mari
vicina austro: famosa quondam diuicijs: &
maxime eris Ibi em̄ p̄ma inuencio huius me
talli fuit & vtilitas. Creta insula grece ps est
ingens cōtra peloponensem: dicta a crete q̄
dam indigena: que aiunt vnū cretarū fuisse
a q̄bus iupiter ibi absconditus ē & enutrit.
Est aut̄ insula grece inter ortū solis et ocea
sum lōgissimo tractu porrecta. A septētrio
ne grece estibus. Ab austro egiptus vndis
p̄susa Fuit aut̄ quondā cētum vrbib; nobi
lis: vnde & hec cētopolis dicta ē p̄ma & re
mis & sagittis claruit. prima litteris iura fin
xit: equestres turmas p̄ma docuit. Studiuz
musicū ab ydeis dactilis in ea inceptum est
Capris copiosa: ceruis eget: lupos et vulpes
aliaq; ferarū noxia nusq; gignit. Serpēs nul
la ibi: nulla noctua: & si inuebatur statim mo
ritur. Larga ē aut̄ vitib; & arboribus. Dip
tānus herba in creta nascitur: & alimosa: q̄
morsa diuturnā famē phibet Sfalāgos aut̄
venenatos gignit: & lapidē q̄ ydeus dactil
dicitur. Abidos insula ē in europa sup elle
spōtum posita: angusto & piculoso mari se
perata: & ab ydos grece dicta q̄ sit introi
tus ellespōti maris: inq; xerxes pontē ex na
uibus fecit et in greciā transijt. Choos insula

est adiacens puincie attice in qua yprocrates
medicus natus est q̄ vt varro testis est
arte lanificij p̄ma in ornamentum seminarū
inclaruit.

De cicladibus. CA XIX

Iclades grece quondā insulas in
de autumant dictas: q̄ licet spa
c̄ijs longioribus a delo p̄iecte in
orbem: tū circa delum site sunt. Nā orbem
cidon greci loquūtur. Quidā vero nō q̄ in
orbem digeste sed p̄pter scopulos qui circa
easdem sunt dictas ciclades putant. Ne in
elesponto inter egeum & maleū mare cōsti
tute: circūdantur etiā myrtheo pelago. Sūt
aut̄ omēs numero 43. tendentes a septentri
one in meridiem p̄ milia quingenta. Ab oriē
te in occasum p̄ milia ducenta. Metropolis
earū rhodus. Delos ē insula in medio cicla
dum sita: et dicta a delos fertur quia post di
luuium q̄ ogigi tpibus notatur cū orbem
multis mensibus cōtinua nox inumbrasset.
aū omēs terras radijs solis illūinata ē: forti
taq; ex eo nomie: q̄ p̄ma visibus manife
sta fuisset. Nā delum greci manifestum dicūt
Ipa est & ortigia eo q̄ ibi p̄mum vise sunt
contarnices aues: q̄s greci ortigias vocant
In hac insula: latona enixa est appolinem &
dyanam. delos aut̄ & ciuitas et insula dicit̄
tur. Rhodus cicladum p̄ma ē ab oriente in
qua rose capitoliū dicitur esse inuentū: dū ibi
ciuitas cōderetur: ex quo & vrbs & insula
rhodus ē appellata. In hac vrbe solis collos
sus fuit ereus: septuaginta cubitorū altitudi
ne. Fuerūt et alij centū numero ī eadē insula
collosi mīores. Fertur aut̄ quondā hec insu
la adeo magno tremotu cōcussa fuisse: vt la
bentib; in illis tectis: ingens quoq; ille collo
sus rueret. Thenedos vna excicladibus ad
septentrionem sita in q̄ olim ciuitas athene
quondā condita ē. Vnde nomē vrbis illius
vel potius insule fuit. Nam thenes ille infā
matus: q̄ cū nouerca sua concubisset: fugi
ens in hanc insulam vacuā cultoribus obti
nuit. vnde & thenedos insula dicta ē. Sic ci
cero inquit. Thenea ipsum cuius ex nomine

*psis in mediter
cicladibus*

*psis in mediter
cicladibus*

de Rhodo

*colossus a re cōcussa
in mediter
de ruelus offa*

Thenedos

Cyprius

Creta

Abidos

Choos

Naxos

Melos

Carpatos

Cytherea

ICARIA

Paron insula

thenedos noīatur. Naxon insula cicladum a dyonīso dicta quasi dyanaxon qđ fertilitate vitū vincat ceteras Est aut a delo p decem & octo milia passuū sepata ex q̄ olim iouis fertur adūsus titanaz fuisse pfect. Melos ex numero cicladū vna omīm insularū rotūdiſſima: vñ & nūcupata. Carpatos est vna ex cicladibz a meridie posita cōtra egīptū a q̄ carpatū mare est appellatū: vocata ppter celerē fructuū maturitatē. Est em̄ in egyptū & rhodum. Ex hac insula ducūtur & carpatie naues magne et spacio ē. Cytherea vna ē ex cicladibz a pte occīdua: vocata qđ ibi sit venus orta cui⁹ antea porfiris nomen fuit. Icaria ē vna de cicladibz: que icariō mari nomē dedit Hec inter samum & michoniū pcurrentibz saxis inhospitalis est. & nullis sinibus portuosa Dicitur aut ycarum cretēsem ibi naufragio interijſſe: et de exitu homis impositū nomen loco.

De ceteris insulis magni maris CA XX

Istoria dicit ex iasone natū fuisse philomeū & plutū: ex philomeo pareātem genitū: qui de suo noīe paron insulam & opidū appellauit Pri⁹ aut minoia: deinde paros ē dicta De q̄ Virgilius Niueūq; paron Gignit em̄ marmor candidissimū: qđ pariū dicūt Mittitq; sardē lapidem: marmoribz qđem pstantiore: sed inf gemmas vilissimū. Chyon insula syra Syri em̄ masticē: chyon vocant Samo insula est in mari egeo: vbi nata ē iuno: ex q̄ fuit sibilā samia: pythagoras samī⁹: a q̄ philosophie nomē inuentū ē In hac insula repta pri⁹ fidei lia vasa tradūtur: vñ & vasa samia appellata sunt. Sycilia a sycano rege sicania dicta ē: deinde a siculo fratre sicilia. ytalī prius autē trinacria dicta ppter tria acra. id ē p montoria: pelos: pachinū: libeum hec ab ytalīa ex iguo fredo discreta africū mare pspēctas: terris frugifera: auro abūdans: cauernis tñ & fistalis penetrabilis: ventisq; & sulphure plēa Vñ & ibi ethne mōtis extat incēdia In cui⁹ fredo scilla ē et caribdis: qbus nauigia aut ab sorbentur aut collidūtur. Fuit aut quondā

ppria patria ciclopū: et postea nutrix tyrannos: frugiū fertilis ac p̄mū terris omībz cōmissis semibus aratro p̄scissa Principē vrbū syracusas: hēt & fontē aretusam: & alpheum flumiū magnosq; generator em equos In ea insula p̄mū ē inuenta comedia: achatē lapidem: ipa p̄mum ex achate flumie ptulit. Parturit & mare eius coralliū. gignit & sales agrigētinis: in igne solubiles: crepitates in aquis Omnis ambit⁹ eius clauditur: stadio rū trium miliū Salustius aut dicit italie cōiūctam siciliā fuisse: sed mediū spaciū impetu maris diuisum & p angustia scissum. Tapsum insula stadīis. 10. a sicilia remota iacens & planior vñ & nūcupata. de qua Virgili⁹ Tapsumq; iacentē Eolie insule sicilie appellatione sunt ab eolo ypote filio que poete finxerūt regem fuisse ventos. Sed vt varro dicit rector fuit istarū insularū et qm̄ ex earū nebulis & fumo: fut. iros p̄ dicebat flatus vētorū ab imperitis visus est vētos sua p̄tate retinuisse Eedem insule & vulcanie vocātur: qđ et ip̄e sicut ethna ardeāt Sūt aut. 9. hūtes ppria noīa Quas p̄ma liparus qm̄ lipar vocabatur q̄ eam an̄ eolū rexit. Altera therasia vocatur: qđ sit collibz excellentissimus Tercia stronglie: in q̄ eolus regnare fertur: reliq; vero. 1. strongile: didime: erifusa: festia: fenicusa: enonimon: stripodes: sonores: que qm̄ nocte ardet Eolie siue vulcanie dicūtur Ex his quedā ab inicio nō fuerūt postea mari edite sunt: et vsq; nunc permanent.

Adhuc de eodem. CA XXI

Ardis hercale p̄creat⁹: cū magna multitudie a libia p̄fectus: sardinia occupauit: & ex suo vocabulo insule nomē dedit Hec in africa mari facie vestigij hūani tam in orientē q̄ in occidentē latior p̄minet ferme paribz lateribus q̄ in meridiem & septētrionē vertūt: terra patēs in lōgitudine milia. 140. in latitudine. 40. In ea neq; lupus: sed solifaga tm̄ animal exiguū. hominibz p̄niciosum. vennenū q̄q; nō nascitur ibi. nisi herba p̄ scriptores plarios & poetas memorata apiastro similis q̄ homibus

Alivale sal in india salus in igne recipitur in aq̄

riat⁹ cōtrahit: & q̄si ridētes interimit. Fontes hēt sardinia calidos: iufirmis medelā p̄bētes: furib⁹ cecitatē: si sacramētō dato ocul⁹ los aqs eius tetigerit. Curfice insule exordium incole ligures dederūt: appellātes eā ex noīe ducis. Nā mulier q̄dam ligur. corfa nomine cū thaurū ex grege quē ppe littora regēbat trāsnatare solitū atq; p̄ intūalla corpe aucto remeare vidēt. cupiēs scire icognita sibi pabula taurū a ceteris digredientē vsq; ad insulā nauigio p̄secuta ē. cui⁹ r̄gressuz insule fertilitatē cogonscētē lignēs ratib⁹ ibi p̄fectū sunt: eāq; noīe mulieris auctoris & ducis appellauerūt: hec grece cyrene dicitur a cyrno herculis filio habitata. De q̄ Virgilius Cyrena taxos Diuiditur aut a sardinia. 20. milium freato cincta: ligustici equoris sinu ad p̄spectū ytalie. Est aut multis p̄mōtorijs angulosa gignēs letissima pabula: & lapidē quem caocitē greci vocēt. Ebo lus insula ē hispanie dicta q̄d a zomo nō p̄culsit: q̄si ebos. cui⁹ terrā serpētes fugiūt. Huic cōtraria ē colubraria: q̄ referta ē anguib⁹. Baleares insule hispanie due sunt: affrosiades. & ginna fides maior & mior: vñ & eas vulg⁹ maioricā et minoricā nūcupat. In his p̄mū inuentus ē vsus fundax: q̄bus lapides emittūtur vnde & baleares sunt dicte. Balin em grece emittē dicitur: vñ & balista q̄si missa et fundibalū. Virgili⁹. Balearis ūbera funde. Cōmūe ē insul vt p̄mineāt: vñ & loca eorū p̄mōtoria dicūtur. Sic Salusti⁹ de sardinia in oriēte latior p̄minet q̄ in occidēte.

De p̄mūctorijs vel p̄mōtorijs. XXII
sygeū p̄mūctoriū vl p̄mōtorium alie vbi hellepōtus aptius dilatur. Dictū ē aut sygeū p̄p̄t hercul taciturnitatē. quia p̄hibitus hospicio a laomedōte trayanos rege symulauit abscēssuz & inde cōtra troyā cū silentio venit: q̄d dicitur syge. Maleū p̄mōtorium grece q̄d itrat mare. & p̄ milia gn̄ginta p̄teditur vbi vnda ita seua ē. vt p̄seq̄ nauigantes videatur: hoc aut p̄mōtorium a Maleo rege arginorū nomē accepit. Pelos p̄mōtorium sicilie respi-

ciēs ad aq̄lonē fm Salustiū: dictū a gubnatore hanibalis illic sepulto Pachinū p̄mōtorium sicilie austrū expectās ab aeris crassitudine dictū. Nā ibi aer ē crassus & pinguis. anstro em p̄flatur. Lilibeū p̄mōtorium sicilie solis occasum intendēs vocatū ab eiusdem nomis ciuitate q̄ ibi sita ē. Barion p̄mōtorium numidie vocatū eo q̄d aq̄lonē intēdat. Calpis hispanie promontorium.

De montibus. CA XXIII

ōtes sunt tumores terraz altissimi m didi q̄d sint eminētes. Quidā autē p̄prijs ex causis vocati sunt: ex q̄bus notādi sunt: qui opinione maximi celebratur. Mōs caucasus ab india vsq; ad taurū porreēt⁹ p̄ gentiū & lingnarū varietate q̄quo versum vadit: diūsis nomibus nūcupatur. Vbi autē ad orientē in excelliorē confurgit sublimitatē p̄p̄t initiū candorē caucasus nūcupatur. Nā oriētali lingua caucasum significat cādidū: id ē niuib⁹ densissimis cādidantē vñ et eū scite q̄ eidem mōti iunguntur croacasim vocauerūt. Casin em apud eos cādor siue nix dicitur. Mons taur⁹ a ple risq; idem vocatur qui & caucasus Libanus mōs fenicū altissim⁹ cui⁹ meminerūt p̄p̄bete: dictus a thure quia ibi colligitur. Cui⁹ ea ps q̄ ē sup eū ad orientālē plagā respiciens Antliban⁹ appellatur. id ē cōtra libanum. Ararath mons armenie in q̄ archam hystorie post diluuiū resedisse testatur. Vñ et vsq; hodie ibidē lignorū eius vidētur vestigia. Acroceraunij mōtes p̄p̄t altitudinem & fulminū iactus vocati sunt. Grece em fulmē ceraunios dicitur. Sūt aut inter armenia et hyperia incipiētes a portis caspijs vsq; ad fontem tigridis fluuij. Iperborei mōtes scithie didi q̄d supra. id ē vltra eos flat boreas. Rifi mōtes in capite sunt a p̄petuo ventosū flatu noīati. Nā Olimp⁹ mōs macedonie nimium p̄cellus: ita vt sub illo nubes esse dicatur. de q̄ virgili⁹ Nubes excessit olimpus. Dictus aut olimp⁹ q̄si olo lampas id ē q̄si celū: hic mōs macedoniam diuidit a tracia. Athos mons macedonie & ipe altior nubib⁹: tāto-

Caucasy

Tyranij

libanus

Ararath

Ceraunij

Iperborei

Rifi

Olympus

Athos

q̄ sublimis vt i lepno isula vmbra eius ptē
dat q̄ ab eo. 76. milibz separatur. Parnasus
mons est thessalie: iuxta boetiā: q̄ gemio iu-
stice ē erect⁹ in celū. Hic in duo finditur iuga
cirra & nisa Vñ et nūcupat⁹ eo qd̄ in singul
iugis colebatur. appollo. & liber Hec iuga a
duobz fratribz ceterō & elicō appellatur Nā
elicon dicit⁹ ab elicōne fratre cicerois. Item ce-
rauni sunt mōtes epiri. a cebris dicti fulmini-
bus Grece em̄ fulmē ceraunos dicitur Appē-
nin⁹ mons appellatus q̄si alpespenice: quia
hanibal veniēs ad ytalīā easdē alpes aperuit
Vñ & Virgili⁹ Alpes immittit aptas. Has
em̄ hanibal post bella hispanie aceto rupit.
Iuuenalis Et mōtem rupit aceto Et inde lo-
ca ip̄a q̄ rupit appēnine alpes vocatur Mōs
ethna ex igne & sulphure dicit⁹ vñ & gebē-
na Cōstat aut̄ hūc ab ea pte q̄ eurus & africa-
cus flat habere spelūcas plenas sulphuris &
vsq; ad mare deductas q̄ spelūce recipientes
in se flūt⁹ ventū creat q̄ agitatus ignem gignit
ex sulphure vñ sit qd̄ videtur incendiuz
Pireneus et ip̄e a crebris fulminū ignibz nūcu-
patus Grece em̄ ignis piro vocatur Iste est q̄
inter galliā atq; hispaniā. q̄si de industria mu-
nimentū interiacet Solari⁹ a singularitate di-
citur qd̄ omnibz hispanie mōtibz solus alti-
or videatur siue qd̄ oriēte sole añ radi⁹ eius
in eo q̄ ip̄e cernatur Calpes mōs in vltimis
finibz oceani. q̄ dirimit europam ab africa
quē athlātis sine esse dicūt: de q̄ lucan⁹. Hesperiem
calpē. summūq; impleuit athlantem.
Athlas p̄methey frater fuit & rex africae a q̄
astrologie artem prius dicunt excogitatas
Ideoq; dicit⁹ ē sustinuisse celū: ob eruditōem
igitur eius discipline & scientiā celi nomē ei-
us in mōtem africae deriuatū ē: qui nūc ath-
las cognōiatur. q̄ ppter altitudinē suā q̄si ce-
li machinā atq; astra sustētare videtur. Col-
les sunt p̄minentiora iuga montiū q̄si colla
Iuga aut̄ montiū ex eo appellata sunt: qd̄ p
pingtate sui iūgantur Tumul⁹ ē mons bre-
uis q̄si tumēs tellus. Item tumul⁹ terra con-
gesta. vbi nulla memoria ē. Valles em̄ sunt
humilia loca q̄si valsa. hinc et conualles de-

pressa loca terrarū inter montes.

De ciuitatibus. CA XXIII

E auctoribz conditaz vrbū plerū
d q; dissensio inuenitur. adeo vt nec
vrbis q̄dem rome origo diligent
possit agnosci. Nā salusti⁹ dicit Vrbē romā
sicuti ego accepi cōdidere atq; habitauere i
initio troiani & cū hīs ab origine Alj dicū-
tur ab euadro fm̄ qd̄ virgilius dicit. Tunc
rex euadrus romane cōditor artis Alj a ro-
mulo vt en hui⁹ nate. auspicijs illa inclita ro-
ma. Si igitur tante ciuitatis certa ratio non
apparet. non mirū si in aliā opinione dubi-
tatur Vñ nec hystoricos nec cōmentatores
varre. i. dicētes imperitie condēnare debem⁹
quia antiq̄tas ip̄a creauit errore. Sane q̄sdā
de q̄bus sancte aut scripture aut historie gē-
tium certā originē referunt paucis admodū
verbis retexere oportet Prim⁹ añ diluuium
cayn ciuitatē enoch ex noīe filij sui in india
cōdidit. quā vrbē sola mltitudine sue po-
steritatis impleuit Prim⁹ post diluuiū nem-
broth gigas. babilonem vrbem mesopota-
mie fundauit Hanc semitamis regina assirio-
rū ampliavit murūq; vrbis bitumie & cōcto
latere fecit Vocabulū aut̄ sumpsit a cōfusio-
ne. eo qd̄ ibi cōfusa sint atq; p̄mixte lingue
edificantū turrim Iudei asserūt sem filiū noe
quē dicūt melchisedech primū post diluui-
um in syria condidisse vrbem salem. in q̄ re-
gnum fuit eiusdem melchisedech Hanc po-
stea tenuerunt iebusei: ex q̄bus et sortita est
vocabulum iebus: sicq; duobus nominibus
copulatis. iebus et salem. vocata ē iebusalem
q̄ postea a salomōe iherosolia q̄si solom oīa
dicta ē Hec & corrupte a poetis solima nū-
cupata ē & postea ab elio adriano helia vo-
citata ē. In ip̄a ē et syon q̄ hebraice specula-
cio interpretatur eo qd̄ in sublimi constructa
sit & de lōge veniētia contēpletur Iherusalē
aut̄ pacifica in nostro sermōe trāffertur. Op-
pida aut̄ nobilia. q̄ vel q̄ cōstituerūt Dioni-
li⁹ q̄ & liber pater cū india victor pambulat
set nisam vrbem ex suo noīe iuxta indū flu-
uiū cōdidit. & 40. milibz homim impleuit.

Babilone p̄t in Mesopotamia

Medius aut egei filius mediam construxit. unde & regio eius medie nomen sortita est. Persopolim urbem caput persici regni pseusadie filius condidit. famosissimam confertissimamque opibus a qua & persia dicta est. Nictesi fontem quoque parthi apud parthiam condiderunt. in emulationem babilonie urbis Susis oppidum pside. aiunt memonis fratrem constituisse. Dicitur aut susis quod imminet suse fluvio. Ibi est regia ciri: lapide candido & vario cum columnis aureis. et lacu naribus gemmisque distincta. continens etiam simulacrum celi: stellis micantibus presignatum. & cetera humanis mentibus incredibilia. Bactrum oppidum bactriani condiderunt ex proprio amne illud cognominantes qui bactrus vocatur. Carra ciuitas mesopotamie trans edissam condita a parthis ubi quondam romanus est cesus exercitus & transfusus dux captus. Edissam urbem mesopotamie condidit nembroth filius chus postquam de babilone migravit. in qua & regnavit que ante iasre cognominata est. Ipse & construxit & calamie que postea verso nomine a seleuco rege dicta est seleucia. Philadelphiam urbem arabie condidit raphaim gens antiquissima qua interfecerunt filii loth. Seleucus unus ex pueris alexandri. Post mortem eiusdem alexandri occupato regno orientis urbem in syria condidit. eamque ex anthiochi patris sui nomine anthiochia nuncupavit. & syrie caput instituit. Ipse quoque laodicia & seleucia: ipse apamia & edissam urbem construxit. Damascus syrie condita & nuncupata a damasco dispensatore abrahe filio. Hec antea in omni syria tenuit principatum. Nec dum effloresceret ibi anthiochia. laodicia. & apamia. quas urbes post alexandrum constructas esse cognoscimus. Hic est damascus quem abraham futurum sibi heredem dixerat antequam esset illi promissus ysaac. Gazam oppidum palestine condiderunt euei in qua habitauerunt capadoces pristinis cultoribus interfectis. Vocata autem gaza eo quod ibi cambises rex persarum thesauros suos posuit: cum bellum egypti intulisset. Persarum enim lingua thesaurum gaza nominatur. Philistim ur-

bem condiderunt alophili ipsa est astalon de qua superius memorauimus: nuncupata ex nomine tesloim qui fuit nepos cayn: & filius mesraim. Dor urbs fuit quondam potentissima & versa vice stratonis turris. postea ab herode rege iudee in honorem cesaris augusti cesarea nuncupata. In qua cornelii: domum christi vidit ecclesia & philippi ediculas & cubiculum quatuor virginum prophetarum. Ioppe oppidum palestine marittimum: id est palestinum edificauerunt ubi saxum ostenditur. quod vinculo rum andromade adhuc vestigia retinet: cuius belue forma eminentior elephantis fuit. Iericho a iebuseis condita traditur: a quibus et nomen traxisse prohibetur: hanc subuertit iesus. Postquam instruxit aliam ozam de bethel ex tribu effraim. Sed & hec eo tempore quod iherusalem oppugnabatur a romanis propter perfidiam ciuium capta atque destructa est. Postquam tertia edificata est urbs que usque hodie permanet. Sichem samarie urbem que latine & grece sicina vocatur: edificauit emor appellauitque eam nomine sichem filii sui. Ipsa est nunc neapolis ciuitas samaritanorum. Bethel urbem samarie condiderunt iebusei: que prius vocabatur luza: sed postquam dormiens ibi iacob vidit scalam innitentem celo et dixit. Vere hic domus dei est & porta celi: hac ex causa nomen locus accepit bethel: id est domus dei. Quoniam autem ibi ab ieroboam vituli aurei fabricati sunt: vocata est bethaim. id est domus ydoli. que antea vocabatur domus dei. Bethleem iuda ciuitas dauid que mundi genuit saluatorem: a iebuseis condita fertur: & vocata primum effrata: quoniam autem iacob ibi pecora sua pascuit. eodem loco bethleem nomine quidam vaticinio futuro imposuit quod domus panis interpretatur propter eum panem que ibi de celo descendit. Ebron ciuitas iudee que quondam vocabatur arbe condita est a gigantibus ante septem annos quam ab eis tanis urbs egypti cederetur. Ipsa est arbe a numero ita vocata quod ibi tres patriarche sepulti sunt: & quartus adam. Ipsa est & mambre vocata: ex vno amica abrahe. Samaria a qua omnis regio que circa eam fuit nomen accepit sennacherib rex assiriorum construxit voca-

uitq; samariā id est custodiā: quia qm̄ israel
transtulit in medos: ibi custodiā constituit
Hac obsidione captā anthiochus solo coe
quauit. Quā postea herodes a fundamētis
instaurans in honorē augusti. augustā id est
sabaſteam greco sermōe vocauit. Ibi siti sunt
belise⁹ & abdias pphete & a q̄ maior intē
natos mulier nō fuit baptista iohānes. Ti-
beriadē vero herodes alius in iudea in noīe
tiberij cesaris cōdidit. Tirus vrbs fenicum
cōdita a fenicib; fuit. Hec ē ciuitas ex qua au
rum regi salomoni deferebatur in q̄ optima
purpura tinguitur. Vñ & tiriā dicitur nobi
lis purpura. Fenices a rubro mari p̄fecti. Si
donē vrbe opulentissimā cōdiderūt quam
a pisciū copia sydon appellauerūt. Nā piscē
fenices sydon vocatur. Ipsi etiā tirū in syria
ip̄i vticā in affrica ypponē leptim. aliasq; vr
bes in ora marittima cōdiderunt. Ipi the
bas in boetia duce cathnio. Ipi postremo i
vltia omnib; tendētes vrbe in oceano cō
diderūt eāq; lingua sua gades noīauerunt.
Nā mos erat antiquus fenicū gētis cū mul
tis simul mercandi causa a domo p̄ficisci &
cū incolarū animos cōmercio rerū hīs añ in
cognitaz sibi cōciliassent loca: q̄ condendis
vrbib; ydonea videbātur. cape Ex hīs pro
fecta & dido in litus africe vrbe cōdidit. &
carthadā noīauit. qd̄ fenica lingua exp̄mit ci
uitatē nouā: mox sermone verso cartago ē
dicta. hāc scipio deleuit. Que aut nūc ē: po
stea a romanis est cōdita. Cartago aut antea
birsa: postea tirus dicta ē: deinde cartago.
Memphim ciuitatē egypti edificauit epafus
iouis fili⁹. cū in sc̄da egypto regnaret. Hec ē
vrbs in q̄ carta nascitur: vbi etiā optimi ma
thematici fuerūt. Nā hāc vrbe magicis arti
cis deditam pristini vsq; ad p̄sens t̄pus
vestigia erroris ostēdūt. Thanis metropo
lis egypti vbi pharao fuit & moyses cūcta
signa fecit: q̄ in exo do scribūtur: hāc cōstru
xisse p̄hibētur titanes: id ē gigantes ex suo
noīe nūcupauerūt. Eliopolis vrbs egypti q̄
latie interpretatur: solis ciuitas sicut. 70. inter
p̄tes arbitratur. Edificata ē aut a filijs israel

in q̄ putifares sacerdos fuit cui⁹ mem̄it eze
chiel. Vrbē alexādrinam cōdidit alexāder
magnus cui⁹ & nomē detinet. Hāc em̄ idē in
t̄minis regionis africe & egypti cōstituit &
caput esse regiois egypti iussit. Interiacet aut
int̄ egyptū & mare q̄si claustrū importuosa.
hec ē vrbs egypti. postea n̄sa in alexādrinam
Tebas egyptias cōdidit chatin⁹ q̄ int̄ egip
cias vrbes numero portaz nobiliores ha
betur ad q̄s cōmercia arabes vndiq; subue
hūt. Hic regio egypti thebaida dicta ē. The
bea aut & boetie sunt et egyptie vno t̄n au
ctore sunt cōdite. Ptolomais & berenice a re
gib; egyptijs noīate a q̄bus & edificate fue
rūt. Cesareā capadocie philipp⁹ in honorē
cesaris edificauit. Tarsum cilicie danaes p̄f
parseus edificauit. de q̄ ciuitate paul⁹ ap̄lus
Nat⁹ inq̄t tarso cilicie. Quidā etiā loc⁹ indie
tarsus vocatur. Seleucia ysaurie cōdidit se
leuc⁹ q̄ & anthiochia. Ilus aut apollinis fili⁹
in frigia iliū cōdidit. Amalones ephesum in
asia cōstruxerūt. These⁹ vero smirnā cōstru
xit. q̄ homero poete patria extitit & smirna
vocata qd̄ eius cāpos ernus flui⁹ secat. Di
oscoriā colcoz vrbe amiat⁹ & circi⁹ aurige
castoris & pollucis fabricauerūt: et exeorū
noīe eā cognouantes. Nam castor & pollux
grece dioscori appellātur. Nicomedia a nico
medo rege bithinie edificata ē. Bithinia con
dita a fenice q̄ p̄mū mirādina vocabatur. Cō
stātinopolim vrbe tracie cōstātin⁹ ex noīe
suo instituit. solā rome meritis & potētia ad
eq̄tā. Hec cōdita p̄mū a paulina rege sparta
noz & vocata bizantiū vñ qd̄ tantū pateat
int̄ adriaticū mare & p̄pontidē vñ qd̄ sit re
ceptaculū terre marisq; copijs. Vñ & eā con
stātin⁹ aptissimā cōdere iudicauit: vt recepta
culū sibi terra marisq; fieret. Atenas i elladas
cecropis cōdidit: & ex suo nomē cecropiaz
nomianit. Hāc anxion: minerse sacranit &
nomē ciuitati athenas dedit. Nam minerua
grece athenas dicitur vñ greci mineruā inue
tricē ml̄taz artū asserunt quia & littere et ar
tes diuersorum studiorum et ipsa philoso
phia veluti templam athenas habuerunt.

Hanc greci corinthiam vocat. hoc est admi-
nistracione reipublice. Thebas boetie cath-
mus veniens a senicibus condidit thebis egi-
ptijs prius ab eo constructis Micenas lacede-
monia condita a lacedemone semel filio. epar-
ta a sparto filio foronei vocata: qui fuit filius
inachi ipsam autem esse spartam: quam & lacede-
moniam civitatem atque inde lacedemonios
spartanos dici. Achaia ab acheo constructa.
Pelops qui apud agros regnavit: peloponen-
sem urbem condidit. Cecrops in insula rodo: ro-
dum edificavit. Carpathus chium. Aeos tifo-
nis filius pasum. Angeus ligurgi filius samum.
Dardanus autem condidit dardaniam. Thes-
salonicam thessalus greci filius edificavit in
qua & etiam regnavit. Brundisium construxe-
runt greci. Brundisium autem dictum est
grece quod brunda caput cervi dicatur: sic est
etiam ut et cornua videantur: & caput & ling-
ua impositione ipsius civitatis. In ytaliam autem
a iano ianiculum. a satarno saturnia atque la-
cium conditum eo quod ibi fugiens latuisset co-
gnominatum. Ab hercule in campania pom-
peia qui victor ex hispania pompam bonum
duxerat. Eneas autem post excidium troie: in
eadem ytaliam veniens ab uxoris nomine la-
vini condidit. Astanius vero relicto lauinie
noverce sue regno: albam longam edificavit.
Alba autem vocata propter colorem suis: longa
quia longum opidum est: iuxta prolixitatem
collis in quo positum est. Ex hac etiam urbe re-
ges albanorum appellari ceperunt. Capuam ca-
pis silvius rex albanorum construxit appellata
nomine conditoris: licet & sint qui dicant a ca-
pacitate eam capuam dictam quod eius terra
omnem vite fructum capiat: alij a locis cam-
pestribus in quibus sita est. Est autem caput ur-
bium campanie inter tres maximas romam
cartaginemque numerata: ex qua & provincia
ytalie campanie dicta est. Romulus cum inter-
fecto apud albam a mulio. avum numitorem
in regnum constituisset: in eum locum ubi nunc
roma est devenit: ibique sedes posuit. menia con-
struxit. urbemque ex nomine suo romam vo-
cavit. Hanc autem ante euander dicitur condi-

disse ut est illud. Tunc pater euander romam
conditor artis. Ancus marcus ex filia nume
pompilij natus. Hic urbem in exitu tyberis
condidit: que & peregrinas merces excipe-
ret & hostem moraretur quam ab ipso situ ho-
stiaz appellavit. Galli quidem intestina discor-
dia & assiduis dissensionibus suorum pro moti se-
des novas querentes ytaliam profecti sunt: sedi-
busque propriis iustis expulsis mediolanum at-
que alias urbes condiderunt. Vocatum autem me-
diolanum ab eo quod ibi sus in medio lanea pro-
hibetur inuenta. Historijs placet a mesappo
greco mesappie datam originem versa postmo-
dum in nomine calabrie quam in exordio cenos-
tri frater peucetius peucetiam nominaverat.
Mantua tivelie filia post interitum thebanorum
dicitur delata in ytaliam mantua condidisse.
Est autem in venetia que galliacis alpina dicitur.
Et mantua dicta quod manes tuetur. Parteno-
pia a parthenope virgine quadam illic sepul-
ta. Partenopia appellata quod opidum postea
augustus neapolim esse maluit. Ad provin-
torium leucate in quo actu apolinis tem-
plum fuit: bellum augustus contra antonium ges-
sit. Quo victo urbem in attico sinu condidit:
quam a victoria neapolim appellavit. Pa-
lantas partheniorum dux parthenios consti-
tuit. Taras neptuni filius fuit a quo tarentum
civitas & condita & appellata est. Cum cirus
maritimas urbes grece occuparet & fortes
ab eo expugnati omnibus angustijs preme-
rentur iuraverunt ut profugerent: quam legibus
sime ab impio persarum ubi nomen quidem
eorum audirent atque ita in ultimos gallie si-
nus nanibus profecti armisque se adversus galli-
cam feritatem tuentes. massiliam condiderunt.
& ex nomine ducis nuncupaverunt. Hos var-
ro trilingues esse dicit: quod & grece loquatur
& latine & gallice. Narbona & arelatum & pi-
tauis coloni proprii condiderunt. Burdega-
lim appellatam ferunt quod burgos gallos pri-
mum colonos habuerit. quibus antea cultori-
bus impleta est. Terraconam in hispania sci-
piones construxerunt: ideo caput est terracon-
ensis provincie. Cesar Augusta terraconensis
b 2

Thes

Mediolanum
vnt d 2

Mantua

Partenopia
vnt d 2

Massilia

Tarentum
Massilia

Capua

hyspanie oppidum a cesare augusto & sitū:
& nomiātū loci amenitate & delicijs prestā
cuis ciuitatibus hyspanie cunctis . atq; illu-
strius florens sanctorū martirum sepultaris
Afrī sub hanibale marittima hyspanie occu-
pātes: cartaginem spartaniam construxerūt
q̄ mox a romanis capta et colonia facta: no-
men etiam puītie dedit. Nūc aut a gothis
subuersa atq; in desolationē redacta est. Sa-
gantum greci ex insula iadūcto p̄fedi ī hy-
spaniam condiderunt: quā afrī postea bello
impetitā deleuerūt. Emeritam cesar augus-
tus edificauit postq̄ lusitaniam & quasdam
oceanī insulas cepit: dans ei nomen ab eo
qđ ibi milites veteranos constituisset. Nam
emeriti dicuntur veterani. solutiq; a militia.
Ollisippona ab vlix: est cōdita & nūcupa-
ta quo loco sicut historiographi dicūt celū
a terra et maria disiungūt a terris. Hi palī
cesar iulius condidit quā ex suo nomie & ro-
me vr̄bis vocabulo iuliam romulam nūcu-
pauit. Spalis aut a sita cognōiata est eo qđ
in solo palastri suffixa p̄fundo palis locata
sit: ne lubrico atq; instabili fundamento ca-
deret. Gades oppidum a penis: id est a gre-
cis cōditam: qui etiam & cartaginem spar-
taneā condiderunt. Septem oppidum a mō-
tibus septem. quia similitudinē fratres voca-
ti gaditano imminent freto. Tingis ciuitatis
& lixis ciuitatis antea auctor est. quē her-
cules fertur lacte certamie superatum inter-
fecisse. Lix aut a lixo flumie mauritanie nun-
cupata: vbi antea regia fuit. & sala qđ immi-
neat sale flumini. Cesarie mauritanie oppidū
iuba rex maurorum in honorem cesaris au-
gusti condidit: quā ex eius nomie cesaream
appellauit sicut herodes aliam cesaream in
palestina q̄ nunc est vr̄bis clarissima. Icosium
cesariensis mauritanie oppidum hercule illic
transeante. 20. a comitata eius discedentes
construxerūt. Hanc ne quis imposito a se no-
mine priuatam gloriaretur de condentium
numero vr̄bi icosio nomie est datum. Cyre-
ne regina fait libie q̄ ex suo nomine ciuitatē
cyreā condidit: ex qua & libiam cirena-

sem vocauit.

De ventis.

CA XXV

Entus aer cōmotus & agitatus et
v pro diuersis ptibus celi nomia sor-
titur diuersa. Dicitur aut ventus
qđ sit vehemens & violentus. Vis em̄ eius
tanta est vt non solum saxa & arbores euel-
lat. sed etiam celum terramq; conturbet. ma-
ria cōmoueat. Ventorum q̄tuor principales
spūs sunt Quorū p̄mus Ab oriente subsola-
nus A meridie auster Ab occidente fauoni-
us A septentrione eiusdē nomis aspirat: ha-
bens gemios hincinde ventorū spūs. Subso-
lanus a latere dextro vulturnum habet A le-
no eorum Auster a dextris. euro austrum A
sinistris austro affricum. Fauonius a pte dex-
tra affricum A leua chorū. Porro septentrio
a dextris circū. A sinistris aquilonē hy. 12.
venti mūdi globū flatib; circumagūt. Quo-
rū nomia p̄prijs ex causis signata sunt. Nā
subsolanus vocat̄ eo qđ sub ortu solis nas-
catur. Eurus eo qđ ab eo flat. id est ab orien-
te. Est em̄ subsolano cōiunctus. Vulturnus
qđ alte tonat: de quo Lucretius. Altitonās
vulturnus & auster sulmine pollens. Auster
ab hauriendo aquas vocatus. Vnde & cras-
sus aerem facit & nubila nutrit. Hic grece no-
thos appellatur: p̄pter qđ interdum corrū-
pat aerem. Nam pestilentiam q̄ ex corrupto
aere nascitur. auster flās in reliquas regiones
transmittit: sed sicut auster pestilentia gēg-
nit: sic aquilo repellit. Euro auster dicitur qđ
ex vna pte habeat earum: ex altera austrum
Austro affricus: qđ iunctus sit hincinde au-
stro & affrico. Ipse & libanotus. qđ sit ei. 1.
affricus lips hinc & inde notus. Zephius
greco nomie appellatus eo qđ flores & ger-
mina eius flatu viuificentur. Hic latine fauo-
nius dicitur p̄pter qđ foueat q̄ nascuntur
vnde ē illud. Et sephiro ruris se glebare sol-
uit. Austro aut flores soluuntur a zephiro fi-
unt. Affricus a p̄pria regione vocatus. In af-
frica em̄ initiū flandī sumit. Chorus est qui
ab occidente estiuo flat: & vocatus chorus
qđ ipse ventorū circalū claudat: & q̄si chorū

faciat. Hic antea scæurus dictus quæ pleriq;
Argesten dicunt: non vt imprudens vulg⁹
agresten. Septentrio dictus eo qd̄ a circulo
septem stellarum consurgit: q̄ vertente se mū
do re. upinato capite ferri videntur. Circius
dictus eo qd̄ choro sit iunctus. Hunc hyspa
ni gallicum vocāt ppter qd̄ eis a pte galli
cie flat. Aquilo dictus eo qd̄ aquas stringat
& nubes dissipet. Est em̄ gelidus ventus &
siccus. Idē & boreus qui ab yper boreis mō
tibus flat. Inde em̄ origo eiuſdem venti est.
vnde & frigidus. Natura em̄ om̄m septen
trionalium ventorū frigida et sicca est. Au
straliū humida & calida. Ex omnib; autē
ventis duo cardinales sunt. Septentrio & au
ster. Ethesie autē flabra aquilonis sunt q̄bus
nomen inditum est: qd̄ certo anni tempe fla
tus augere incipiunt. Eniaucthos em̄ grece
annus latine dicitur. Hec autē cursum rectū a
borea in egyptum fertur: quibus auster con
trarius est. Duo sunt autē extra hos vbiq; spi
ritus magis quā venti. aura & altanus. Aura
ab aere dicta q̄si aerea qd̄ lenis sit motus ae
ris. Agitatus em̄ aer auram facit. Vñ & Lu
cretius Aereas aures Altanus qui in pelago
est p̄ deriuationem ab alto. i. mari vocatus.
Nam altus ē flatus in ripis quæ diximus au
ram. Nam aura terra est. Turbo est volabili
tas ventorum & turbo dictus a terra quoci
ens ventus consurgit & terram in circuituz
mittit. Tempestas autē p̄ tempe dicitur sicut
vbiq; historiographi solent dum dicunt ea
tempestate. Aut ab statu celi quia magni
tudine sui multis diebus oritur. Verno autē
& autūnali tempe quam maxime fiunt tem
pestates quando nec plena ē estas. nec plēa
hyems vnde et medium confine vtriusq; tē
poris ex cōiunctione aeris cōtrarios efficiū
tur tempestates. Frigor a fractarū rerū no
miatus ē sonitu. quia sicca queq; & arida fr
angit facile. Procella ab eo qd̄ pcellat id ē p̄
cuciat & eaellat. Est em̄ vis venti cū pluuia.
Procelli em̄ aut de flumibus aut de ventis
fiūt. Nichil autē velocius ventis. vnde & p̄
pter celeritatem tam ventos quæ fulmina ala.

ta fingunt poete: vt alatis viribus austru
De diuersitate agrum. CA XXVI

Quarū nature multa est diuersitas
a Alie em̄ salis. Alie nitri. Alie alu
minis. Alie sulphuris. Alie bitu
minis. Alie curam morboꝝ adhibētes. Nā
iuxta romā albule aque vulnerib; medētur.
In ytalia fons ciceronis oculoꝝ vulnera cu
rat. In ethiopia lacus ē quo p̄fusa corpa ve
lut oleo nitescūt. Zame fons in affrica cano
ras voces facit. Ex clitorio lacu. ytalie q̄ bi
berint. vini tediū habēt. In chyō insula fon
tem esse dicunt: quo hebetes fiunt. In boetia
duo fontes. alter memoriā. alter obliuionē.
affert. Cizici fons amorem veneris tollit. Bo
etie lacus furialis est. de quo qui biberit ar
dore libidinis exardescit. In campania sunt
aq̄ que sterilitatem seminarū & viroꝝ insani
am abolere dicūtur. In ethiopia fonte rubro
qui biberit limphaticus fit. Lechnus. fons
archadie. abortus fieri non patitur. In sicilia
fontes sunt duo quoz vnus sterilitatē secū
dat: alter secundam sterilem facit. In thessa
lia duo sunt flumia. ex vno bibentes oues
nigros fieri serunt. ex altero albas. ex vtroq;
varias. Clitunus lacus in vmbria maximos
boues gignit. Reatinis paludes aquis iumē
torum vngulas indurari dicūt. In aspaltide
lacu iudee nichil mergi potest quicquid ani
mam habet. In indis siden vocatur stagnuz
in quo nichil natat sed om̄ia mergūtur. Ac
cōtra in alce lacu p̄ porcidamum om̄ia flui
tant nichil mergitur. Marside fons in frigia
saxa generat. In achaia aqua profluit e saxis.
Stix appellata qd̄ illico potata interficit. Ce
lomiū stagnum sicilie tetro odore abigit p̄
ximantes. Fons ē in affrica circa templū am
monis qui humoris nexibus humū stringit.
Fauillas etiā in cespitē solidat. Fons iob in
ydumea quater in anno colorem mutare di
citur. i. puluerulentū sanguineū viridem &
limpidum trinis mensibus in anno tenens.
ex hīs vnū colorem. In trogoditis lacus est
ter in die fit amarus & deinde totiens dul
cis. Fons silua ad radicem mōtis syon: non

ingibz aquis sed in certis horis diebusq; ebullit. In iudea quondam riuus sabatis omnibus siccabatur. In sardinia fontes calidi oculis medentur: fares arguunt. Nam cecitate detegitur eorum. In ephiro esse ferunt fontem in quo faces extinguuntur accessse: & accenduntur extincte. Apud garamantes fontem esse ita argentem die vt non bibatur. ita ardentem nocte vt non tangatur. Iam vero in multis locis aque manant perpetim feruentel tanta vi vt balnea calefaciant. Queda em terre sunt que multum sulphuris & aluminis habent. Itaq; cum per venas calentes aqua frigida venit vicino sulphuris calore contacta excandescit nec talis ab origine effluit: sed pmutat dum venit. Sulphur em alumen qd secum ferunt aque vtraq; materia igne plena miriq; motibus in calefcentem.

De oceano. CA XXVII

Oceanum greci & latini ideo nominant & qd in circulo modo ambiat orbem: siue a celeritate: eo qd ocius currat. Item quia vt celum purpureo colore nitet. oceanus quasi cianeus. Iste est qui oras terrarum ampleditur alternisq; estibus accidit atq; recedit. Respirantibus em in profundum ventis aut remoueat maria aut resorbet quicq; a proximis regionibus diuersa vocabula sumpsit. vt gallicus. germanicus. sciticus. caspius. hircanus. atlanticus. gaditanus. Nam gaditanum fretum a gadibus dictum vbi primo ab oceano maris magni limem aperitur. Vnde & hercules cum gadibus peruenisset. columnas ibi posuit sperans illic esse orbis terrarum finem.

De mediterraneo mari. CA XXVIII

Are magnum est qd ab occasu ex oceano fluit: & in meridiem vergit. deinde ad septentrionem tendit. Qd inde magnum appellatur. quia cetera maria in copatione eius minora sunt. Istud e & mediterraneam: quia per mediam terram vsq; ad orientem pfunditur Europam & affricam aliq; determinans. Cuius pme ptis sinus q in byspanijs pfunditur. hibericus & baleari-

eus appellatur. Deinde gallicas qui narbonensem puinciam alluit. Mox ligusticas qui iuxta genuam urbem est proximus. Post hec tirrenus qui ytaliam attingit: que greci ionium ytali inferum vocant: deinde siculus qui a sicilia vsq; ad cretam vadit: deinde creticus qui in pamphiliam & egyptum ptendit. Inde elespontos qui in septentrionem reuertens amfradibus magnis iuxta grecias & illiricum in angustias septem stadiorum stringitur qd xerxes ponte nauibus facto comenauit. ibi est albidus. Inde diffusus ab equore patente rursus stringitur. & facit pponidem qui mox ingentos passus coartatur: sitq; bosphorus tratus qui darius copias transportauit. Inde ponticus sinus amplissimus a tergo meotidis paludis qd mare ex multitudine fluminum dulcius quam cetera nebulosumq; & breuius e: vñ & ponticum vocatum qd sit breuius atq; pter focas & tinos atq; delimos. alias beluas maiores non patitur. Sicut autem terra dum vna sit p diuersis locis varijs appellatur vocabulis. ita & p regionibus hoc mare magnum diuersis nomibus nuncupatur. Nam hibericum & asiaticum a puincijs dictam ab insulis balearicum siculum. creticum. ciprium. egeum. carpatium. Nam inter tenedum & atiaz saxum e in mari potius quam in insula qd videntibus procul capre simile creditur quam egea nuncupant vñ et egeum mare est dictum. sic & carpatium mare int egyptum & rhodum ab insula carpatium illic posita. A gentibus gallicum. ausonium. dalmaticum. libiusticum. Ab oppidis argolicum. corinthium. tirium. adriaticum. Nam adria quedam ciuitas illirico mari proxima fuit que adriatico mari nomen dedit. A positione celi. vt superum & inferum. qd sit oriens superior. occidens inferior. Est autem tuscum & adriaticum. A memoria regis. vt ionium. Io qppe rex fuit grecie. vñ iones athenienses. Hoc mare et tyrrenum dictum. siue qd tusciam alluit. i. tirrenum. siue a tirrenis nauis qui se in hoc mare precipitauerunt. Et sciendum ionium sinum esse immensum a ionia vsq; ad siciliam. & huius partes esse adriaticum.

Vide et in fronte
in h. f. 2. in p. la

achaicū & epiroticum A moribus acolarū
 alibi euxinus ascenus antea appellatus ē. A
 casibus hominū qui ceciderūt in mari vt elef
 pontū. hircanum. mirteum. Nam mirteum
 mare dictū a mirtili lapsu qđ illic ab enomao
 precipitatus sit. Hircanus vero cretensis vt
 fabule ferunt altiora petens: pennis solis ca
 lore solutis mari in quo cecidit nomē impo
 suit Frixus quoq; cū elle sorore sua fugiens
 insidias nouercales conscēdit nauē signum
 arietis habentē qua liberatus est. Elles autē
 soror eius p pessa naufragium decidit in ma
 ri. & mortua elleponto: mari dedit nomen
 Ab ordine fluenti p pontidis Nam dictum
 p pontū quia pontū preuenit Idem & a trāsi
 tu vel angustis meatibus boum bosforus.
 Egyptus aut pelagus asie datur: gallic⁹ eu
 rope affricus lybie. Hys vt queq; proxima
 sunt venerūt in ptes. Pelagus aut est latitudo
 maris sine litore & portu greco nomē a
 potu plagia hoc est a latitudine dictuz. vñ
 & plagia eo qđ sint importuosa.

De sinibus maris. CA XXIX

Inus dicuntur maiores recessus ma
 ris vt in mari magno ioni⁹ In oce
 ceano caspius. Indicus. Persicus.
 arabicus. qui et mare rubrū. qui oceano as
 scribitur Rubrum aut mare vocatū eo qđ sit
 roseis vndis infectū: non tñ talem naturam
 habet qualē videtur ostendere: sed vicinis
 litorib; viciatur gurgēs atq; inficitur. quia
 omis terra que circūstat pelago rubra est &
 sanguineo colori proxima. Ideoq; inde mi
 niū a. utissimū excerpitur: & alij colores qui
 bus pictura variatur Ergo cū terra hāc ha
 beat naturam fluidibus sub inde diluitur: &
 quicquid adhesum est in colorem cadit. Ob
 hoc etiam in hys litoribus gemme rabre in
 ueniuntur Lapillus em huiusmodi humo in
 uolutus cū inter arenas attritus ē & terre co
 lorem habet & maris Hoc mare in duos scī
 ditur sinus Ex his qui ab oriente ē persicus
 appellatur quia ora illius p se inhabitāt Als
 ter vero arabicus dicitur qđ sit circa arabia.
 De estibus & fretis. CA XXX

Stus ad oceanū ptinet. fretum ad
 e vtrumq; mare Nam estus ē maris
 accessus vel recessus. i. in quietudo
 vnde & estuaria p que mare vicissim tam ac
 cedit q̄ recedit Fretum aut appellatū qđ ibi
 semper mare ferueat Nam fretum est angustū
 et quasi feruens mare ab vndarū seruore no
 minatum: vt gaditanū vel siculum. Nam fre
 ta dicta varro ait quasi feruida. i. feruentia.
 & motum feruoris hñtia. Fretum sicilie qđ
 regiū dicitur salusti⁹ ex tali causa vocari scri
 bit dicens. ytalie olim sicilia cōiunctam fuis
 se: & dum esset vna tellus medium spacium
 aut p humiditatem abruptum est aquis aut
 p angustiam scissum Et inde regium nomia
 tum. quia grece abruptum hoc nomē nun
 cupatur Est autem artissimum trium miliuz
 spatium siciliam ab ytalia diuidēs fabulosis in
 fame monstris quibus hinc inde scilla & ca
 ribdis ostenditur Scillam accole saxum ma
 ri imminens appellant: simile celebrate for
 me procul visentibus: vnde & monstruosam
 speciem fabule illi dederunt. quasi formā ho
 minis capitibus succinctā caninis: quia collis
 sibi fluctus latratus videntur expmere. Ca
 ribdis dicta qđ gurgitibus occultis naues
 absorbeat. Est em mare verticosum. & inde
 ibi laniata naufragia profundo emerguntur
 Ter aut in die erigit fluctus. & ter absorbet.
 Nā accipit aquas vt vomat. vomit vt rur
 sus accipiat Sirtes autē sunt arena in mari
 loca Sirtes aut salustius a tractu vocari di
 cit qđ omnia ad se trahant. & appropinqn
 tes vadoso mari hereant Hee aut ad mare e
 gypcium vicine sunt & piter admiscetur.
 Vada vero sunt p que in mari vel influmis
 nibus homies vel animalia pedibus vadāt
 q̄ virgilius breuia appellat. greci bracia.

De lacis & stagnis. CA XXXI

Vnt & quedam maria q̄ nō miscē
 tar oceani fluidibus aut mari ma
 gno. & dicuntur lacus & stagna.
 Lacus est receptaculum in quo aqua reines
 tur. nec miscetur fluidibus. vt lacus aspal
 lacas: benac⁹: & largius et ceteri quos greci
 b 4

limen. i. stagnos vocant Nam fontes labun-
tar in fluuijs flumina in freta discurrunt. Lacus
stat in loco nec pfluat Et dictus lacus quasi
aque locus Lacus asphalti idem & mare mor-
tuum vocatum ppter qd nichil gignit viuuz
nichil recipit ex genere viuentiu. Nam neq;
piscis habet. neq; assuetas aquis & letas mer-
gendi vsu patitur aues: sed & quecuq; viuē-
tia mergenda temptaueris: quacuq; arte di-
mersa statim resiliunt: & quis vehementer il-
lesa confestim excuciantur: sed neq; vētis mo-
uetur. resistende turbinibus bitumie quo aq;
omnis stagnatur: neq; navigationis patiens
est: quia omnia vita carentia in pfundum mer-
guntur. nec materiam vllam sustinet nisi q;
bitumie illustratur Lucernā accensam ferunt
supnatare: extincto lumine demergit. hoc &
mare salinarum dicitur. siue lacus asphalti. i.
bitumis. & est in iudea inter iericho & zoa-
ran Lōgītudo eius vsq; ad foras arabie diri-
gitur. stadjs. 780. Latitudo stadjs. 140.
vsq; ad vicinia sodomorum. Lacus tyberia
dis ab oppido tyberide vocatus qd quō-
dam herodes in honorē tyberij cesaris con-
didit Est aut in iudea omibus lacis salubris-
or. & ad sanitatem corporū quodāmodo ef-
ficatior. Genesar lacus amplissimus in iudea
lōgītudie. 140. extenditur stadjs Latitudi-
ne. 40. diffunditur crispantibus aq; aurū nō
vētis sed deseipō sibi excreans: Vn & genes-
sar dicitur greco vocabulo quasi generas sibi
auram deniq; p diffusiora spacia lacus fre-
quentibus auris spirantibus agitatur. Vnde
& purior haustus eius. & ad potandū dul-
cis & habilis. Benacus lacus ytalie in vene-
tia: de quo fluuius nascitur mincius q lacus
magnitudinē sui tempestates imitatur mari-
nas Lucrin⁹ et auernus. lacus campanie sunt
Lucrinus aut dictus. quia olim ppter copiam
pisciu vedigalia magna pstabat. Auern⁹
ante lacus vocatus qd aues ibi supuolare
nō possent. Nā antea siluarum densitate sic
ambiebatur vt exalantes inde pangustias
aque sulphure: fetor grauissimus supuolan-
tes aues alita suo necaret Quā rem augustus

cesar intelligens deiectis siluis expestilenti-
bus amena reddidit loca. Lacus aut idem &
stagnum vbi immensa aqua conuenit Nā di-
ctum est stagnū ab eo qd illic aqua stet nec
decurrat.

De Abisso.

CA XXXII

Bissus pfunditas aquarū impene-
trabilis. siue spelūce aquarū laten-
tium de quibus fontes & flumina
pcedunt. vel que occulte subtereūt. vnde et
abissus dictus Nam omes aquas siue torre-
tes per occultas venas ad matricem abissum
reuertuntur Fluctus dicti qd flatibus fiant Vē-
torum em impulsu agitate aque fluctuāt. A-
qua ē statua & sine motu equalis Vnde ve-
ro eminens liquor q semp in motu est. Lu-
cretius Aerias vndas. i. motus & corpus il-
lud qd refluctuat Nā nec vnda p se aqua ē
sed aqua in motu quodā et agitatione quasi
abeundo & redeūdo vnda vocata Latex p-
prie liquor fontis est Et dictus latex qd in
venis terre lateat Gutta est q stat Stilla que
cadit Hinc & stillicidium quasi stilla cadens
Stiria em grecū est. i. gutta: inde fit diminu-
tium vt dicim⁹ stilladū aut stat aut pēdet
detectis vel arboribus quasi glutinosa ē. dū
ceciderit stilla ē. Spuma est dicta eo qd spu-
atur. sordes em sunt vndarum. vnde & mu-
stum. & ea q coquuntur spuma purgantur.
Hinc et sputum.

De fluminibus.

CA XXXIII

Luuius est pennis aquarū decur-
sus a fluendo ppetim dictus. Pro-
prie aut flumen ipa aqua. fluuius
cursus aque Prius aut flumen q fluuius. i. p-
or aqua q decur sus. Duo sunt fluminū ge-
nera: vnum torrens alter viuū. De quo Vir-
gilius Donec me flumie viuo abluero. Tor-
rens est aqua veniens cū impetu. Dictus aut
torrens quia pluuia crescit. siccitate torrescit
& arefcit De quo Pacubius Flammeo vapo-
re torrens torret. cui greci ab hyeme nomen
dederūt. nos ab estate. illi a tpe quo arefcit
nos a tpe quo siccat Amnis fluuius ē ne-
more ac frondibus redimitus & ex ipa a me-

nitate amnis vocatur Decursus pprie finis
cursus siue aquarū sit: seu q̄rumlibet rerū. Ri
ni didi q̄d deriuentur ab irrigandū id est in
ducendum aquas in agris Nam irrigare in
ducere ē Gurgēs pprie locus altus in flumi
ne. Puteus est locus defossos ex quo hauri
tur aqua a potatione dictus Fons caput a
que est nascentis: quasi fundens aquas Qui
dam aut fluiorum pprijs ex causis nomi
na acceperunt: ex qb̄ nōnulli notādi sunt
qui in hystorijs celebres memorantur. Gi
on. Fluius de paradiso exiens atq; vniuers
sam ethyopiam cingens vocatus hoc noīe
q̄d incremento sue inundationis terrā egyp
ti irriget. Ge. em̄ grece latine terram signifi
cat Hic apud egyp̄tios Nilus vocatur. ppt
linum quē trahit: q̄ efficit fecunditatē. vnde
& nilus dictus est Nā antea nilus latine me
lo dicebatur Apparet aut̄ ī nilido: lacu de q̄
in meridiem versus excipitur egypto vbi
aquilonis flatibus repercussus aquis retrolu
ctantibus intumescit: & inundationē egyp
ti facit Egyptus aeris calore semp̄ solem ha
bet nunq̄ nubes vel imbres pcipit: cuius lo
ca nilus fluius: estatis tpe inundat: quo p
fluijs vtuntur Oritur em̄ fluius idem. int̄
austrum & ortum Etheriarū flat⁹ ex zephi
ri pte. idest ab Occiduo flant. et habet certū
tpus Nascuntur em̄ mense maio. quarū fla
tus initio languens est: sed pdies augetur.
Nā flant ab hora sexta vsq; in duodecimaz
Hoc igitur flatu resistunt ei vndis opposi
tis. q̄ etiam hostijs eius q̄bus in mare influit
arenarum cumulus nili fluctus intumescunt
ac retrouerti coguntur. sicq; aq̄ erumpentes:
ppelluntur in austrum q̄bus cōgestis: nilus
in egyp̄tū erumpit: quiescentib; quoq; ethe
riarum flatibus raptisq; arenarū cumulis: rur
sus in suo alueo redit fluius. Ganges. Flu
uius quē physon scriptura sacra nomiat: ex
iens de paradiso pgit ad indie regiones: di
ctas aut̄ physon: idest: caterua: qui decē flu
minibus magnis sibi adiūctis impletur & ef
ficatur vnus. Ganges aut̄ vocatus a ganga
ro rege indie. Fertur aut̄ nili modo exaltari

& super orientis terras erumpere. Tigris. Flu
uius mesopotamie de paradiso exurgens: &
p̄gens contra assirios. & post multos circū
mitus in sinum persicum influens. Vocatur
autē tigris ppter velocitatem: instar bestie
tigridis: nimia pernitate currentis. Eufra
tes Flui⁹ mesopotamie de paradiso exur
gens copiosissimus gemmis q̄ p̄ mediam ba
biloniam influit. Hic a frugibus vel ab vber
tate nomen accepit. Nam hebrayce eufata
fertilitas interpretatur Mesopotamiam em̄ in
q̄busdam locis ita irrigat sicut nilus alexan
driam. Salustius. aut̄ autor certissimus asse
rit: tigrim & eufatem vno fonte manare in
armenia. q̄ p̄ diuersa euntes longius diuidū
tur spatio: medio derelicto multorum miliū
que tñ terra que ab ip̄is ambitur: mesopota
mia dicitur. Ex quo iheronimus animaduertit
aliter de paradisi fluminibus intelligendū
Indus. Fluius orientis qui rubro mari ac
cipitur. Idaspes. fait medorum rex antiquis
simus: ex quo amnis orientis nomen accep
pit. qui nunc idaspes dicitur De quo Luca
nus. Qua niscus idaspes. Accedunt pelago
phibi surgentis ab igne iam pprior quā p̄
lis eram Qui dum sit fluius psaram dicitur
tamen contra orientem decurrere. Araris flu
uius germanie De quo Virgilius Aut ara
rim parthus bibet: aut germania tigrim Cur
rit em̄ p̄ parthiam & assiriam. Bactrus flui
us orientis a rege bactro vocatus fertur. a q̄
& bactriani & vrbs eorū. Coaspis Fluius
psaram vocatus eorū lingua q̄d mirā aque
dulcedinē habeat adeo vt p̄lici reges quā
diu inter ripas psidis fuerunt: sibi ex eo po
cula vendicarint ex hoc amne q̄dam cidnū
cilicie fluium deriuari existimant. Araxis.
Amnis armenie qui ab vno monte cū eu fra
te diuersa specie oritur dictus q̄d rapacita
te cuncta p̄sternat Vnde & cū alexander eū
transgredi vellet pōte fabricato tanta vi in
undauit vt pontem dirueret. Hic breuib;us
interuallis ab eufratis ortu: caput tollit. Ac
deinde caspium fertur in mare Flui⁹ syrie.
q̄ vocatur orontes iuxta anthiochie muros

decurrens: qui a solis ortu oriens non lōge
ab vrbe mari reconditur quē de originis sue
tractu orientē veteres latine appellauerunt
Cuius fluētis ex ipō impeta frigidioribus
& zephris assidue ibi spirantibus tota ciui-
tas momētis ppe omibus refrigeratur. Ior-
danis. iudee fluuius. a duobus fontibz noīa-
tus. quoz alter vocatur ior. alter dan. Hīs
igitur pcal a se distantibus in vnum alueuz
federatis. iordanis deinceps appellatur Na-
sātur aut sub libano monte. & diuidit iudeā
& arabiam. qui p multos circūitus iuxta ierī-
cho in mare mortuū influit. Eufis. caucaseis
montibus fufus cū pluribus alijs in euxinū
se p̄cipitat mare Vnde & nuncupatur. Cid-
nus amnis. cilicie. a tauro monte p̄grediens
miram aquarū habens suauitatē: & qcquid
caducum est cidnum gentili lingua siri dicūt
Vnde cidnus amni huic nomē datam. quia
tūmet estate quādo niues solūtar. reliquis
anni tpibus tenuis est: & quietus. Ilas fluui-
us asie Pactolus fluuius asie. harenas aureas
trahens De quo Virgilius. Pactolusq; irri-
gat auro quē p aurato fluore alij crisortiam
vocant Erinus fluuius asie. qui smirneos se-
cat campos. & ipse fludibus aureis. et harenis
plenus. a quo smirna vocata est. Meander.
amnis asie flexuosus. qui recurrentibus ripis
inter asiam & ionium p̄cipitatur in sinum q̄
miletum diuidit & pirram Meander autēz
vocatus qd̄ sit flexuosus. & nunq̄ currat re-
ctus De quo. Ouidius Quiq; recarnat. la-
dit meander in vndis Tanus. fait rex scita-
rum p̄mus. a quo thanus fertur fluuius nū-
cupatus. qui ex riseis siluis veniens. dirimit
europam: ab asia. inter duas mundi ptes me-
dias currens. atq; in pontū fluens. Inachus
achaie amnis. argolicos irrigans campos.
quē rex inachus a se noīauit. qui exordium
argiue genti p̄mus dedit. Ibi est & erimant⁹
ab erimanto monte dimissus. Padus. ytalie
fluuius a iugis alpium fufus ex tribus fontibz
oritur. ex quibus vni vocabulum ē pa-
dus qui diffusus in modum stagni amnem
sina dirigit a quo & padus est nuncupatus

Hic a grecis eridanus cognōiatur ab erida-
no solis filio. quē setontem dicunt qui fulmi-
ne percussus. in eodem fluuio deiectus ē. &
extinctus Augetur aut ex ortu canis lique-
centibus niuibz & cū accessione. 30. flumi-
num circa rauennam. in adriaticum mare de-
fertur Tiberis. ytalie fluuius. a tiberino rege
alborum dicitur appellatus. qui in hunc flu-
uū cecidit. et de ex tu suo nomen dedit. Nā
antea albola antiquū nomē a colore habuit
qd̄ niuibz albus sit. Ipse est aut tiberis sed
tiberis in cottidiano sermone. tiberis in ver-
su dicitur. Danubius germanie fluuius. vo-
cari fertur. a niuium copia q̄bus magis auge-
tur Iste est qui in europa plus omibus famā
habet. Idem et hister quia dum innumeras
vadit gentes. mutat et nomē: & maiores sibi
ambigendo colligit vires Oritur a germani-
cis iugibus & occidentalibus p̄tibz barba-
rorum p̄gens contra orientem. 60. in se flu-
uios recipit. septem ostijs in ponticum influ-
it. Rodanus. gallie fluuius. ab oppido rodo
cognōmiatus est quē coloni rodioz voca-
uerunt. qui rapido concitus cursu. tirreni eq̄-
ris freta scindens non modicū sepe nauigā-
tium facit periculum. dum inter se maris flu-
ctus & amnis fluenta decertant. Renus. a ro-
dani societate fertur vocatus. qm̄ cum eo-
dem ex vna p̄uintia oritur. Est aut germanie
fluuius inter tres europae maximos fluui-
os cōputatus. quia iugo alpium vsq; in oc-
ceani profunda cursus suos dirigit. Iberijs
amnis qui quondā totius hispanie nomen
dedit. Minus fluuius gallie nomen a calo-
re pigmenti sumpsit. Qui in eo plurimus in-
uenitur. dorius a grecis quali doricus cog-
nomiatus. Tagum fluuium cartago hispa-
nie nuncupauit. ex qua ortus p̄cedit. fluui⁹
harenis aureis copiosus. & ob hoc ceteris flu-
uijs hispaniarum p̄latus. Betis fluuius. q̄ &
betice p̄uintie nomen dedit de quo marcia-
lis Betis olimfera crinem redimite corona au-
rea qui nitidis vellera tinguis aquis. eo qd̄
ibi lane pulchro colore tinguuntur Betis au-
tez dictus eo qd̄ humili solo decurrat. Betin

enim greci humile vel mersum vocant Quaedam aut flumina in diluuiio soluta mole terrarum p̄clusa sunt quedā vero que nō erāt abissi tūc p̄ruptis meatibus eruperunt.

De diluuijs. CA XXXIII

Diluuium dictum qđ aq̄rum clade omnia q̄ inundauerit delet. Primum diluuium extitit sub noe. q̄ndo hominū sceleribus offensus omnipotens. toto orbe cōtrecto. deletis cūctis vnuz spacium celi fuit ac pelagi Cuius hactenus indicium videmus. in lapidibus: q̄s in remotis montibus concis et ostris cōcretos. sepe etiam cauatos aquis visere solemus. Secundum diluuium fuit in achaiā. iacob patriarche: & ogigij t̄pibus. q̄ eleusine conditor & rex fuit. nomeq̄ loco & t̄pi dedit Tertium diluuium. in thessalia moisi vel ansition t̄pibus q̄ t̄rcus post cecropem regnauit cui t̄pibus aq̄rum. diluuius maiorē p̄tem populorū tessaliē assumpsit. paucis p̄ refugia montiū liberatis. maxime in monte parnaso in cuius circumitu deucalion tūc regno potiebatur. q̄ tūc ad seratibus confugientes susceptos. per gemina parnasi iuga. souit & aluit A quo p̄pterea genus hoim grecorum fabule ex lapidibus reparatū ferunt p̄pter hoim insitam cordis duritiā. sed & flumina cū insolitis aucta ymbribus vltra cōsuetudinē vel diuturnitatem vel magnitudinē redundāt. multaq̄ p̄sternunt & ip̄a diluuium dicuntur. Sciendum aut flumina cū supra modum crescunt non tm̄ ad p̄ns inferre damna. sed etiam & aliqua significare futura.

De partibus geminis & monstruosis.

CA XXXV

Xtant ab vno ortu duo puerperia egesta: vt in ea q̄ gemino partu alterū marito similem: alterū ab vtero genuit Rursus in alia que vnum iusto partu: alterum quinq̄ mensium edidit Et in alio que septem mensiū edito puerperio in sequentibus mensibus geminos enixa ē. Haly. Pariunt quidem mulieres sepe duos: raro aut plures. vidi tm̄ q̄ pepit masculos. scilicet

duos: & feminam Tradunt etiam quancādam mulierem vno partu quinq̄ peperisse. sicq̄ q̄t uor annorū spacio. 20. fetus viuentes effūdisse. & hoc quidem possit ille ē: mibi tm̄ sensu incognito Sunt etiā quatuor in matrice loca foueis similia: que sunt ora venarū a quibus sanguis menstruus in matricem fluit. Audiui etiam mulierem in. 7. mense peperisse filium: & in. 9. alium Huius causam esse dicunt qđ post cōceptōnem vitui se dedit alterius viri. Sigibertus in cronicis T̄pibus theodosij senioris in castello iudee emaus. natus ē puer p̄fectus ab vmbilico: & sursum diuisus ita vt haberet duo p̄ctora: & duo capita: et vnusquisq̄ p̄prios sensus Vnus edebat & bibebat: & alter non edebat: vnus dormiebat: & alter vigilabat Nonnunq̄ simul dormiebant Ludebant ad alterutrū. & flebat vt q̄: & p̄cuciebant seinuicem. Vixerūt aut annis ferme duobus. & vnus mortuus ē: alter vero supuixit diebus quatuor. Solinus Contra naturam est in pedes p̄cedere nascentes Qua p̄pter hi velut egre parti appellantur agrippe: ita editi minus p̄spere viuūt & de vita eorū breui recedūt Quidam etiā cū dentibus p̄creantur. vt agreus: papyrus: carbo & marcus curio dentatus ob id cognomiāt⁹ Quidam vice dentiū continui ossis armanatur soliditate. qualem filiū bythinorum rex brusias habuit Ip̄m dentium numerū discernit q̄litas sexus: cū in viris plures sint: in feminis pauiores quos rinodentas vocant. Et quibus gemini prodeūt a dextra: p̄te fortune blandimenta p̄mittunt Quibus a leua versa vice Cūq̄ nascentium p̄ma vox sit vagitus: zoroasten ip̄a hora qua natus ē risisse nouimus. Iohānes crisosto. sup matheū. li. 2. Sic aut nascuntur quidam eunuchi sicut & sex digitos habentes vel quatuor Si em̄ deus sicut ab initio constituit vnāquāq̄ creaturam. sic eam dimitteret immutabiliter semp̄ in ordine suo p̄manere. natura rerum ip̄a se regere estimaretur. & opatio dei coram hominibus in obliuionem ducentur Ideo natura rerū contra ordinem suam cōuertitur:

vt semp deus naturarū opifex in memoriāz
reducatur: & non solum semel sed quottidie
opa sua facere videatur Vñ de ceco q̄ cōtra
nature regulā sic natus fuerat dicitur. Neq;
hic peccauit neq; parentes eius. sed vt mani
festetur opa dei in illo. Ex libro de naturis
rerū Inquadā etiā regione sicut dicitur in
fantes cū bufonib; nascuntur. si quis aut sine
bufone nascitur. mater eius tenq̄ adultera iu
dicatur. & vt q̄ ab alienigena concepit a ma
rito suo repudiatur.

De portentis. CA XXXVI

Portenta q̄dem a varrone esse dicū
p tur q̄ contra naturā nata vidētur
sed nō solum cōtra naturā quia di
uina volūtas sunt cū volūtas creatoris cu
iusq; condite rei natura sit. Vñ et ipi genti
les deū: modo naturam: modo deū appellāt
Portentū ergo sit nō contra naturā sed cō
tra q̄ est nota natura. Portēta aut & ostensa
monstra atq; pdigia ideo nūcupantur. qd̄
portedere atq; ostendere monstrare atq; pre
dicere aliq̄ futura vidētur. Nam portenta di
cta p̄hibēt a portendendo. id ē p̄ostenden
do. Ostenta aut qd̄ ostendere quicq̄ futurū
videātur. pdigia qd̄ porro dicant. id ē futu
ra p̄dicant Mōstra vero a monitu dicta qd̄
aliquit significandū demōstrent: siue qd̄ sta
tim mōstrent quid appareat. Et hec p̄prieta
tis ē: abusione tñ scriptorū plurimūq; corrū
pitur. Quedā aut p̄tentorū creationes in sig
nificationib; futuris constituta vidētur vult
em̄ deus interdum ventura significare p̄ aliq̄
nascentiū noxia: sicut p̄somnia & p̄ oracula:
quo p̄moneat & significet q̄busdam vel gen
tibus vel homibus futurā cladem. qd̄ pluri
mis etiā expimentis p̄batū est. Xerxes quip
pe vulpis ex equa creata solui regnū p̄tēdit
Alexādro ex muliere mōstrum creatum: qd̄
superiores corpis ptes homis q̄dem sed mor
tuas habuerit Inferiores diuersarū bestiarū
sed viuētes: significasse repentinam regis in
terfectionē Supfixerāt em̄ deteriora melio
ribus: sed et mōstra q̄ in significationib; dan
tur non diu viuunt: sed cōtinuo vt nata su

erint occidūt Inter portētum aut & inter p̄
tentuosum differt Nam portenta sunt q̄ trās
figurantur: sicut fertur in vmbria mulier ē pe
perisse serpentē Vnde Lucan⁹ Matreq; suis
cōterrūt infans. Portentosa vero leuē su
munt mutationē exempli causa cum sex di
gitis nati.

CA XXXVII

De varijs portētorū modis.

Portenta ergo vel portentosa ex
p istant: alia magnitudine totius cor
poris vltra cōmunē hoīm modū.
q̄ntus fuit ticion in nouē iugeribus iacens:
homero testante Alia paruitate totius corp
is: vt fauni vel quos greci pigmeos vocant
eo qd̄ sint stature cubitales Alia magnitudi
ne partiū: veluti capite informi: aut supfluis
membrorū p̄tib;: vt bicipites & trimani
vel synodonte q̄bus gemini p̄cedunt den
tes. Alia defectu partiū in quib; altera pluri
mū ps deficit ab altera: vt man⁹ a manu. vel
pes a pede. Alia descissione vt sine manu &
capite generata: quos greci sterisios vocant.
Alia p̄numeria q̄n solum caput aut crus nas
citur. Alia qui in pte transfigurātur: sicut q̄
leonis habēt vultū: vel canis: vel taurinū ca
put aut corpus: vt ex faside memorant ge
nitū minotaurū: qd̄ greci etheromorfiā vo
cant. alia q̄ ex omni pte trāsfigurantur in ali
ene creationis portētum: vt ex muliere vitu
luz dicit hystoria generatū. Alia q̄ sine trās
figuratiōne mutatōem hñt locorū: vt oculos
in pectore vel in fronte: aures supra timpo
ra. Vel sicut aristotiles tradidit quendā in
sinistro pte iecur: in dextra splen habuisse. A
lia scdm cōnaturationem vt in alia manu di
giti plures cōnaturati & coherētes repiunt
tur: in alia minus siue in pedib;. Alia scdm
immaturā & intempatā creationē sicut hi q̄
dentati nascuntur: siue barbatī. vel cani Alia
cōplexu plurimarū differentiarum sicut illud
qd̄ p̄ diximus in alexādro multi forme por
tentum Alia cōmixtiōne generis. vt qui au
drochene & hermafrodite vocantur Herma
frodite aut nūcupati: eo qd̄ vterq; sexus in
eis appareat. Herma quippe apud grecos

masculus Affrodi femina nūcupatur Hi dex-
tram mamillam virilem. sinistram muliebrē
habentes: vicissim cōeūdo & gignunt & pa-
riunt.

CA XXXVIII

De portentis vel monstris fabulosis.

Icuntur autē & alia hoīm fabulosa
d portenta: q̄ non sunt: sed ficta in
caulis rerum interpretantur: vt ge-
rionem hyspanie regem triplici forma p̄di-
tum. Fuerūt em̄ tres fratres tante concor die
vt in tribus corpibus quasi vna anima essent.
Gorgones quoq; meretrices crinitas serpen-
tibus: que aspiciētes conuertebāt in lapides
hñtes vnum oculum quo inuicem vteban-
tur Fuerunt em̄ tres sorores vni⁹ pulcritudi-
nis q̄si vnus oculi que ita spectatores suos
stupescere faciebāt: vt vertere eos putarēt
in lapides Sirenes tres fingunt fuisse ex pte
virgines: & ex pte volucres: hñtes alas &
vngulas: q̄rum vna voce: altera tibijs: ter-
cia lyra canebant: que illectos nauigantes
sub cantu ad naufragiū trahēbāt Scdm̄ ve-
ritatem autē meretrices fuerunt: q̄ transeūtes
quia deducebant ab egestatē: his ficte sunt
inferre naufragia Alas autē habuisse & vngu-
las: quia amor volat & vulnerat. Que inde
in fluctibus cōmorasse dicūtur: quia fluctus
veneris creauerunt. Scillā quoq; ferūt femi-
nam capitibus succinctā caninis cū latratibus
magnis: ppter fretū sicculi maris. in quo na-
uigantes verticibus in se concurrentiū vnda-
rum exterriti: latrare existimant vnda
sorbentis estus vorago collidit Fingunt &
monstra q̄dam irrationaliū animantiū: vt
cerberū inferorū canē tria capita hñtem: sig-
nantes p̄ eū tres etates p̄ q̄s mors hominē
deuorat. id est. infantia. iuuentutē. senectutē
Quē quidam ideo dictū cerberum putāt q̄-
si cerobros id est. carnem vorans Dicunt &
ydrā esse serpentē cū nouem capitibus: q̄
latine cēdra dicitur: q̄ vno cēso tria capita
excrescebant Sed ydrā constat locum fuis-
se ex orientem aq̄s. vastantem vicinā ciui-
tatem in quo vno meatu clauso multi erump-
pebant Quod hercules videns: loca ip̄a ex-

ussit: & sic aque clausit meatus Nā ydra ab
aqua dicta est Huius mentionē facit Am-
ro-
sius. in similitudinem heresum dicēs Heres
em̄ velut quedā ydra fabularum vulneribus
suis creuit: et dum sepe reciditur pullulat: ig-
ni debita incendioq; peritura Fingūt et chy-
meram triformem bestia ore leonis: postre-
mis p̄tibus draconis: media capre vomētis
ignem Quā q̄daz philosophi nō animal sed
ciliē montē esse aiunt: q̄busdam locis leo-
nes & capras nutriētē: quibusdā ardentem
q̄busdam plenum serpentibus. hunc bello so-
rontis habitabilem fecit: vnde chymerā di-
citur occidisse. Centaurus autē species voca-
bulum indidit. id est hominē equo mixtum
Quos q̄dam fuisse equites thessaloz dicūt
sed p̄ eo q̄d discurrentes in bello velut vnū
corpus equorū & hominū viderentur: inde
centauros fictos asseruerūt Porro monocen-
taurū nomen sumpsisse ex tauro & hoīe: q̄-
lem bestiam dicunt fabulose in laborinto in-
clusam fuisse. De qua Ouidius Semibouēq;
virum: semivirūq; bouem. Monocentaurū
autē vocari. eo q̄d media hominis spēs: media
asini esse dicatur. sicut et ypocentaurus: q̄d
equorum hominūq; in eis natura coniuncta
fuisse putatur.

De transformatis. CA XXXIX

Cribuntur autē & quedā mōstruo-
se hominū transformatōes in be-
stias: sicut de illa magna famosissi-
ma Circe que socios vlixis mutasse fertur in
bestias Et de archadibus q̄ sorte dudū trās-
natabant quoddam stagnū atq; ibi conuer-
tebantur in lupos Nam & dyomedis soci-
os in volucres fuisse conuersos non fabulo-
so mendatio: sed hystorica affirmatione cō-
firmant. Sed & quidam asserunt strigas ex
hominibus fieri Ad multa em̄ latrocinia fi-
gure sceleratorum mutantur: siue cū magicis
cantibus siue herbarum veneficio totis cor-
poribus inferas transeūt Sigdem & p̄ naturā
pleraq; mutatōnem recipiunt: & corrupta in
diuersas spēs transformantur. sicut de vitu-
lorum carnibus putridis: apes: sicut de eq̄s

scarabei: de mulis locuste. de cancris scorpiones. Ouidius Concaua littorei si demas brachia cancri Scorpion exibat caudaque minabatur vna. Solin⁹. Neuri vt accipim⁹ estatis temporibus in lupos transfigurantur: deinde spacio exacto quod huic sorti attributum est in pristina facie reuertuntur populis istis de⁹ mars est: per simulacris enses colunt Homines victimas habent ossibus adolent ignes focorum. Gelonij ad hos proximant De ostium cutibus & sibi indumenta faciunt: equis suis tegmina. Helinadus inronicis Memini me adolescentulum audisse a nonnullis per vero enarrari: quod interterritorio beluacensi erat quidam rusticus qui dum vxor eius lauaret ei caput: quosdam articulos manus pueri ex ore euomit. opinio aut nimis vulgata erat in lapu illum per diuersa tempora transformari Hec aut opinio per illu vomitu articuloru pueri veheuentius confirmata est Idem in libro. 8. Lemures aut sine larue: nichil aliud sunt quam terribiles vmbre: vel aiarum damnataru: vel nequissimorum & immundorum spirituum Quorum natura: teste hieronimo. dicitur esse terrene puulos & in angulis garrere tenebrosus Sed haru terror inutilis signo crucis opposito vt fumus euanescit.

De quorundam vitorum miris ac singularibus naturis. CA XL

Augustinus de ciuitate dei. li. 8.

Vorundam naturas hominum nouimus.

quod vt alias dictum est. ipsa raritate mirabiles: de corpore suo facientium: quod alij nullatenus possunt: et audita vix credunt. Sunt etiam quidam qui et aures et singulas vel ambas simul mouent. Sunt qui totam cesariem immoto capite ad frontem deponunt: reuocantque cum volunt Sunt qui eorum que incredibiliter varia & plura vorauerunt paululum per cordis contrectatis tanquam ex sacculo quod placuit integerrimum perferant Quidam & voces auium pecorumque & aliorum quorumlibet hominum sic imitantur & exprimentur: quod nisi videantur omnino discerni non possunt Nonnulli etiam ab imo sine villo pedore ita numerosos per arbitrio sonitus edunt: vt ex illa quoque parte catere videantur. Exptus

sum hominem solere cum vellet sudare. notum est etiam quosdam cum volunt vbertim lacrimas fundere. Solinus. Aulus crassus quem partica bellica rapuerunt: eo quod nunquam riserit agelastus cognoscabatur Inter alia socratis magna preclarum illud est quod in eodem vultus tenore etiam aduersis interpolatibus persistit. Heraclitus & dyogenes cinicus nichil unquam de rigore animi remiserunt: calcatisque turbinibus fortuitorum aduersus omnem dolorem vel miseriam uniformi durare proposito Pomponium poetarum consulare virum nunquam ructasse habetur inter exempla. Antonium drusi non spuisse per celebre est Nonnullos nasci accepimus concretis ossibus eosque neque sudare consueuisse: neque sitire: quibus fuit syracusanus ligdanius: qui tertia. et. 30 olimpiade primus ex olimpico certamine pancracij coronam reportauit. cuiusque ossa deprehensa sunt medulla non habere Varro in relatione prodigiose fortitudinis annotauit tritannum gladiatorem natum samnite fuisse: qui ex rectis & transuersis neruis non modo crate pettoris: sed & manibus cancellatis & brachijs omnes aduersarios leui tactu ac pene securis congressionibus vicerit Eius filium militem Gnei pompeij pari modo natum ita spreuisse hostem puocantem vt inermi eum dextra superaret: & captum digito vno in castra impatoris sui reportaret Milione quoque croconiesem egisse se omnia supra quam homo valet Etiam hic prodicitur quod ictu vno manus thaurum fecit victimam: eumque solus vna die absumpsit non grauius. Super hoc nichil dubium nam vt inde factum elogium extat: victor ille omnium certaminum obijt.

De quibusdam mulieribus barbaris & monstruosis. Ex libro de natura rerum.

CA XLI

Orro in partibus orientis vt dicit per magister iacobus de vitriaco. sunt Amalones videlicet in armis & per lijs egregie mulieres iuxta montes caspios in insula fluuio vndique circumclusa plusquam 200. milia absque virore consortio seorsum habitantes. Que quando cum regina sua victrices

a plijs reuertuntur. a viris suis q̄ p se cōmo
ratur ext̄ insulā adoratur. Semel aut̄ in āno
causa generā de plis ad maritos exeūt reūseq̄
si masculū cōceperit: ip̄m p. 6. ānos nutriūt
& postea patri suo trāsmittūt Si vero femi
nā ip̄am secū reūat: itaq̄ qm̄ ex frequēti libi
dinis vsu mlti spūs cōsumūtur: p̄fate viragi
nes: q̄nto rari⁹ coeūt tāto fortiores ad pug
nādū magis ydonee sunt In supra didis q̄q̄
ptib⁹ sunt & mulieres speciose valde in q̄dā
flumie calido hītantes: horridas vestes ha
bētes armisq̄ argēteis eo qd̄ ferrū nō habe
ant vtētes. Sūt et alie in siluis indie barbas
hūtes vsq̄ ad mamillas pellib⁹ aialū indute
nec viuūt nisi de venatōe: hnt̄ em̄ p canib⁹
tygrides ac leopardos: rabidaq̄ ferarū ge
nera Sūt & q̄dā ibi speciosissime mulies ī flu
mine hītantes: albe sic̄ nix: sed hoc pulcritu
dinis viciū hnt̄ qd̄ dētib⁹ hūanis caret: et ca
ninis horrēt In extremis burgūdie ptib⁹ cir
ca alpes quedā sunt mulieres guttur magnū
vsq̄ ad ventrē ptēsuz tāq̄ amphrā ul̄ cucur
bitā amplā hnt̄es. Isidor⁹. vbi supra Perhi
bēt ī india gentē esse femiarū q̄ qnq̄es cōci
piūt & octauū vite annū nō excedūt Solin⁹
Appolonides phibet inscithia femias nasci:
q̄ bithie vocatur: hasq̄ in ocul pupillas ha
bere gemias: & p̄imere visu si forte irate ali
quē aspexerint: hee sunt & in sardinia.

De quorundā vtriusq̄ sexus corporibus
immensis. CA XLII

Icet aut̄ pleriq̄ definiāt nullū pos
se excedē lōgitudinē pedum septē
eo qd̄ int̄ mensurā istā hercules fu
it dep̄hensum ē tñ romanis tp̄ib⁹ sub Diuo
Augusto pusionē & scdm̄ illā denos pedes
& ampli⁹ habuisse p̄ceritatis: q̄rū reliq̄e ad
huc in cōditorio salustianorū videntur Post
modū Diuo Claudio p̄ncipe: galbariū noīe
ex arabia aduectū. 9. pedū & totidē vnciarū
Priscorū aut̄ molē testātur etiā orestis sup̄ re
ma cui⁹ ossa olimpiade. 48. tegee inuenta a
spartanis oraculo monitis: discim⁹ implese
lōgitudinē cubitorū. 7. Scripta quoq̄ ex an
tiq̄tate memoriās accersūt in fidē veri: qd̄

bello cretico cū clara flumia plusq̄ viānica ter
ras rupissent: post discessum fluminū int̄ plu
ra hūni discidia hūanum corp⁹ reptuz sit cu
bitorū. 3. atq̄. 30. cui⁹ spectādi cupidie luci
um flaccū legatū metellū etiā ip̄m impendio
captos miraculi: qd̄ auditu refutauerāt ocul
potitos. Ex libro de natura rerū in occiduis
q̄q̄ ptibus reptā ē puella: q̄ vñ fluuiorū gur
gites ab oceano trīs adduxerāt ignoratur.
in capite vulneratā & mortuā q̄. 40. cubito
rū lōgitudis erat & inter hūeros. 4. latitudi
nis: et induta clamide purpurea. Colosus eti
am hō mōstruosus fuit quē occisum tyberis
fluui⁹ coopire nō potuit: ip̄m q̄ mare p̄ mul
ta spacia rubro sanguie infecit: vt Adelinus
dicit cui⁹ etiā templū & statua rome facte ē.
q̄ ab eius noīe colosus dicitur. Preterea tāte
magnitudis hō aliqñ visus ē: vt in ātro suo
resupin⁹ iacens: & vna manu duos viros te
nens: crudos eosdem manducaret.

De gētib⁹ mōstruosis & p̄mo de gigantib⁹
bus & cinocephalis. XLIII

Icet autē in singul gentib⁹ q̄dam
mōstra sunt hoīm ita in vniūso ge
nere hūano q̄daz mōstra sunt gen
tū: vt gigātes: cynocephali ciclopes. Gigā
tes dicūtur iuxta greci p̄monis ethimologā
q̄ eos gegines existimāt. id ē. terrigenas eo
qd̄ eos fabulose patens terra immensa mole
& similes sibi genuerit. Ge em̄ tra appellatur
gines gen⁹: licet terre filios vulg⁹ vocet q̄rū
genus incertū ē. Falso aut̄ opinatur q̄dā im
periti de scripturis sanctis p̄uaricatores ange
los cū filiab⁹ hoīm aū diluuiū cōcubuisse: &
ex inde natos gigātes id ē. nimīū grādes &
fortes viros de q̄bus terra cōpleta ē Glosa
sup̄ genesim Sūt aut̄ gigātes hoīes potētes
immanes corpib⁹. sup̄bi virib⁹. incōditi mos
rib⁹. Ex libro de naturis rerū vlē gangē flu
uium hoīes adeo grādes sunt vt elephātos
facile trāsiliant Hoīm q̄q̄ gen⁹ ē insula vbi
ethne mōtis incendiū legitur: q̄ vñ oculuz
sub asp̄ima frōte ad clipei latitudinē hnt̄: &
dicūtur cyclopedes hi tāte sunt altitudinis
vt p̄cerrimarū arborū excedāt lōgitudinē:

& sanguine vescuntur. Vñ visum ē vt dixim⁹
qd vnus eorū in antro suo resupin⁹ iacens
vna manu duos viros tenēs crudos mādu
cabat. Isidor⁹ vbi supra Cinocephali appel
latur: eo qd canina capita habeat: qsq; ipse
latratus magis bestias q̄ hoīes cōfidentur. hī
in india nascuntur. Ex libro de naturis rerum
Estate q̄q; nostra delatū ē aīal regi frātie. Lu
donico: capite fere canino: cetera vero mem
bra corpis hūis vt hō. Crura q̄dem hūano
more nudam nūsq; vl̄ brachia: collum albū
ac nudū: dorsum vero pilosum. erect⁹ ut hō
stabat. & vt homo sedebat. Coctis carnib⁹
vescebatur. vinūq; libētissime bibebat: & ita
decēter ac modeste sic homo cibum manib⁹
capiebat: & ori suo inferebat. Genitale mem
brū habebat maguū: vltra q̄ corpis q̄ntitas
exigebat: puellis ac femīs libētissime iūgeba
tur: & in sexa viri ac femie discretionē habe
bat: cūq; pacatū erat hoc aīal istar hoīs mitil
sime ac decētissime se gēbat. at vō furis agi
tatū crudelissime mouebatur et hoīes seuebat.
De ciclopibus ac ceteris. CA XLIII

Iclopes eadē india gignit. dictos
c ciclopes: eo qd vnū habere oculū
in fronte media phibētur. Hi et a
griofagite nūcupātur ppter hoc qd solas
ferarū carnes edūt. Blēnias in libia credunt
trūcos sine capite nasci. et os & oculos habe
re in pectore. Alios sine ceruicib⁹ gigni: ocu
los hūtes in humeris. In vltio aut orientis
monstruose gentiū facies scribūtur: alie sine
naribus: eqli totius oris planitie: informes
hūtes vult⁹. Alie labro subteriori adeo pmi
nētī. vt in solis ardorib⁹ totā ex eo facie cō
tegāt dormiētes. Alijs cōcreta ora esse mo
dico tm̄ foramiē calamis auenarū pasc⁹ hau
riētes. Nōnulli sine linguis esse dicūtur. Inui
cē p sermonib⁹ vtētes nutu siue motu. Pan
thios apud scithiā esse ferūt tā diffusa mag
nitadie auriū. vt omē corp⁹ ex eis cōtegant.
Pan em̄ greco s̄monē omē othi aures dicun
tur. Hirthabaite in ethiopia pni vt peccora
ambulare dicūtur. Quadragelimū em̄ annū
nullus supgreditur. Satyri homūtōes sunt
adancis narib⁹ cornua in frōtib⁹ hūnt & pe

des caprarū pedib⁹ silēs. Qualē in solitudine
sanct⁹. Antonius vidit q̄ etiā interrogatus
dei seruo respondisse fertur: dicēs. Mortal
ego sum vnus ex acolis heremi quos vario
errore delusa gētilitas faunos: satirosq; & in
cubos colit. Dicuntur q̄daz & siluestres homi
nes q̄s nōnulli faunos ficarios vocāt. Scio
pōdū gens fertur in ethiopia singul⁹ crurib⁹
& celeritate mirabili: quos inde sciopodos
greci vocant: eo qd p estū in terra resupini
iacētes. pedū suorū magnitudine adumbren
tur. Anthipodes ī libia plātas vsas hūnt. po
st crura & octonos digitos in plātis. Ippo
des in scithia sunt hūanā formā & eqnos pe
des hūntes. Item in india ferūt esse gentes q̄
macrobij nūcupantur. 12. pedū staturā ha
bentes: vñ et nūcupati. Macroem greci lō
gum dicūt. Est & gens ibi statura cubitalis:
q̄s grecia cubito pigmeos vocāt. de q̄ supra
diximus. Hī mōtana indie tenēt. q̄bus ē vi
cinus ocean⁹. Solinus. Arimaspi gens cir
ca cliteleon posita monocula gens ē. Vltra
hos & rīpheū iugū regio ē assiduis obessa
niuib⁹ vbi hūanos pedes flexis nisib⁹ cru
rium serpunt potius q̄ incedūt. & per gendi
vsu lapsu magis destinant quā gressu.

Adhuc de eodem. CA XLV

Egastenes p diuos indie mōtes
esse: scribit natōes capitib⁹ caninis
armatas vnguibus amictas vestitu
tergorū aīalium hirtorū ad s̄monē hūanum
nulla voce latratib⁹ tm̄ sonātes. rudib⁹sq;. A
pud thesiā legitur q̄sdā femias semel parere
natosq; canos ilico fieri. Esse rursum gentē al
terā q̄ iniuētā cana sit: nigrescat in senectute
vl̄t eui nostri tm̄ios phēnantē legim⁹. mono
culos q̄q; ibi nasci singul⁹ crurib⁹ & singulari
pnicitate q̄ vbi defendi se velit a caloe resupi
nati plātarū suarū magnitudie inūbrātur. Gā
gis fontē q̄ acolūt nulli⁹ ad escā opis idice
odore pomorū siluestriū viuūt lōgiusq; per
gētes eadem illa in p̄sidiū gerūt: vt olofactu
alātur. Qd si deteriorē forte spūm t̄xerit eos
exaiari certū ē. Sūt q̄ ceruicib⁹ caret & in hu
meris oculos hūnt. Sūt & q̄ siluestres corpo
re hirti. caninis dentibus stridore terrifico.

Ex libro de naturis rerū Homines quidam orientis sunt statara mediocri: quorū vt luce lucent oculi Sunt & homines quidam tantos in dorso strumas habentes. qđ quicquid in augmentum corpis cedere debet gibbus ab sorbet: & ob hoc parui sunt velut gnani In montibus indie pigmei sunt cubitales: quibus bellum est cōtra grues In insula brixantis fluij sunt homines absq; capitibus nascentes: quos ephifagos vocant greci: & sunt .8. pedum altitudinis: totaq; in pectore gerūt officia capitis: nisi qđ oculos habent in humeris Sūt et homines qđam vtriusq; sexus nudi incedentes: corpus pilosum in modū bestiarū habentes & eque in flumine & in terra habitantes Qui cū extraneos homines supuenire vident in flumie submersi non apparent Sūt agrestes magni valde et pilosi sicut porci: & qđsi fere mugientes. Homines quoq; legūtur antiquitus visi qđ causas habebant. alij qui cornua. Aliquos etā vidimus velut canes emittentes latrat⁹. Iterum homines qđam siluestres in partibus orientis capti sunt in siluis: qui postq; inter homines domesticos veniebant: māducare renuentes moriebantur vel euadebant Homines etiā hermafrodite vise sunt in frantia masculini sexus & femini.

De quarūdam gentium moribus extraneis
CA XLVI

Idē de mirabilibus quorundam hominū naturis: libet etiā hic pauca inferre: de quarūdam gentium barbarū moribus extraneis siue cōsuetudinibus apud gentes ceteras insuetis. Iheronimus Contra iouinianū. li. 2. Schotorum natio pprias vxores non habet sed vt cuiuslibet libitū fuerit pecudū more lasciuūt. Perse medi. indi. ethiopes. regna nō modica & roma non impio parua: cū matribus & auis: & cū filiabus copulantur Massagete & derbices miserrimos putāt qui egrotatōe moriuntur: et parentes: cognatos: ppinquosq; cū ad senectā venerint iugalatos deorāt: redūus esse dicentes vt a se potiusq; a vermibus

absumantur Eibarini senes quos dilexerunt suspendūt in patibulo. Hircani volucris & canibus semiuuos piciunt. Caspiditem bestijs mortuos. Schyte eos qđ a defunctis amati sunt: viuos infodiūt cū ossibus mortuorū Caprij canibus ad hoc nutritis subiciunt senes. Qđ cum alexandri pfectus hiasa nor emendare voluisset: pene amisit punitiā Solinus. Post in humanos ritus pmos hominū seres cognoscimus: qui aquarū aspergine inundatis frondibus vellera arborū amminiculo depectunt liquoris: & lanuginis teneram subtilitatem humore domāt ad obsequium. hoc illud sericū est in vsum publicum damnose veneritatis admissum: eo qđ ostendere potius corpa qđ vestire pmo feminis: nunc in viris luxurie psuasit libido. Seres ipi qđem mites inter se quietissimi: alias vero reliquorum mortalium cetus refugiūt. adeo vt ceterorū gentium cōmertia abnuāt. Primum eorū fluium mercatores ipi transeunt: in cuius opes nullo interpretis lingue cōmertio: sed disposito. rerū precio oculis estimantibus sua tradunt nostra non emūt. Clemens. Libro. 9. Apud seres neq; meretrix: neq; adultera: neq; fur: ad iudicium ducitur. neq; occisus homo fertur aliquñ Sed apud eos legum suarum metus vehemētor qđ generis constellatio Hy in initio orbis terre habitant Seres quia caste viuūt: nec erugine: nec grandine: nec pestilentia: & malis huiusmodi affliguntur quia nec post cōceptum adiri vltra apud eos semia phas est: neq; cū purgatur Carnibus immūdis nemo ibi vescitur sacrificia nemo nouit. Scđm iustitiam omnes sibi ipsi iudices sunt: ideo non castigantur homi plagis: sed plarimum tps in vita durantes absq; egritudine vitam finiunt. Morbide aut immūditie p pētō solent occidere Solinus. Essedonum moris est parentū fūnera psequi cantibus: & pximorū corrogatis cetibus corpa ipa dentibus laniare: ac pecudum mixta caruibus dapes facere: capitū & ossa auto in iudca poculorū tradere ministriam. Schiwotauri pro hostijs cedunt ad

uenas Satbarcei auro argentoq; damnato: in
eternum se a publica auaritia vendicauerunt
Adbuc de eodem. CA XLVII

Chitarum in terris habitantium as-
perior ritas est Specus incolunt. po-
cala non vt essedones: sed inimico-
rum capitibus moliantur Amant plia: inter
emptorū cruorem a vulneribus ipis bibunt
De numero cedum honor crescit: quarum
ex ptem esse apud eos probrum est: haustu-
mutai sanguinis sedus sandiunt: nō suo tan-
tum timore sed medox quorum vsurpata ē
disciplina. Iustinus. li. 2. Schite agrum nō
exercēt nec domus vlla aut tectū: aut sedes
est Armenta & pecora semp pascentibus: &
p incultas solitudines errantibus. Vxores
& liberos secū in plaustris vehunt corijs te-
dis imbrum hyemisq; causa: quibus p do-
mibus vtantur Iustitia gentis ingenijs non
legibus calta est: nullum scelus apud eos est
farto grauius: pro eo qd sine munimento ali-
menta habent Aurum & argentum non ap-
petant. Lacte et melle viuūt Lane ac vestiū
vsus eis ignotas est quāq; cōtinuis frigori-
bus vrantur pellibus serinis ac murinis vtū-
tur Hec continentia illis mox quoq; iustitiā
edidit: nichil alienū cōcupiscentibus. Quip-
pe ibi diuitiarū capido est: vbi & vsus. So-
lin⁹. Garamaticij ethiopes: matrimonia pua-
tim nesciunt sed omibus in venerem vulgo
licet Inde est qd filios matres tm recogno-
cunt. nam paterni nomis nulla reuerentia est
Quis em veram patrem nouerit in hac lux-
uria incesti lasciuientes Ea ppter garamati-
tici ethiopes inter omnes populos degene-
res habentur nec immerito qui afflictā casti-
tatis sue disciplina successione notitiā rita
improbo pdiderunt. Arabes scenite causas
nomis inde ducunt: qd tentorij: succedunt
nec alias domos habent Ipa aut tentoria ci-
licia sunt Ita nūcupant velamenta caprarum
pilis texta Preterea suillis carnibus prorsus
abstinent. Sane hoc animalis genus si inue-
rtam illo fuerit: moritur ilico Arabes longe
lateq; diffasi diuersis etiam moribus & culti-

bus plurimis viuunt. Alijs crinis intonsus
mitrata capita redimita pari. ps rafa in cru-
ce barba Cōmertijs student Aliena nō emūt
Vendant sua. mari quippe & siluis diuites.
Vmbre que nobis dextre sunt illis sinistre.
Pars eorū quibus asper victus est. angues
edunt Nulla velaminis cura corpis. Ac pte-
rea oseofagi nomiantur Troglodite specus
excavant quo tegantur: nulli ibi hñdi amor
a diuicjs paupate se abdicauerūt volunta-
ria. Tantū lapide vno gloriatur quē exa-
cōtalicum nominamus. tam diuersis notis
sparsum vt. 60. gemmarū colores in paruo
orbiculo eius dephendantur. Homies isti
carnibus viuūt serpentum ignariq; sermoīs
strident potiusq; loquantur Angile vero so-
los colunt inferos Femias suas pmis nocti-
bus nuptiarū adulterijs cogūt. patere mox
ad ppetuam pudiciā legibus stringūt sene-
rissimis Gasarantes abstinent plijs fugiunt
cōmertia nulli extero misceri sinunt.

De barbaris moribus indorum.

CA XLVIII

Ontana quidem indie pigmei te-
nent. ac hi quib; vicinus est oceā-
nus. sine regibus degunt. Pandea
gens a senis regitur: cui reg nam mam as-
signant herculis filiam Indis omibus est p-
missa cesaries. non sine sacro cerulei: aut cro-
cei coloris Cultus p̄cipuus in gemmis. null⁹
funerū apparatus Preterea vt nube autē ar-
chelai regum libris editum est. inq̄ntū mo-
res populox dissoluant: habitus quoq; dis-
crepantiss. mus est. alij lineis. alij laneis. pep-
lis vestiuntur. pars nudi. pars obscena. tā-
tum amminiculati. Plurimi etiā flexibilibus
libris circūdati Quidam populi adeo p̄ceri
vt elephantos velut equos facillima insulca-
tione transfiliāt Plurimis placet neq; animal
occidere: neq; vesti carnibus. Pleriq; tantum
piscibus aluntur: & mari viuunt Sūt q; pxi-
mos & parentes priusq; annis: aut egritudi-
ne in maciē eant velut hostias cedunt dein:
de pemptorum viscera epulas habent: qd
ibi non sceleris sed pietatis loco numerant.

Sunt etiam qui cum incubere morbi: p[er]cula ce-
teris in secreta abeunt. nichil anxie mortem
expectantes Phons habent indi. & gymno-
sophistas vocant. Qui ab ex ortu solis vs-
q[ue] ad occasum contentis oculis orbem can-
dentissimi syderis contuentur: in globo ig-
nis rimantes q[ui]dam secreta harenisq[ue] feruenti-
bus p[er] totam diem alterius pedibus insistant
Hieronimus contra iouinianuz. li. 1. Indi vt
omnes pene barbari vxores pulcerrimas ha-
bent Apud eos lex e[st] vt vxor carissima cu[m]
defuncto marito cremetur: he ergo conten-
dunt inter se de morte viri: & ambitio sum-
ma certantium e[st] testimoniũ castitatis digna
morte decerni Itaq[ue] vidtrix in habitu orna-
tuq[ue] pristino iuxta cadauer defuncti accubat
amplexans illud & osculans: & suppositos
ignes pudicie laude contemnens. Puto q[ui] sic
moritur: secundas nuptias no[n] req[ui]rit. Idem
in li. 2. Bardesanes vir babilonicus in duo
dogmata apud indos gymnosophistas di-
uidit: quaru[m] vnum appellat brachanas alte-
rum samaneos Qui tante continentie sunt: vt
vel pomis arboru[m] iuxta gangem fluiu[m] vel
publice orize & farine alantur cibo: & cum
rex ad eos venerit: adorare illos solitus sit.
pacemq[ue] puinitie sue in eorum p[re]cibus arbi-
trari sitam. Ex libro de naturis reru[m]. Eridra-
ces siue gymnosophiste contempta fallaci se-
culi vanitate in tugurijs & speluncis habi-
tant. nulli nocent: nec contra aliquos armis
se defendunt Fily aut[em] & vxores eorum seor-
sum inhabitant cu[m] animalib[us] q[ui] ad vita[m] sobri-
am sustentanda[m] enutriunt: hos cu[m] alexander
macedo repisset: valde miratus: ait illis. Pe-
tite q[ui]d vultis: & dabo vobis Da nobis in-
quiunt immortalitatem: qua[m] sup[er] omnia desi-
deramus: alias em[im] diuitias non curamus: at
ille Mortalis inquit cu[m] sim immortalitatem
quod dare possum. Si ergo inquit morta-
lem te esse cognoscis: cur tot mala faciendo
vagabundus in orbe discarris Sunt & brag-
manni vltra gagem fluiu[m] habitantes: quos
religio mirabilis & in innocetia mores & vi-
ta mirifice decorant. horum didascalus di-

dimus ab alexandro macedonie rogat[ur]: mi-
rabilem ad eu[m] scripsit eplam de vita & san-
ctis moribus ip[s]orum. de cultu quoq[ue] vnus
dei: & de eternitate filij cu[m] patre dicens inf[er]
cetera: deus verbum est: & illud verbum cre-
auit mundu[m]: & p[er] hoc viuunt omnia Nos aut[em]
hoc verbum colimus: hoc adoramus Deus
sp[iritus] & mens est. ideo non amat aliud nisi
mundam mentem Sunt & in illis p[ar]tibus ho-
mines alij qui amore alterius vite in ignem
se mittere non formidant Alij q[ui] parentes p[ro]
prios nimio senio confectos mactare: & eo-
rum carnes ad epulas p[re]parate: pietatem im-
mensam ac religionem putant. reuertes vero
tanq[ua]m impios detestantur.

De moribus singularibus ceteraru[m] regio-
num.

CA XLVIII

Rhacibus barbaris inest contemp-
tus vite: & ex quadam naturali sa-
pientie disciplina concordant om-
nes ad interitum voluntarium: du[m] nonnulli
eorum putant obeuntium animas reuerti. A-
lij no[n] extingui: sed beatas fieri magis: apud
plurimos luctuosa sunt puerperia: deniq[ue] re-
cens natum fletu parens excipit Contra leta
sunt funera: adeo vt exemptos gaudijs p[ro]se-
quantur Femine eor[um] tenaces castitatis insili-
unt rogos defunctor[um] coniugiu[m]: & q[ui]d maxi-
mum insigne castitatis ducunt: p[re]cipites in
flamas eunt. Trhaces corporu[m] magnitudine
omnes homines antecedunt. ceruleis oculis ac
truci visu. terrifico sono vocis. annosa etate
Edificia modice ab humo eleuata. Annona
eodem semp[er] tenore. vites nesciunt. pomis
abundant In regis electione no[n] nobilitas p[re]-
ualet: sed suffragium vniuersorum: populus
em[im] eligit spectatum moribus: & inueterata
clementia: etia[m] annis grauem. Sed hoc in eo
queritur: vt liberi nulli sint. Nam qui pater
fuerit: etiam si vita spectatur ad regendum
non admittitur Et si forte dum regnat pig-
nus sustulerit. potestate exuitur Maxie hoc
custoditur: ne fiat hereditarium regnum de
inde etia[m] si rex maximam p[re]ferat equitatem:
volunt ei totum licere. 40. ergo rectores ac-

cipit: ne in causis capitum solus iudicet. Quid si etiam ipse in peccato aliquo arguitur: morte maledatur: non tamen ut cuiusque manu attrectetur: sed consensu publico rerum omnium interdicta ei facultate: etiam colloquij potestas primo denegatur. Scenolophagi non alia quam testudinum carne viuunt Hirsuti nisi facies nusquam sola lenis est Idem quoque corijs piscium vestiuntur. preterea in quadam regione apud eos quibus ad viuendi rationem exactior cura est multe uxores in eiusdem viri coeunt matrimonium. Et cum maritus decesserit apud grauissimos iudices suam quoque de meritis agit causam. Et quam officiosior ceteris sententia vicerit iudicantium. Hec palme refert premium: ut arbitrio suo ascendat togam coniugis & supremis eius semetipsum det inferias ceteri cum nota viuant. Ambrosius de excessu satyri. li. 1. Liciorum feruntur esse precepta: que viros iubeant muliebrem vestem induere: si merori indulgeant: eo quod mollem & effeminatum iudicauerunt in viro luctum. De forme enim est eos qui pro fide: pro religione: pro patria: pro equitate iudicij: atque intentione virtutis: obuiam morti pectus offerre debeant: merere in alio grauius quam in se si causa exegerit expendendum sit. Iulius cesar Britones leporem & gallinam aut anserem gustare phas non putant Hec tamen alunt animi voluptatisque causa Loca ibi sunt transparentiora quam in gallia remissioribus frigoribus Interiores plerique frumenta non serunt: sed lacte & carne viuunt: pellibusque vestiuntur. Omnes vero se britanni vltro inficiunt ceraseo colore: atque horridiores sunt in pugna aspectu. Capillisque sunt permixta: & in omni parte corporis rasa preter caput & labrum superius Uxores habent deni duodeni que inter se communes: & maxime fratres cum fratribus: parentesque cum liberis. Sed qui sunt ex his nati: eorum habentur liberi quo primum virgo quoque deducta est. Valerius. li. 2. Perse non aspiciunt liberos suos priusquam 7. implerint annos: quo paruulorum amissionem equiore sustineant animo. Helianthus. li. 17. Xenophon in libro de vita cy-

ri polenta & cardamo & sale ac pane persas asserit viditare. Hieronimus contra iouinianum. li. 2. Coge egyptium: ut ouium lacte vescatur: impelle si vales pelusiotem ut madducet cepas Singule pene in egypto ciuitates singulas bestias monstrata venerantur quodcumque voluerint hoc: inuiolabile & sacrum putant Vnde & vrbes quoque apud eos ex animalium vocabulo nuncupantur. leonto. cino. lico. bustris. thoni. quod interpretatur hyrcus. & ut sci remus qualis semper egyptus recepisset: nuper ab adriani amasio vrbs eorum antinous appellata est: per hec vides ergo quod non solum in esu: sed in sepulturis & in conuiujs: & in omni conuersatione vnaqueque gens suo ritu & proprietatibus videtur: & hec eam putare legem que didicit.

De linguis gentium. CA L

Inguarum diuersitas exorta est in

edificatone turris post diluuium:

Nam priusquam superbia turris illius

in diuersos signorum sonos humanam diuideret societatem vna omnium nationum lingua fuit. que hebreica vocatur: que patriarche & prophete vsi sunt: non solum in sermonibus suis veram etiam in litteris sacris Initio autem quot gentes: tot lingue fuerunt. Deinde plures gentes que lingue. quia ex vna lingua multe gentes sunt exorte Lingue autem dicte in hoc loco pro verbis que per linguam fiunt genere locutionis illo quo is que efficit per id quod efficitur nominatur sicut os dici solet pro verbis: sicut manus per litteris. Tres autem sunt lingue sacre hebreica. greca. latina. que toto orbe maxime excellent. His enim tribus linguis super crucem domini a pilato fuit causa eius scripta. Vnde & propter obscuritatem sanctarum scripturarum harum trium linguarum cognitio necessaria est: ut ad alteram recurratur dum si qua dubitationem nominis vel interpretationis sermo vni lingue attulerit. Greca autem lingua inter ceteras gentium clarior habetur Est enim latinis & omnibus linguis sonantior: cuius varietas in quaque partibus discernitur Quarum prima dicitur cenedo. 1. mixta: siue communis qua omnes

vtuntur Secunda attica videlicet atbeniensis: qua vsu sunt omnes grece auctores. Tertia dorica qua habent egipty & syri Quarta ionica. Quinta eolica q̄ se eolisti locutos dixerūt & sunt in obseruatione grece lingue eiusmodi certa discrimina. Sermo em̄ eorū ita est dispartitus Latinas aut̄ linguas quas tuor esse q̄dam dixerunt. id est priscam. latinam. romanā mixtam Prisca est q̄ vetustissimi ytalie sub iuno & saturno sunt vsi in condita vt se habeant carmina saliorum. Latina qua sub latino & regibus tusci & ceteri in latino sunt locuti. ex q̄ fuerūt duodecim: tabule scripte. Romana q̄ post reges exactos. a populo romano gesta ē qua neuus. platus. ennius. virgilius. poete. ex oratorib; grace & cicero vel ceteri effuderunt Mixta q̄ post imperiū latius permotū simul cū morib; & hominibus in romanaz ciuitate irrupit. integritatem verbi per soleoscismos & barbarismos corrumpens Omnes aut̄ orientis gētes in gutture linguam & verba collidunt. sicut hebrei & siri Omnes mediterranee gentes in plato sermone feriūt. sicut greci & asiani Omnes occidentis gentes verba in dentib; frangunt: sicut ytali & hispani. Sirus & caldeus vicinus hebreo est in sermone consonans in plerisq; & litterarum sono. Quidā aut̄ arbitrantur linguam ip̄am esse caldeam. quia ab raam de caldeis fuit Quo si hoc recipitur q̄ modo in danielle hebrei pueri linguam qua non nouerant doceri iubentur. Omnē autē linguam vnusq; hoim sine grecam sine latinam. siue ceterarum gentiū aut̄ audiendo potest tenere. aut̄ legendo. aut̄ ex p̄ceptore accipe Cū aut̄ omim linguarū scientia difficilis cuiq; nemo tñ tam desidiosus ē vt in sua gente positus siue gentis linguam nesciatur Nam quid aliud putandus est nisi aialium bratorum deterior Illa em̄ pprie vocis clamorē expmunt. iste deterior qui pprie lingue caret noticia Cuiusmodi aut̄ lingua locutus est deus in principio mundi cū diceret. fiat lux. difficile est inuenire Nondū em̄ erat lingue Item q̄ lingua insonnit postea exteri

oribus homim auribus maxime ad primū hominē loquens vel ad pphetas vel dum corporaliter insonnit vox dicētis deī. Tu es filius meus dilectus vbi a q̄busdam creditur illa lingua vna et sola q̄ fuit ante q̄ esset linguarum diuersitas. In diuersis aut̄ gentibus creditur qd̄ eadē illis lingua loquatur. q̄ ip̄i homies vtuntur. vt ab eis intelligatur Loquitur aut̄ deus homibus non p̄ substantiam inuisibilem. sed p̄ creaturam corpalem p̄ qua etiā & homibus apparere voluit qm̄ locutus est Dicit aut̄ ap̄tus Si linguis hoim loquar & angelorum. vbi q̄ritur Qua lingua angeli loquentur nō qd̄ angeloz alique sint lingue sed hoc p̄ exaggerationē dicitur. Item queritur q̄ lingua in futurum homies loquentur. nusq; reperitur Nam dicit apostolus Si ne lingue cessabunt. Ideo aut̄ p̄us delinguis ac deinde de gentibus posuimus quia ex linguis gentes: non ex gentibus lingue exorte sunt.

De gentium vocabulis. CA LI

g Ens est multitudo ab vno principio orta. siue ab alia natione scdm ppriam collectionem distincta vt grece asie Hinc et gentilitas dicitur Gens appellata ppter generationem familiarum. 1. a gignēdo sicut natio a nascendo Gentes aut̄ a q̄bus diuisa ē terra. 14. sunt de iaphet. 30 & vna. de cham. 27. de sem. q̄ fiunt. 73. vlt̄ potius vt ratio declarat. 72. totidemq; lingue q̄ p̄ terras esse ceperūt queq; crescendo p̄uintias & insulas impleuerunt. Fily sem quq; singulariter gentes singulas procreauerunt Quorū p̄mus elam. a quo elamite p̄ncipes persidis Secūdus assur. a quo assiriorū pullulauit imperium Tertius arfaxat. a quo caldeoz gens exorta est Quartus iudi. a q̄ lidij Quintus aram. a quo syri quorum metropolis fuit Damascus. Fily arā. nepotes sem q̄tuor hus. & vl. gether. & mesa. Hus traconitidis conditur q̄ inter palestina & cesaream tenuit principatum. Vnde fuit Iob secundū qd̄ scriptū est. Vir erat in terra hus nomie Secundus vl. a quo armenij Tertius

gether. a quo carmanij siue carij. Quartus
mesa a quo sunt hij qui vocantur meones.
Posteritas arfaxat filij sem. Heber nepos ar
faxat. a quo hebrei sunt Iectan filius heber.
a quo indorum gens orta est Sale filij iectan
a quo bactriani: licet eos alij scitarum exales
suspicientur. ysmabel filius abraham. a quo
ismabelite qui nuc corrupto nomine sarraceni
quali a fara & agareni ab agar. Nabaioth fili
us ismabel. a quo nabatheii qui ab effrata in
mari rubro inhabitant Moab & ammon filij
lorb. a quibus moabite & ammonite Edom fi
lius esau. a quo ydumei Hee sunt gētes que
de sem stirpe descendūt. possidentes terram
meridianam. Ab ortu solis. vsq; ad fenices.
Fily cham. 4. a quibus orite sunt gentes hee.
Chus a quo pgeniti ethyopes. Mesraym a
quo egiptij phibentur exorti. Futh a quo
liby Vnde & mauritanie fluius vsq; in pns
dicatur futh. omnisq; circa eam regio futēsis
Canaan a quo affri & fenices & chananei. 10.
gentes. Item ex nepotib; cham Fily chus.
saba. euilat. sabata. rema. saba. & cusa. Saba a
quo pgeniti & appellata sabei De quo Vir
gilius Solis est terea virga sabeis. Euilath.
a q; getali in pte remotioris affrice heremo co
herentes Sabata. a quo sabatei: qui nuc astas
bari noiantur Rema vero & saba & cusa pau
latim antiqua vocabula pdiderūt. & q; nuc
a veteribus habeatur ignoratur. Fily rema
saba & da. la Hic aut saba p sin litteram scri
bitur in hebreo. ille aut superior saba p samet
a quo appellantur sabei. vocatur aut nunc
saba arabia. Dadan a quo gens est ethiopiae
in occidentali plaga Fily mesraym labin a q;
libij qui quondā iuthei vocabantur. Cello
ym. a quo philistim: quos veteres allosilos
nos modo corrupte palestinos vocam⁹ de
allosilis ceterae sex gentes ignote sunt. q; bel
lo ethiopico subuerse vsq; ad obliuionē pre
teritorum nomim puenerunt Fily chanaan.
11. ex quo chananeorū. 10. gentes quorum
terrā his expulsis iudei possederūt. Quorū
pmogenitus. sydon. a quo sydones. Vnde
& vrbs eorū in fenice sydon vocatur. Secū

duus eth. a quo ethei Terci⁹ gebus. a quo ge
busei. quorū fuit Iherusalem Quartus amor
reus. a quo amorrei. Quintus gergeseus. a q;
gergesei. Sextus euens. a quo euei. Ipsi sunt
gabaonite. a ciuitate gabaon: q; supplices ve
nerunt ad iesum. Septimus aracheus q; ar
chas condidit contra oppiduz tripolim in
radicibus libani sitū. Octauus asene⁹ a quo
asenei Nonus aradius. a q; aradij. q; aradiū in
sulam possederant angusto fretu a fenicis lie
toree sepatam. Decimus amareus a quo sirie
nobilis ciuitas que vocatur celis. Vndeci
mus amatheus. Hee sunt gentes de stirpe.
Cham que a sydone vsq; ad gaditanū fretū
omnem meridianā ptem tenent. Item trib;
filiolarum Iaphet. Filij aut iaphet. septem no
minatur Gomer. ex q; gallathe. i. galli. Ma
gog. a quo arbitratur scitas et gothos tra
xisse originem. Madai. a q; medos existere
putant Iuan. a quo iones q; et greci. Vñ &
mare ionium Tubal. a quo hiberi. qui & hy
spani. licet qdam ex eo & ytalos suspicetur
Mosoch. ex quo capadoces sunt. Vnde &
vrbs apud eos vsq; hodie maleca dicitur.
Tyras. a quo traces. quorū non satis immu
tatū vocabulum ē quasi tiraces Fily gomer
nepotes Iaphet astanas. a q; sarmate: quos
greci reginos vocant Risan. a q; paslagonas
Gotorna. a quo sunt friges Fily iuan. elisa
a quibus greci helisei qui vocantur colides.
Vñ & lingua quinta grece eolis appellatur.
Tharsis. a q; cilices vt iosephus arbitratur.
Vnde & metropolis ciuitas eorū tharsis di
citur Cethim. a quo cithi. i. cipry. a quibus
hodieq; vrbs scythia noiat. dadanim a q;
rodij. Hee sunt gentes de stirpe iaphet. que
a thaurō monte ad aquilonē. mediā ptem as
sie. & omnem europā. vsq; ad oceanū b r i
tannicū possident noia & locis & gentibus
relinquentes. de quibus postea immutata sunt
plurima. cetera pmanent vt fuerūt. Nā mul
tarum gentiū vocabula ptem manserunt ita
vt hodieq; appareat vnde fuerant deriuata
sicut ex assur assiry. ex heber hebrei Partim
vero tps vetustate ita mutata sunt. vt vix

homines doctissimi antiquissimas hystorias
p̄scrutantes: nec omniū sed aliquarū ex istis
origines gentiū poterint repire. Nā qđ ex fi-
lio chā qui vocabatur mesraym egiptij sunt
exorti. nulla hoc resonat origo vocabuli. si-
cut nec ethiopū qđ dicuntur ad eū filiū cham
p̄tinere qđ chus appellatus est. Et si omnia cō-
siderentur. plurima tamen gentiū mutata qđ
manentia vocabula apparēt qđbus postea no-
mia diuersa: ipis diuersa dedit ratio. Mamq;
indi ab indo flumie dīcti sunt. qđ ab occiden-
tali p̄te eos includit. Seres a p̄prio oppido
nomē sortiti sunt. gens ad orientē sita. apud
qđs de arborib; lana cōtextitur. De qđbus est
illud Ignoti facie: sed noti vellere seres. Gan-
garide populi sunt inter assirios indosq; in
habitātes circa gangē fluiū. Vñ etiā ganga-
ride nūcupati sunt. Hyrcani dīcti sunt a silua
hircana: vbi sunt plurimi tigres. a flumie ti-
grī nūcupati. Bactriani scīte fuerunt qđ suorū
factione a sedib; suis pulsi iuxta bactrō orie-
tis fluiū cōfederūt. ex cuius vocabulo &
nomē sortiti sunt. Huius rex fuit zoroastes
inuentor magice artis. Parthi qđq; & ip̄ia scī-
tis originē trahunt. Fuerūt em̄ eorū exules
qđ etiā vocabulo eorū manifestatur. Nā scī-
tico sermone exules parthi dicuntur. Hi simi-
liter vt bactriani domesticis seditionib; sci-
tia pulsi solitudinē iuxta hircaniam p̄mū sur-
tim occupauerūt. Deinde pleraq; finium eti-
am virtute obtinerunt. Assirij. ab assur filio
sem vocati gens potētissima. qđ ab eufrate vs-
q; ad indorū fines om̄em in medio tenuit re-
gionem. Medi a rege suo cognōati putātur.
Nāq; iason peliaci regis frater: a pelie filius
thessalia pulsus est: cū medea vxore sua cui-
us fuit puignus medus rex atheniensū: qui
post mortē iazonis oriētis plagā p̄domuit
ibiq; mediā vrbem cōdidit. gentēq; medorū
noīe suo appellauit. Sed inuenim; in gene-
qđ maday auctor gētis medorū fuit. a quo
& cognōati vt sup̄ius dīctū est. Perse. a per-
seo rege sunt vocati: qđ e gretia asima transi-
ens ibi barbaras gētes graui diuturnoq; bel-
lo p̄domuit. Nouissime victor nomē subie-

cte genti dedit. Perse autē añ cirū ignobiles
fuerūt. & nullius inter gentes loci habeban-
tur. Medi semp potētissimi fuerūt. Caldei qđ
nūc caldei vocantur. a caeth filio nachor.
fratris abrahe cognōati sunt. Sabei dīcti qđ
ē supplicari & venerari. quia diuinitatē p̄ ip-
sorū thura veneramur. Ip̄i sunt & arabes qđ
in mōtib; arabie sunt. qđ vocantur libanus
& anthilibanus: vbi thura colligūtur. Siria
surin vocati p̄hibētur. qđ fuit nepos abraam
ex cethura. Quos autē veteres assirios: nunc
nos vocamus siros a p̄te totum appellantes
Hebrei. vocati sunt ab heber: qđ p̄nepos fu-
it sem. Israhelite. vero ab israhel filio ysaac.
Nā patriarcham hebreorū cōstat fuisse isra-
hel. A quo. 12. tribus iudeorū israhelis vo-
cabulum sortiti sunt. Iudeis autē scissura. 10.
tribuum noīa imposuit. Nam antea hebrei
siue israhelite nūcupabantur. Ex quo autē in
duo regna populus dei diuisus est tūc due
tribus que de stirpe iuda reges habebāt: iu-
deorū nomē sortiti sunt. Reliq; p̄s. 10. tribu-
um qđ in samaria sibi regem constituit ob po-
puli magnitudinē p̄stinū nomē retinuit isra-
hel. Samaritanorū. gens sumpsit ex ordiaz
ab assirijs qui transmigrati habitauerunt in
samaria. qđ latine interpretantur custodes. eo
qđ captiuato israhel isti in terram regionis
eorū ad custodiā collocati sunt. Fenix. cath-
mi frater de thebis egyptiorū in siriam p̄se-
ctus apud sydonē regnauit eosq; populos
ex suo noīe fenices eamq; p̄uincia feniciā nū-
cupauit. Sydones autē a ciuitate qđ vocatur si-
don traxisse vocabulum p̄hibētur. Sarrace-
ni dīcti. vel quia ex sara genitos se p̄dicēt. vl̄
sicut gētiles autē qđ ex origine siroū sint qđ
si sirigine. Hij p̄ amplam habitant solitudinē.
Ip̄i sunt & ysmahelite vt liber geneleos do-
cet. qđ sint ex ysmahel. Ip̄i cedar a filio yf-
mahelis. Ip̄i agareni ab ager qui vt dixim;
puerulo noīe sarraceni vocantur quia ex sara
se genitos gloriātur. Philistei. ip̄i sunt palesti-
ni quia p̄. Irām sermo hebreus nō habet: sed
pro eo. ph. greco vtūtur. Inde philistei pro
palestinjs dicuntur a ciuitate vtiq; sua. Idem.

et allophili. i. alienigene. ob hoc qui semper
fuerant inimici israel. & longe ab eorum gene
re & societate separati. Chananei appellati de
chanaan filio cha qrum tertia iudei possede
runt Ex cuius origie fuit emor pater sichea q
amorreii sunt nuncupati. Egipth ab egipto q
da suo rege vocati sunt. Na antea aerij dice
bantur Interpretatur aut lingua hebraica egip
th affligetes. eo qd afflixerit dei pplm p usq
diuino auxilio liberarunt. Armeni ex thessa
lia vn de numero ducunt iasonis q ad colch
os pfecti sunt: recollecta multitudie q amisso
rege iasone passim vagabatur armenia codi
dit. gētiq. ex suo vocabulo nome dedit. Li
mes e phic. q scitas ab eis diuidit. Scythia
cognosciat. a q limite scite a qbusda phibetur
vdcati gens antiqssima semp habita. Hi par
thos bactriano sq. Femie aut eorum amasonu
regna codiderunt Massagete ex scitaru origi
ne sunt Et didi massagete qsi gues. i. fortes
gete Na sic liuius argentu gues dat. i. massas
Hij sunt q int scitas atq. albanos septetrio
nalib. iugis inhabitat. Amasones. didi sunt
seu qd simul vineret sine viris qsi amayson.
sine qd adustis dexteriorib. mamis essent ne
sagittar. iact. impediretur Nudabant em q
adusserat mamam Has ticius vnimamas di
cit. Na hoc e amazon. q. anesmasoin. i. sine
mama Has iam no esse qd earu gētes ptim
ab hercule. ptim ab achille. vel ab alexandro
vsq. ad internitōem delete sunt In ptes asia
tice. Scithie. gētes q posteras se iasonis cre
dunt albo crine nascuntur ab assiduis niuib. et
ipi capilli color gēti nome dedit. et inde di
cuntur albani Horu glauca ocul. i. picta inest
pupilla. adeo vt nocte plusq. die cernat. Al
bani aut vicini amasonib. fuerant. Vngnos
antea humos vocam. postremo a rege suo
abares appellatos. q pas in vltia meotide in
ter glaciale tanaym & massagetarū in manes
pplos hitauerunt Deinde pnicib. equis cauca
si rupib. feras gētes alexandri claustra cohibe
te ruperunt. & oriente. 20. annis tenuerunt cap
tium et ab egiptijs atq. ethiopijs annuuz
vedigal exegerunt. Troianor. gens antea

dardana. a dardano rege noata. Na dar da
nus & iasus fratres e gretia pfecti: ex his ya
sius ad tratia dardano ad frigia puenit ibiq.
pmus regnavit postq. filius eius erectonius
deinde nepos eius tros a q troiani. nuncupati
sunt Galathe galli esse noscuntur q in auxiliu
a rege bithinie euocati regnum cum eo per
acta victoria diuiserunt sicq. deinde grecis
admixtim pmum gallo greci nunc ex antiq
gallorum nome gallathe nuncupantur. Gre
ci ante thessalia thessalo Postea a greco rege
greci sunt nuncupati Na greci pprie thessali
sunt Laphitas aut gente thessalie fuisse. aut
circa penion amnem olim inhabitatem. a la
phita apolinis filia nuncupatas Sicionij gre
ci sunt nuncupati a sicionio rege Hij pmum
agialei vocabantur a rege agialo qui pmus
sicionijs impauit. a quo & agealea ciuitas
nuncupata est que nunc peloponensis a pe
lope rege suo vocatur. Ipsi sunt et archades
ab archade rege iouis caliste filio didi. Da
nay a danao rege vocati. Idem et argiui ab
argo conditore cognominati. Postq. aut rex
grecorum apis mortuus est. Huic filius arg
successit in regnu et ex eo argiui vocati sunt
qui etiam ab eis post obitum vt deus habe
ri cepit templo & sacrificio honoratus Ach
ei qui & achini ab acheo iouis filio didi. Pe
lasgi nomiati. quia cu velis panlis verno te
pore aduenisse ytaliam visi sunt vt aues. Pri
mo em eos varro ytaliam appulisse come
morat Greci vero pelasgos a ioue & larisse
filio phibent dictos. Mirmidones fuerunt
achilis socij delopes pirri Didu aut mirmi
dones pppter astatia quasi mirmiceidest for
mice Eratostenes aut dicunt dictos mirmido
nes a mirmidone duce iouis & eari meduse
filio. Cectropi atheniensiu regi successit a gra
nus. cuius filia athis nome & regioni & ge
ti dedit Et ex ea attici cognomiati qui sunt
athenienses Ion vir fortis ex suo noine eol
dem athenienses vocauit iones Macedones
a nome macionis regis antea emaci nuncupa
ti sunt. Postea macedones didi a macedone
rege deucalionis materno nepote. Epirote.

a pirro achillis filio pri^o pirride. postea ve-
ro a pirro rege ad ytaliam transire psumpse-
runt. Dorus neptuni & ellepis fili^o fuit vñ
dori et originem & nomē ducunt. Sunt autē
ps grecie gentis ex quibus etiam cognōiata
est tertia lingua grecorū. q̄ dorica appellatur
Lacedemones. a lacedemone semele filio di-
di. Hī diu p̄seuerantes in bello cōtra messe-
nios veriti: ne diuturnitate prelī plis spem
pderent: p̄ceperunt: vt virgines eorū cū iu-
uenibus domi relictis concubarent. sicq; ex
p̄miscuo virginum et maritorum concubitu
iuvenes de incertis parentib; nati sunt. & ex
nota materni pudoris spartani vocati sunt
Nā ip̄os esse spartanos quos & lacedemos-
nes spartanos vero p̄pter repentinos ad-
uentus aduersus cadmum quasi de terra con-
tractos & ex omni pte confluctos ita voca-
tos. Traces ex filio iaphet qui vocatus est ti-
ras & orti et cognōiati vt supius dictum
est p̄hibentur licet gentiles eos ex moribus
ita dictos existiment q̄ sint truces. Seuissi-
mi em̄ oīm gentium fuerunt. vnde et multa
de eis fabulosa memorantur q̄ captiuos di-
is suis laterent & humanum sanguinē in os-
sibus capitam portare soliti sunt. De quibus
Virgilius Heu fuge crudeles terras. fuge li-
tus auarum q̄si crudelium & auarorū. Ystra-
torum gens originem a locis ducit: qui mis-
si ad argonautas p̄sequendos vt a ponto
intrauerunt. Hystrum. fluium a vocabulo
amnis quo a mari recesserant appellati sunt.
Romani a romuli nomē nuncupati q̄ vrbē
romam condidit gentiq; & ciuitati nomē de-
dit. Hī ante a saturno saturni. a latino latini
vocati sunt. Nam latinus ytalie rex fuit: qui
ex suo nomē latinos appellauit. qui postea
romani nūcupati sunt. Hī & quirites dicti:
quia quirinus dictus est romulus q̄ semp
hasta vtebatur: que sabinorū lingua quiris
dicitur. Italus quoq; & sabinus & sicani^o fra-
tres fuerunt. ex quibus nomē populis im-
posita et regionibus sunt. Nam ab ytalo ita-
li. a sabino sabinī. a sicano sicani: qui et siculi
cognominati sunt. idem & sicilienses. Tusti

ytalie gens est a frequentia sacri. & thuris
vocata Vmbri ytalie genus est: sed gallorū
veteri in ppago: qui appenninū montem in-
colunt. de quibus hystorie p̄hibent eo q̄ tē-
pore a quo se cladis ymbribus sup̄suerint.
& ob hoc vmbrios grece nomiatos. Marsie
gens ytalie dicta a comite liberi marsia qui
vsum illis vitium ostendit: et ob hoc isti sta-
tuā fecerunt. quā postea romani vidis mar-
sis tulerunt. Marfos autē greci tuscos vocāt
quasi multos serpentes habeant illesos autē
carniū esse maleficijs. Inhabitāt autē plagas
appennini montis simul cū vmbrijs. Gothi
a magog filio Iaphet noīati putātur de simi-
litudine vltime sillabe quos veteres magis ge-
thas q̄ gothos vocauerūt. gēs fortis et po-
tentissima corporū. mole. ardua. armorū gene-
re terribilis. De quibus Lucanus. Hinc dacus
premat inde gethes occurat hiberis. Daci
autē gothorū soboles fuerūt. et dictos putāt
dacos. q̄. dagos. quia de gothorū stirpe cre-
ati sunt. De quibus ille Ibis arcus p̄cul vsq;
ad dagos Bessi barbati fuerūt: q̄ a multitu-
dine boū sic vocati credūtur. De quibus q̄dā
Qui colit terre medio vel ille diuitis multo
boue pilleatus accola ripe. Si pedes. pedest-
ri plio magis q̄ equestri sunt vsi. & ex hac
causa ita sunt vocati. Sarmate patentib; cam-
pis armati ineq̄tabāt priusq; eos lentulus da-
nubio p̄hiberet. atq; inde ob studiū armorū
sarmate nūcupati existimātur. Lanus fluius
fertur vltē danubiū. a q̄ alani dicti sunt. sicut
& populi habitātes iuxta lemānum fluiuz
alemani vocātur. De quibus Lucan^o. Deserue-
re caua tētoria fixa lemāno. Longobardos
vulgo ferūt noīatos a p̄lixa barba & nunq̄
tonsa Bādelic^o. amnis ab extremis gallie eru-
pens iuxta quē fluiū habitasse & ex eo ex-
isse nomē bandeli p̄hibetur. Germanice gen-
tes dicte q̄ sint immania corpora immanesq;
nationes seuissimis durate frigorib; qui mo-
res ex ip̄o celi rigore traxerūt: feroces animi
& sp̄ indomiti raptu venatuq; viuētes. Ho-
rum plurime gentes. varie armis. discolores
habitu. liguis dissonē. et origine vocabuloꝝ

incerte vt tolerates sampsi. variquadi tūgrī
mar comāni. bruteri. camasi. blāgiane tuban-
tes: q̄rum immanitas barbarie etiam in ip̄is
vocalibus hororem quēdam significat. Sue-
ui ps germanorum fuerūt in fine septentrio-
nis. De q̄bus Lucanus. Fundit ab extremo
flauos aquilone sueuos. Quorū fuisse centū
pagos & ppl̄os multi tradiderūt. Didi autē
sueui putātur a monte sueuo q̄ ab ortu initiū
germanie facit. cuius loca incoluerūt. Bur gū
diones quondā a romanis subacta interio-
re germania p̄ castrorū limites positi a tiberio
cesare in magnā coluerūt gentem atq; ita no-
mē ex locis sumpserūt quia crebra p̄ limites
habitacla cōstituta: burgos vulgo vocāt
Hij postea rebelles effecti romanis: plusq; 80
milia armatorū ripe reni flum̄is insederūt &
nomē gētis obtinuerunt Saxonū gens in oc-
ceani maris litoribus & paludib; in v̄ijs sita
virtute atq; agilitate habilis Vñ et appella-
ta qd̄ sit durū & validissimū genus homim̄
& p̄stans ceteris pyratiscis Francia quodā
pprio duce vocari putatur Alij eos a ferita-
te morū nūcupatos existimāt. Sūt em̄ in ill̄
inconditi naturalisq; ferocitas animorū. Bri-
tones. q̄dam latine nomīatos suspiciātur: eo
qd̄ bruti sint gēs int̄ oceanū iterfuso mari q̄
si ext̄ orbē posita De q̄bus virgili⁹ Tōto di-
uisos orbē britanos Scoti. ppria lingua no-
men hñt a picto corpe eo qd̄ aculeis ferreis
cū attramento variarū figurarū stigmatē an-
notentur Galli. a candore corporis nūcupati
sunt Gala em̄ grece lac dicitur. Vñ et sibilla
sic eos appellat: cū ait de h̄ijs Tūc lactea col-
la auro innectūtur Scdm̄ diuersitatē em̄ celi
& facies hoim̄ & colores & corporū q̄ntita-
tes & animorū diuersitates existūt Inde ro-
manos graues. grecos leues. afro versipelles
gallos natura feroces atq; acriores ingenio
quidemus qd̄ natura climatū facit Galli autē
senones antigtas zenones dicebātur qd̄ li-
berū hospitio recepissent. postea. 3. in. f. lra
cōmutata ē Vacca oppidū fuit iuxta pirene-
um a q̄ sunt cognomiati vaccei. de q̄bus cre-
ditur dixisse poeta. Lateq; vagātes vaccei.

Hij pirenei iugis p̄ amplam mōtis habitant
solitudinē Idem & valcones q̄si vacanes. c.
in. f. literam demutata. qd̄ genus pompeius
edomita hispania: et ad triūphū venire festi-
nans de pirenei iugis deposuit: & in vnum
oppidū cōgregauit. Vñ & cōuenarū vrbs
nomē accepit Hyspani ab hiberi amne pri-
mū hiberi. postea ab hispalo hispani cogno-
minati sunt Gallici. a cādore didi finguntur.
Vñ et galli Reliqs em̄ hispanie ppl̄is candi-
diores existunt Hij grecā sibi originē asserūt
Vñ et naturali ingenio callēt Sigdem post fi-
nem troyani belli teuerū. morte ayacis fra-
tris in visum patri telamoni dū non recipere-
tur in regnū ciprū cōcessisse ferunt. ibiq; vr-
bem noīe antiq; patrie salaminam cōdidisse
inde ad gallitiā p̄fect⁹ expositis sedib; ex
loco nomē gētis dedisse Astures. gens hyspa-
nie vocati eo qd̄ circa ysturam flumen septē
mōtib; siluisq; crebris inhabitēt. Cantabri
gens hyspanie a vocabulo vrbs: et hiberi
amnis cui insidūt appellati Horū anim⁹ per-
tinax & magis ad latrocinandū: & ad bellan-
dum & ad p̄petiendū verbera semp̄ parati.
Celtiberi ex gallis celticis fuerūt quorū ex
noīe appellata ē regio celtiberia. Nā ex flumī-
ne hispanie hiberi vbi cōfederāt & ex gal-
lis q̄ celtici dicebātur: mixto vtroq; vocabu-
lo celtiberi nūcupati sunt Afri. appellati ex
vno ex posteris abrahe q̄ vocabatur. afer q̄
dicitur duxisse aduersus libiā exercitū & ibi
vidis hostib; cōsedisse. eiusq; posteros ex
noīe atani & afros & affricā nūcupasse. Peni
autē cartaginenses sunt a fenicib; nūcupati: q̄
cū didone p̄fecti sunt. Tirij vero a tiria vr-
be fenicū nūcupati de q̄ p̄fecti sunt: & in affri-
ce litus venerūt. Getuli. gethe dicūtur fuisse
q̄ ingēti agmine a locis suis nauib; cōcēde-
tes loca sirtū in libia occupauerūt & quia ex
gethis venerāt: deriuato noīe getuli cogno-
minati sunt. Vñ & opinio ē apud gothos
ab antiq; cognatione mauros cōsanguinitate
ppinqs sibi vocare Affricā autē initio habu-
ere libies. deinde afri. post hec getuli: postre-
mū mauri: & numides Mauri et numide ut

afri putāt sic sumpserūt exordiū & vocabu-
lum Nā postq̄ in hyspania hercules interijt
& exercitus eius cōpositus ex varijs gētibz
amisso duce passim sibi sedes q̄rebant: et ex
eo numero medi & pse & armeni nauibus in
affricam transse di p̄xima maris loca occupa-
uere sed pse dum materiā in agris p̄ cōstruē-
dis domicilijs nō inuenirēt & ignara lingua
cōmercium p̄hiberet. p̄ patētes agros & di-
uerfas solitudines vagabātur & a pabulatio-
nibus vagabundis: semeti p̄os pp̄ria lingua
numides appellauerūt. i. sine opido vagos
& errantes. Medi aut̄ cū libijs se miscuerunt
q̄ p̄xima hispania inhabitabāt: quoz nomē
paulatim libies corrūpe barbara lingua mau-
ros pp̄ter medos appellātes: licet mauri ob
colorem a grecis nomientur. Greci em̄ nigrū
mauron vocant. Esti sero qp̄pe calore afflati
acri coloris sp̄em ducunt Massilia ciuitas af-
frice est nō longe ab athlāte & ortis hesperi-
dum a qua ciuitate massilij exorti sunt: quos
nos corrupte massulos vocam⁹ De quibus
Virgilius. Hic inde massilie gentis mōstra-
ta sacerdos Gaulali. gētes sunt a meridie vsq̄
oceanum hesperiu p̄ vagantes Hys nos
men gauoen insula dedit que ē iuxta ethio-
pam: vbi nec serpēs nascitur nec viuit. Ga-
ramantes populi affricę p̄pe cyrenas inha-
bitantes. a garamante rege. Appollinis filio
nomiati: qui ibi ex suo nomie garama oppi-
dum cōdidit Sūt aut̄ p̄ximi gentes ethyo-
pum De q̄bus Virgilius Extremi garaman-
tes Extremi aut̄: quia seui & a cōsortio hūa-
nitatis remoti Hesperij vero sunt q̄ circa hy-
spaniam cōmorantur Nā hispania hesperia
dicitur. Ethiopes dicti a filio cham q̄ voca-
tas ē chusa quo originē trahunt Chusa em̄
hebraice. ethiops interpretatur. Hī quondā
a nilo flumie cōsurgētes. iuxta egiptū inter
nilum & oceanum: in meridie sub ip̄a solis
vicinitate insederūt. quoz tres sunt populi
hesperi. garamantes & indi Hesperij sunt oc-
cidentis. garamantes tripolis: indi orientis
Trogodite gens ethiopum: ideo nūcapati
q̄ tanta celeritate pollent vt seras cursu pe-

dum alleq̄ntur Pamphili et in ethiopia sunt
q̄bus esta ē quicqd̄ mandi potest et omnia
fortuitu gignētia: vñ & appellati. Ichthio-
phagi. q̄ venādo in mari valeant. & pisci-
bus tantū alantur Hī post indos mōtanas
regiones tenent q̄s subactas alexāder mag-
nus vesci pisces p̄hibuit. Antropophagi.
gens asprima sub regione siricū sita qui quia
hūanis carnibus vescūtur. ideo antropopha-
gi noiantur Itaq̄ sicut his ita et ceteris gen-
tibus p̄ secula. aut a regibus. aut a locis. aut
a moribus Vel ex q̄bullibet alijs causis im-
mutata vocabula sunt. ita vt p̄ma origo no-
minis eoz tēporū vetustate nō pateat lam
vero hī qui antipode dicūtur eo q̄d cōtra-
rij esse vestigijs nostris putātur. vt q̄si sub
terris positi aduersa pedibz nostris calcant
vestigia nulla ratione credēdum ē. quia nec
soliditas patitur: nec cētrum terre. sed neq̄
hoc vlla historie cognitione firmatur. Sed
hoc poete q̄si ratiocinādo cōiectāt Titanas
aut̄ quosdaz in gretia serunt fuisse robustos
& excellentes viribz populos q̄s serunt fa-
bule ab irata cōtra deos terra ad eius vlcio-
nem creatos Vñ et titanes dicti sunt. i. ab vl-
tione. q̄d q̄si vlciscende matris terre causa ī
deos armatos existerēt. quos fabule a ioue
bello fuisse supatos atq̄ extinctos fingūt p̄-
pter q̄d e celo iactis fulminibz interierunt.

De mundo et eius noie. CA LII

Vndus ē vniūsitatis omis. qui con-
stat ex celo et terra et mari. cūdiq̄
sideribus Qui id circo mūdus est
appellat⁹. quia semp in motu ē. nulla em̄ req̄-
es eius elamētis cōcessa ē. De q̄ Paul⁹ ap̄lus
ait Preterit em̄ figura huius mūdi Scdm̄ au-
tē misticū sensum mūdus cōpetenter homo
figuratur. quia sicut ille ex. 4. cōcreatus ele-
mentis: ita & iste ex. 4. cōstat hūoribz vno
tpamento cōmixto. Vñ et veteres hoies in
cōmunionē fabricę mūdi constituerūt. siqui-
dem grece mūdus cōsmos homo aut̄ cōsmos
micrū. i. mior mūdus appellat⁹ scilicet & p̄
mundo nōnunq̄ scriptura peccatores in sinu
at De q̄bus dictū est & mūdus eum nō cog-

nouit Formatio mūdi ita demōstratur. Nā
quēadmodū erigitur mūdus in septētriona
lem plagaz ita declinatur in austrālē Caput
aut eius & facies orientalis regio. Vltia ps
occidētalis ē. Nam ptes eius. 4. sunt Prima
ps mūdi orientalis Scda meridiana. Tertia
occidētalis Vltima vero atq; extrema septen
trionalis Virgili⁹. Qua circū extrema dext
leuaq; trahūtur Cerule & glacie cōcrete atq;
imbribus astris Et Lucanus Sic mundi ps
yma iacet quā zona niualis. perpetue q; pre
munt hyemis.

De quib; circularis mundi. CA LIII

N diffinitione aut mūdi. circulos
i aut philosophi. 4. Quos greci pa
ralellos. 1. zonas vocāt. In qbus
diuiditur orbis terre Has virgilius in geor
gicis dicens ondit Quic; zone tenēt celum
qrum vna coruscō: sed fingam⁹ eas Alij pel
leloix dicitur in modum dextere nostre vt
pollex Prim⁹ circulus arctic⁹: ē septētrional.
frigore inhabitabilis Scds circulus solsticia
lis terrinus habitabilis & tpatus. Tertius.
eqnoctialis torridus inhabitabilis Quartus
circulus hyemalis exemerinus tpat⁹ hītabi
lis Quint⁹ australis ē circulus antarcticus ca
lidus inhabitabilis De qbus varro ita dicit
Agnq; etheris zonas accingitur orbis. Ac
vastant ymas gemis mediamq; coloris Sic
terre inter extremas mediāq; colūtur. Quaz
solis valida nūq; vt afferat ignem. Sed ideo
eqnoctialis circulus inhabitabilis ē: quia sol
p mediū celū currēs. nimium his locis facit
feruorem Ita vt ne fruges ibi nascantur ppē
exustam trā Nec hoies ppter ipm ardorē
hītare pmittūtur At contra septētrionales
& australes circuli non habitātur quia a cur
su solis longe positi sunt. nimio celi frigore
ventozq; gelidis flagitibus cōtabescūt Sol
sticialis vero circulus q; in oriente int septen
trionalē & estiuū ē collocat⁹ vel iste q; in occi
dente: inter estiuam et australem positus Et
ideo tpat⁹ sunt eo qd ex vno circulo frigo
ra ex altero calorē habeāt De qbus Virgili
us. Has inter mediāq; due mortalib; egris.

cōcesse sunt munere diuo Sed q; pximi sunt
estiuo circulo: ipi sunt ethiopes nimio calo
re perusti.

De partibus terre. CA LIIII

Erra vt testatur yginus mūdi me
t dia regione collo cata omibus pti
bus equali desidens interuallo cen
trum obtinet. Oceanus aut regione circū
ductiōis spere pfusus. ppe totius orbis ablu
it. Finis itaq; & signa occidētia in eū cadere
existimātur Regio aut terre diuiditur trifas
rie Ex qbus vna pars. Europa. Altera. Asia
tertia Affrica vocatur. Europa vero ab affri
ca diuidit mare ab extremis oceani finibus
& herculis colūnis Asia & libia cū egipto de
terminat hostiū nili flumis qd canopicū ap
pellatur Asia aut vt ait sanct⁹ Ambrosius.
Ameridie p oriētem vsq; ad septētrionē p
uenit Europa vero a septētrione vsq; ad oc
cidentem. atq; inde affrica ab occidente vsq;
ad meridiem Vñ euidenter orbē dimidium
due tenēt europa & affrica aliū vero dimidiū
sola Asia: sed ideo ille due ptes facte sunt.
quia inter vtrasq; ab oceano mare magnū
ingreditur. Toti⁹ aut terre mēsuram geome
trici. 180000. miliū stadiorū existimauerūt
300. aut in lōgitudine. 200. in historijs ca
tholicis hoc dicit. Omnes nationes q; vicine
sunt soli. nimio calore perustas. ampli⁹ qdem
sape sed minus habere sanguis dicūt. Prop
terea cōstantiā ac fiduciā cominus nō habe
re pugnādi: quia metuunt vulnera: quia exi
guum sanguis se habere nouerūt. At cōtra
septētrional⁹ populis a solis ardore remot⁹
in q insultores qdem. sed tamē largo sanguie
redūdantes sunt ad bella promptissimi.

De quatuor partibus celi. CA LV

Limata celi. 1. plage vel partes q
c uor sunt Ex qbus pma ps oriēta
lis ē vñ alique stelle oriūtur. Scda
occidētalis vbi nobis alique stelle occidunt
Tertia septētrionalis vbi puenit sol in dieb;
maioribus. Quarta australis vbi sol puenit
noctib; maioribus Oriens aut ab exortu so
lis ē nūcupatus Occidēs qd diem faciat occi

d:re & interire. Abscondit em̄ lumē mundo
 & tenebras sup̄ inducit Septērio aut̄ a sep
 tē stellis axis vocat̄ q̄ in ip̄o reuolute rotā
 tur. Hic pprie & vertex dicitur eo qd̄ ver
 titur. Meridies aut̄ vocatur vel qd̄ ibi sol
 facit mediū diem q̄si medidies ul̄ quia tunc
 purius micat ether. Merū em̄ purū dicitur.
 Sūt et alia. 7. climata celi. q̄si. 7. linee ab ori
 ente vsq; ad occidentem: sub quib; et mores
 hoīm dispares. atq; aialia specialiter diuersa
 nascūtur. q̄ vocata sunt a locis q̄busdā famo
 sis q̄rū Primū ē merois Scdm̄ syenes Tertiu
 alexādrīa. Quartū rodus. Quintū ellespon
 tus. Sextū pōticus. Septimū borisshenes.
 Cardēs extreme ptes sunt axis & dicti car
 dines eo qd̄ p̄ eos vertitur celū. Poli sunt
 circuli q̄ currūt p̄ axem Horū alter ē septētri
 onalis. quia nūq; occidit appellaturq; bore
 Alter australis q̄ nūq; videtur & austranot
 dicitur Et dicti poli qd̄ sint axium circuli ex
 vsu plaustrorū a poliēdo scilicet noīati. Sed
 polus boreus semp̄ videtur. austronothus
 nūq;. quia dext̄ celi altiora sunt: pressa austrī
 Cōnexa extrema celi sunt. a curuitate dicta.
 Nā cōnexum curuū ē. & inclinātū et in mo
 dum circuli flexū. Lacteus circul⁹ via ē q̄ in
 spera videtur. a cādore dicta. quia alba est.
 quā aliq; dicūt viā esse qua circuit sol et ex
 splendoris ipsius transitu ita lucere.

De circulis celi. CA LVI

Abitatio ista celi: circuloꝝ distin
 b̄ eta zonis q̄sdam ptes tēperie sua
 in colore pmisit. q̄sdam negauit e
 normitate frigoris aut̄ caloris Zone aut̄ ip
 se qnq; sunt. que ideo zoni vel circuli appel
 latur. eo qd̄ incircūduōne spēte existunt
 Quorū primus circulus ideo arcticos appella
 tur: eo qd̄ inter eū arctari signa inclusa p̄spi
 ciūtur q̄ axes in vrsarū specie ficta septētri
 ones appellatur Secundus circulus exuteris
 nus tropic⁹ dicitur. quia in eo circulo sol a
 q̄lonis finib; estatē faciēns: vlt̄ eū circulū nō
 transit: sed statim reuertitur: & inde tropic⁹
 appellatur. Tertius circul⁹ bymerinus q̄ a la
 tinis ideo eqnodialis appellatur: eo qd̄ sol

cū ad eū orbem puenerit: eqnoctiū facit Hi
 merinus em̄ latine dicitur dies atq; nox: q̄
 circulo dimidia spere ps cōstituta p̄spicitur
 Quart⁹ circulus antarcticus vocatur: eo qd̄
 cōtrarius sit circulo quē arcticon noīamus.
 Quint⁹ circulus cimeriū tropicus: q̄ a latīs
 hiemalis siue brunalis appellatur: ideo quia
 cū sol ad eū circulū puenit: hyemē his q̄ ad
 aq̄lonem sunt facit. estatē aut̄ his q̄ austrī p
 tib; cōmoratur Zodiac⁹ aut̄ circul⁹ ē q̄ ex
 linearū qnq; angul̄ et ex vna linea cōstat.

De mēsuris agrorū. CA LVII

Ensura ē quicqd̄ pōdere capacita
 m te. longitudie. altitudine animoq;
 finitur. Maiores itaq; orbē in pti
 bus. ptes. in puintijs. puintias. in regiones
 regiones. in locis. loca. in territorijs. territo
 ria. in agris. agros. ī cēturijs. centurias. in iu
 gribus. iugera. in climatib;. deinde climata.
 in actus particas. passus ḡdus. cubitos. pe
 des. palmos. vntias. et digitos diuiserūt. Tā
 ta em̄ fuit eorū solertia. Digit⁹ ē minima ps
 agrestiu mensurarū. Inde vntia h̄ns digitos
 tres. Palmus aut̄. 4. habet digitos Pes. 16.
 digitos passus pedes. 4. Partica passus. 2.
 id ē. 10. pedes. Partica aut̄ a portādo dicta
 quia portica. Omnes aut̄ p̄cedentes mensure
 in corpe sunt: vt palm⁹: pes: passus: & reliq;
 sola partica portatur. Est em̄. 10. peduz ad
 instar calami in ezechiele tēplum mēsuran
 tis Actus ē minim⁹ latitudie pedū. 4. lōgi
 tudine. 140. Climata quoq; vndiq; versum
 h̄nt pedes. 60. ita. Actus q̄dratus vndiq; fi
 nitur pedibus. 120. ita Hūc betici arapennē
 dicūt: ab arando. s. Actus duplicatus iuge
 ram facit et ab eo qd̄ ē iunctū iugerī nomen
 accepit. Iugerū aut̄ cōstat lōgitudine pedū
 240. Latitudine. 120. ita Actū puintie beti
 ce rustici agrū vocāt porcani. id ē. 30. pedū
 latitudine. et. 180. longitudine definiūt. ita
 Sed porca ē q̄ in arando extat qd̄ defossuz
 est At galli cādecum appellāt in aeris: vrba
 nis spaciū. 100. pedū. q̄si. centecū. In agrestī
 bus aut̄ pedū. 140. qd̄ aratores candecū vo
 cant. Porro stadialis ager h̄t passus. 124. q̄

mēſura oēnes cōputata miliare facit. qđ cō-
stat. 4. milia pedibꝫ Cēturia autē ager ē ducē
torū iugerū: q̄ apud antiqꝫ a centū iugeribꝫ
vocabatur. ſed poſtea duplicata eſt: nomen
p̄ſtinum retinuit In numero em̄ cēturie ml̄i
plicate nomē mutare non poterant.

De itineribꝫ. CA LVIII

Enſuras viarū nos miliaria dicimꝫ

m Greci ſtadia. Galli leucas Egiptij li-
gnes. Perſe paraſangas. Sūt autē p̄-
prie queqꝫ ſpacia Miliarū mille paſſibus ter-
minatur: & dictū miliarū q̄ſi mille adū ha-
bens pedes qnqꝫ milia. Leuca finitur paſſibꝫ
quingentis. Stadium octauap̄s miliarij ē cō-
ſtans paſſibꝫ 124. Hoc p̄mum herculē ſtatu-
iſſe dicūt. eamqꝫ eo ſpacio determinaffe qđ
iſe ſub vno ſpū cōfeciffet. ac p̄ inde ſtadiū
appellaſſet: quō in fine reſpiraffet ſimulqꝫ ſte-
tiſſet Via ē qua poteſt ire vehiculum: & via
dicta a vehiculorꝫ incurſu. Nā duos actꝫ ca-
pit p̄pter eantiū. et venientū vehiculorꝫ oc-
cuſum Om̄is autē via. aut publica ē. aut pri-
uata Publica ē que in ſolo publico ē. q̄ inter
actus ppl̄o patet. Hec aut ad mare. aut ad
oppida p̄tinet. Priuata eſt q̄ vicino munici-
pio data ē Strata dicta q̄ſi vulgi pedibꝫ de-
trita viarū Lucretius Strataqꝫ iam vulgi pe-
dibus detrta viarū. Ipa eſt & dilapidata. 1.
lapidibꝫ ſtrata Primū autē peni dicūtur lapi-
dibus vias ſtrauiſſe. poſtea romani eas per
om̄ne pene orbē diſpoſuerunt p̄pter reditu-
dinem itinerum: & ne plebs eſſet occioſa.

De ventis. CA LVIII

Entorꝫ p̄mus cardinalis Septētri-
v on frigidus & nivalis. flat rectꝫ ab
axe & facit arida frigora et ſiccas
nubes. Hic aptias dicitur Cirtius q̄ & traci-
as. Hic adextris ſeptentrionis in tonās facit
niuiā & grandinū coagulationes. Aq̄lo qui
& boreas ex alto flans. gelidus atqꝫ ſiccus et
ſine pluuia. quia nō diſcutit nubes: ſed con-
ſtringit. vñ & merito dyaboli formā inducit
q̄ ab inigtatis frigore gentiliū corda cōſtrin-
git. Scđs ventorū cardinalis ſubſolanus q̄
et apolitis. Hic ab ortu intonat. ſolis et ē tē-

patus atqꝫ ſuanis Vulturū iſe q̄ et calcias
vocat dexterior ſubſolani. Hic diſſoluit
cūcta atqꝫ deſiccatur. Eurus ex ſiniſtro latere
venit ſubſolani: orientē nubibꝫ irrigat Tertius
ventorꝫ auſter plage meridiane cardinalis
q̄ et euronothus ex humili flans hūidus. cali-
dus atqꝫ fulmineus generans largas nubes
& pluuias latiffimas ſoluens etiā flores. Euro
auſter calidus ventꝫ a dextris intonat auſtri
Euronothus vētus tpatꝫ calidus a ſiniſtris
auſtri ſpirat Quartus cardinalis zephirus q̄
& fauoniꝫ ab occidēte inferiore flat Iſte h̄ye
me frigore gūiffima vitē relaxat. florefqꝫ pro-
ducit Affricus q̄ dicitur lib̄s ex zephiri de-
xtro latere intonās. Hic generat tēpeſtates.
& pluuias facit: & nubium collisiones & ſoni-
tus tonitruorꝫ: & crebreſcētū fulgurū viſus
& fulminū impulſus Eurus q̄ et agreſtis & ſi-
niſtra pte fauoniꝫ aſpirans Eo flate in orien-
tem nubiā ſunt in die ſerena. Quoſdam autē
trāquillus p̄prios locorꝫ flatus certis appel-
lat vocabulis: q̄ ex numero ſunt in ſyria. ſy-
rus carbaſus in cilia. in p̄pontide tracias
ciron In galatia cirtius. In hispania ſogronē-
ſis Sūt p̄terea quidā innumerabiles ex flu-
minibꝫ. aut ſtagnis. aut ſinibꝫ nomiati. Duo
ſunt tantum ext̄ hos vbiqꝫ ſpiritus magis
q̄ venti. aura et altanus.

De ſignis tēpeſtatis & ſerenitatis. LX

Empeſtas turbo ē diuini iudicij. ſi-
t cut p̄pheta ait. Deus in tēpeſtate
& turbine vie eius. Serenitas autē
gaudiū ē lucis eterne. Signa autē tēpeſtatum
nauigantibus. Trāquillus in pte ſic dicit mu-
tationē tēpeſtatis expectādam in aſperius.
Cum in nocturna nauigatione ſentillat ad re-
mos & ad gubernacula aqua in auctro venti
mutatio ē Cum luigines erundinesqꝫ volant
Aut cū delphini totos ſe altibus oſtendunt.
aut cū caudis aquā feriūt. Nā ſemp inde vē-
tus oritur quo illi feruntur. Nec mirū muta-
aialia diuinare ſubgur̄gite Semp em̄ incipiē-
tes a motu aque inclinatur: quā p̄ mutatō-
nem maris p̄mum yndarum incole ſentiūt.
Itaqꝫ p̄pter impetū pugnant ſiue metuūt ne

q̄ſi quodis finem
paſſum

deserantur in litore sine natura ne auersarū
 ceruices vnda precipitet Quid ergo delini
 tantū hāc iniuriā timēt ymmo & ceteri pil
 ces sed hy tantū apparēt q̄ exiliūt Item var
 ro dicit signū esse tēpestatis dū de pte aq̄lo
 nis fulget & cū de parte euri intonat. Nigi
 dius quoq; ait. Luna si summa in corniculo
 maculas nigras habuerit in p̄mis p̄tib; men
 sis imbres fore Si in media tūc cū plena sit ī
 eo corniculo serena dēstas sit Certe si rubet
 q̄si aurū ventū oñdit Fit em̄ vent⁹ ex aeris
 densitate obducta. sol et luna rubescūt Item
 si cornua eius obiecta fuerint nubila tēpestas
 futura erit Orati⁹ aut̄ dicit. Si aq̄lonicū cor
 nu lune sit corrept⁹ aq̄loni emminere. Quar
 ta aut̄ luna futurarū iudex certissima aurarū
 habetur vnde. Vñ et Virgilius certissimus.
 auctor dicit Si sol inortu suo maculosus sit
 atq; sub nube latens: aut si dimidia pte ap
 paruerit imbres futuros Item Varro dicit Si
 ex oriēs concavus videtur: ita vt de medio
 fulgeat & radios faciat p̄tīm ad aquilonē p̄
 tīm ad austrū tēpestatem hūdam ac v̄tuo
 sam fore significat. Item die inquit. si sol ru
 beat: ē sincerus: si palleat. tēpestatem signifi
 cat Nigidius q̄q; si pallidus inquit sol. in ni
 gras nubes occidit. aquilonis v̄tōs signifi
 cat Item dñs in euāgelio. si facta inquit v̄
 pera rubicundam fuerit celum mane serenū
 erit. Si mane rutilat celum tempestas futura
 erit Et cū auster ventus fuerit: estas erit.

De monte ethna. CA LVI

E mōte ethna. Iustinus in libro hi
 d storiarū ita scripsit dicēs Sicilie tel
 lus tenuis ac fragilis & cauernis
 q̄busdā fistulisq; ita penetrabilis vt ventorū
 tota ferme flatibus pateat Necnō & ignibus
 generādis nutriendisq; soli ip̄ius naturalis.
 materia q̄ppe intrinsecus strato sulphure &
 bitumie traditur. q̄ res facit vt spū cū gni
 introrsus reluctanti f̄ quēter & cōplurib;
 locis nec flāmas: nunc vapores: nūc fumos
 erūpat Ex inde deniq; ethne mōtis p̄ tot se
 cula durat incēdium. Et vbi acriora spiramē
 ta cauernarū v̄tus incūbit arenarum cumuli

erigūtur Accedūt et p̄petua fomēta insularū
 eolium veluti ip̄is v̄ndis alatur incēdium.
 Neq; em̄ in tā angustis termis. aliter durare
 p̄ tot secula tantus ignis potuisset. nisi & hu
 moris nutrimentis aleretur Hinc igitur fabu
 le scillam & caribdem pepere hinc latrat⁹ au
 ditur. hinc mōstri incredita simulacra dum
 nauigātibus magnis verticibus pelagi deli
 dentes exterriti: latrare putant: vndas quas
 sorbentis estis vorago collidit. Eadem cau
 sa etiam ethne montis p̄petuos ignes facit.
 Nam aquarū ille cōcursus raptō secū spiritu
 in ymum p̄fundum trahit: atq; ibi suffocatū
 tam diu tenet donec p̄ spirameta terre diffu
 sus nutrimenta ignis incendat. Constat aut̄
 ad exemplū gehenne cui ignis p̄petua incen
 dia spira bunt ad puniendos peccatores qui
 cruciabūtur in secula seculorū Nam sicut isti
 montes tāta t̄pis diuturnitate vsq; nūc flā
 mis exestuantibus pseuerant. ita vt nūq; ex
 tingui possint Sic ille ignis gehenne ad cru
 ciāda corpora damnatorum finem. nūquam
 habiturus est.

IMPRESSVM VLME OPERA ET
 EXPENSIS IVSTI DE ALBANO
 DE VENETIIS PER PROVISOREM
 SVVM IOHANNEM REGER. AN
 NO. DOMINI. M. CCCC. LXXXVI. 1486
 XII. KALENDAS. AVGVSTI.

